107E JAARGANG - NO.: 82 ZATERDAG 7 APRIL 1990

AMIGOE

VANDAAG

VREUGDENHIL ...kortgeding...

Prekè

Hou zou het huishoudboekje van Alcantara er uitzien?

KAPITEIN VERMOEDT BRANDSTICHTING

'Fakkel' op zee bij Noorwegen

Veerpont in brand: tientallen doden

OSLO - Naar schatting 150 mensen worden nog vermist nadat aan boord van de veerboot Scandinavian Star in de nacht van vrijdag op zaterdag ten zuiden van Noorwegen brand was uitgebroken. Dit heeft de Noorse reddingsdienst gemeld. Het schip brandde zaterdagochtend nog steeds. Volgens de kapitein is er sprake van brandstichting.

Aanvankelijk was bericht dat de naar schatting vijfhonderd opvarenden allen veilig van boord waren gehaald. "Ongeveer 150 mensen worden nog vermist", aldus een woordvoerster. "Wij zijn bang dat zij aan boord door het vuur zijn ingesloten". "Wat we nu weten is dat er 335 mensen zijn gered", aldus de woordvoerder van de reddingsbrigade. Het aantal vermisten is gestegen, omdat de reddingsploeg aanvankelijk in de veronderstelling verkeerde dat een toegesnelde veerboot, de Stena Saga, tweehonderd opvarenden had opgepikt. "Maar wij ontdekten dat zij maar zestig mensen aan boord hadden", aldus de woordvoerster.

TWEE PLAATSEN

De meeste passagiers aan boord van de Scandiavian Star waren naar wordt verondersteld Noren. Het tienduizend ton metende schip was onderweg van Oslo naar het Deense Frederichshavn toen dertig mijlen ten zuiden van de vuurtoren van Faerder voor de Noorse kust brand uitbrak. Het Noorse persbureau NTB meldde dat de Noorse kapitein van de Scandinavian Star, Hugo Larsen, vermoedt dat het vuur is aangestoken, omdat op twee verschillende plaatsen op hetzelfde moment brand uitbrak.

De moedermaatschappij Stena Ab van rederij Stena Cargo line zei dat het schip enkele maanden geleden was verkocht aan Sea Escape, een Amerikaans concern.

Zaterdagochtend waren inmiddels vier lichamen van slachtoffers geborgen, waaronder het lijk van een kind. Verschillende mensen zijn door de rookontwikkeling bewusteloos geraakt. Volgens de centrale in Kungshamn heeft verder een aantal mensen rookvergiftiging opgelopen. Ook zouden verscheidene passagiers in een shocktoestand verkeren.

Direct na het noodsignaal van de Scandanavian Star

■SANDEFJORD - Overlevenden van de Scandinavian Star worden aan wal gebracht vanaf een schip dat ter hulp was gesneld nadat er brand aan boord van het Deense veer was uitgebroken. Over het juiste aantal geredden en doden bestaat nog geen zekerheid. (AFP-satellietfoto)

werd van alle kanten hulp geboden door schepen en helikopters. Tijdens de evacuatie van de passagiers brak soms paniek uit.

Geredde opvarenden oefenden scherpe kritiek uit op de veiligheidsmaatregelen op het schip. Zo zou het brandalarm in verschillende scheepshutten niet hebben gefunctioneerd. De brandweer was zaterdagochtend nog steeds bezig het vuur te bestrijden en met het zoeken naar overlevenden.

Volgens kapitein Larsen ontstond de eerste brand op het tussendek en kon deze betrekkelijk snel weer worden gedoofd. Vijftien minuten later ontstond er een nieuwe brand op het bovendek die de bemanning niet onder controle kon krijgen. Larsen zegt voor 99 procent zeker te zijn dat het vuur is aangestoken.

OVERBRENGEN

Naast de 395 passagiers zouden er ruim honderd bemanningsleden aan boord zijn geweest. Allen zouden inmiddels zijn geevacueerd.

Een deel kon direct op de plaats van het ongeluk aan de uitgang van de Oslo-fjord, aan boord gaan van de veerboot Stena Saga. De overigen bevinden zich nog in de reddingssloepen en worden door de reddingsboot 'Nanki Bergesen' ook naar de Stena Saga overgebracht.

Zeker 71 mensen zijn om het leven gekomen bij de brand op de Deense veerboot Scandinavian Star. Dat heeft een Zweedse reddingswerker zaterdag meegedeeld. Hij zei te verwachten dat spoedig meer lichamen geborgen zullen worden van de opvarenden die nog worden vermist. Ruim driehonderd opvarenden konden door toesnellende schepen en helikopters worden gered.

Zakenwereld bang

Liever kijken dan werken

DUBLIN - De zakenwereld in Ierland vreest dat de produktiviteit in het land ernstig te lijden krijgt onder de deelneming van Ierland aan de strijd om de wereldtitel voetbal in Italië, de komende zomer.

De nationale ploeg van Jack Charlton is voor het eerst geplaatst voor de eindronde en ingedeeld bij Nederland, Engeland en Egypte. Hoewel Ierland zijn groepswedstrijden in de late namiddag of avond speelt, wordt gevreesd voor dalingen van produktie en omzet. Ondernemers werken momenteel aan speciale regelingen voor vakanties en vrije tijd.

Ierland heeft in oktober een voorproefje meegemaakt van wat in de zomer kan gebeuren. Bij de belangrijke wedstrijd in Dublin tegen concurrent Noord-Ierland bleven duizenden werknemers thuis bij de buis en werd het openbare leven totaal ontwricht.

Dat duel werd overigens vroeg in de middag afgewerkt. Speciaal om de Noordierse supporters nog dezelfde dag weer op de trein terug te kunnen zetten.

Arafat en de paus

■ROME - PLO-leider Yasir Arafat is voor de derde keer door paus Johannes Paulus II in audientie ontvangen. Dit gebeurde in de pauselijke bibliotheek. Bij die gelegenheid heeft de paus zich weer uitgesproken voor overleg tussen Israeliers en Palestijnen om een vreedzame oplossing te bereiken voor hun conflict. 'Alleen een oprechte wil tot wederzijds begrip' tussen Palestijnen en Israeliers en 'respect voor de rechten en angsten van de ander kunnen de weg naar onderhandelingen openen', aldus de paus. De ontmoeting duurde twintig minuten. (AFP-satellietfoto)

In gebied van Jungle-commando

Aanslag bij coca-vliegtuig

MOENGO/DEN HAAG - Bij het vliegtuigje dat ongeveer anderhalve week geleden met duizend kilo cocaine aan boord landde in oost-Suriname is vrijdagavond een aanslag gepleegd op een wachtpost van het Junglecommando.

Volgens bewoners van Moengo en stafleden van de bauxietonderneming Suralco hebben onbekenden schoten gelost en is er omstreeks half twaalf plaatselijke tijd een zware ontploffing gehoord. Nadere bijzonderheden ontbreken vooralsnog omdat men vanwege het late uur niet naar de plek durfde te gaan.

Het toestel staat in de Coermotibo-mijn, ongeveer tien kilometer buiten Moengo. Het toestel dat uit Cali in Colombia kwam, had de grootste hoeveelheid cocaine aan boord die ooit in Suriname in beslag is genomen. Het raakte na de landing defect.

Junglecommando-leider Ronnie Brunswijk beloofde vorige week aan de Surinaamse justitiele autoriteiten het toestel over te dragen. Dit deed hij nadat hij en tien van zijn medewerkers in Paramaribo door de Militaire Politie waren aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij de handel in illegale verdovende middelen.

Landhuis Ronde Klip: SCHANDE!

■WILLEMSTAD — Het Landhuis Ronde Klip, één van de mooiste van Curaçao, raakt steeds meer in verval. Er dreigt zich een enorm schandaal te ontwikkelen rond de restauratie van dit monument. Indien niet zeer snel wordt ingegrepen, zal het monumenten-beleid van de overheid niet alleen in de eigen gemeenschap maar ook in het buitenland alle geloofwaardigheid verliezen.

Foto: reusachtige mierennesten bedreigen het monument te Santa Catharina.

Voor meer foto's over de verwoestingen die zijn aangericht in Landhuis Ronde Klip: zie pagina 3.

Vernieler Nachtwacht gaat naar psychiater

DEN HAAG - De man die vrijdagochtend het schilderij de Nachtwacht van Rembrandt met zwavelzuur bespoot, zal zich onder psychische behandeling stellen.

Dit deelde de Amsterdamse persrechter mr. S. Slagter vrijdagavond mee. Daarnaast mag de man twee weken geen bezoek brengen aan een museum of ander openbaar gebouw waarin kunstwerken aanwezig zijn. Persofficier van justitie mr. L. de Wit had vrijdagmiddag echter gezegd dat de man zou worden voorgeleid bij de rechtercommissaris om hem enkele rechterlijke bevelen op te leggen in het belang van de openbare orde.

Bij schietpartij twaalf doden

Overgave Afghaanse rebellen valstrik

PASHTOON JARGOON - In plaats van zich over te geven hebben Afghaanse rebellen vrijdag een bloedbad aangericht in een dal in het westen van het land. Er vielen tientallen slachtoffers, onder wie onderminister van Veiligheid Jala Razmanda.

Een menigte van zo'n zevenduizend mensen was opgetrommeld, journalisten en diplomaten waren vanuit de honderden kilometers ver weg gelegen hoofdstad Kabul overgevlogen voor de ceremonie waarbij zo'n drieduizend strijders hun wapens zouden overdragen aan de autoriteiten.

Op het moment dat de gouverneur van de provincie Herat een guerrillacommandant omhelsde, openden de rebellen met automatische wapens het vuur. De gouverneur werd in de rug geschoten. De massa stoof uiteen of dook naar de grond toen regeringsmilitairen het vuur beantwoordden. Na ruim een kwartier hield het schieten op. De balans: zo'n twaalf doden en meer dan vijftig gewonden. Onder hen generaal Razmanda, onder wiens ministerie de gehate geheime politie valt.

MOSKOU - President Michail Gorbatsjov van de Sovjetunie heeft de regeringsleider van Estland Arnold Ruutel in een telefoongesprek gewaarschuwd voor Litouwse toestanden als Estland de onafhankelijkheidskoers van Litouwen gaat volgen.

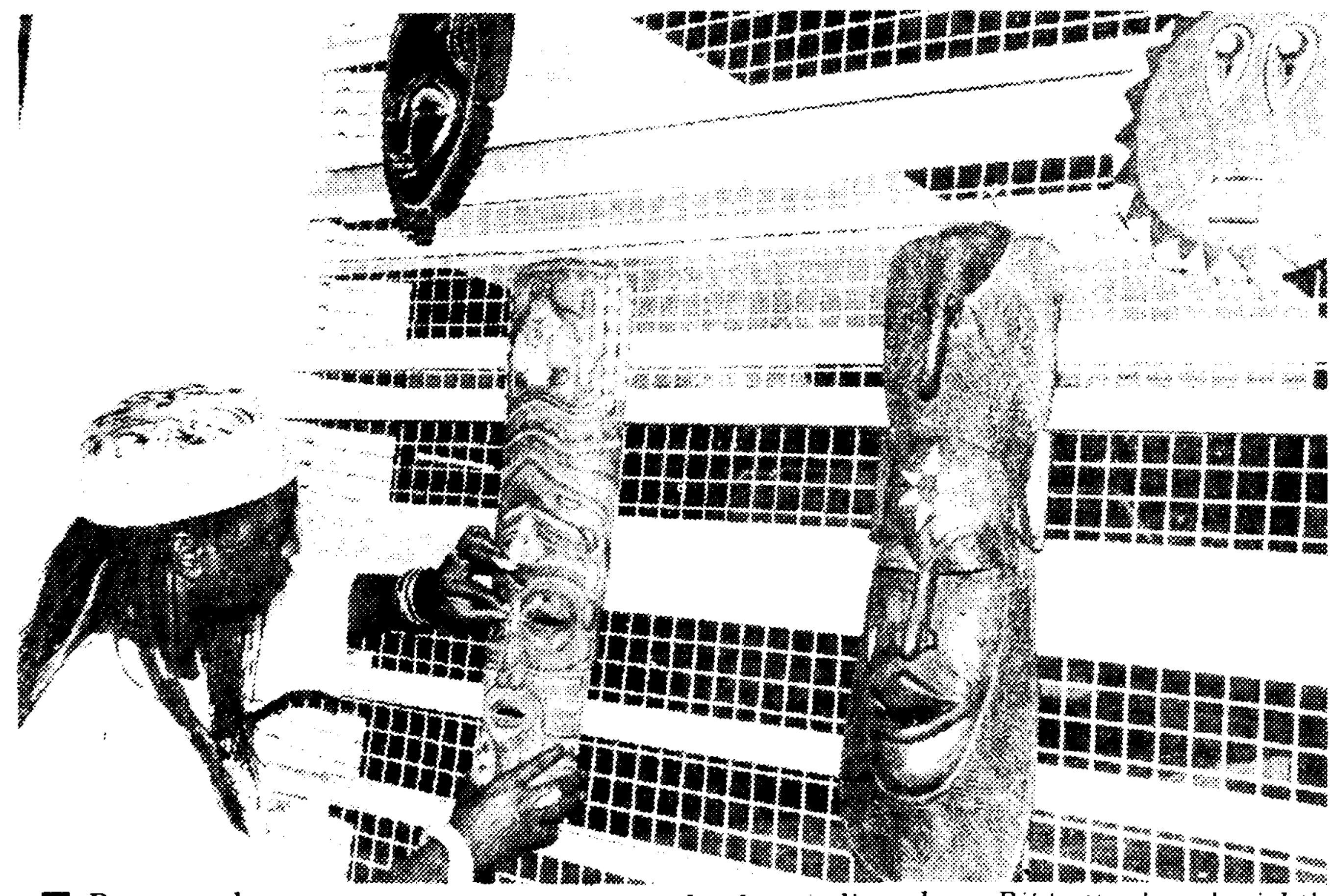
Nog geen eind muiterij in Manchester

MANCHESTER - De bezetting van de Strangeways gevangenis in Manchester, Engeland, was zaterdag nog altijd niet beeindigd. Twee gevangenen gaven zich vrijdag over.

Naar schatting zitten er nu nog twintig bezetters in het gebouw. Een hoge Britse gevangenisfunctionaris bevestigde dat er nog zeven gedetineerden worden vermist. Minister van Binnenlandse zaken David Waddington zei dat alle gevangenen die voor seksuele misdaden vastzitten inmiddels zijn achterhaald. Aanvankelijk werd gesproken over zeker twintig doden onder de gedetineerden. De onderhandelingen over een vreedzaam einde aan de bezetting van het cellencomplex liepen opnieuw uit op een mislukking.

KARACHI - In de Pakistaanse miljoenenstad Karachi zijn tijdens onlusten in de nacht van vrijdag op zaterdag zeker zestien mensen om het leven gekomen. Ziekenhuis-functionarissen hebben gezegd dat zich onder de slachtoffers zeker twee politiemensen bevinden. Zeker 25 mensen liepen letsel op bij botsingen tussen aanhangers van twee politieke partijen, de regerende Pakistaanse Volkspartij (PPP) en de Mohajir Quami beweging (MQM).

■ Deze maskers vormen onderdeel van de expositie 'African art and culture', die nog drie weken in de Openbare Bibliotheek te bezichtigen is.

ORCO uit Australische dollar

Bank ziet voor Curaçao zeer grote mogelijkheden

WILLEMSTAD/AMSTERDAM — ORCO Bank denkt binnen komende herfst haar (hypotheek) activiteiten in de Australische dollarsfeer geheel te hebben beëindigd. Het bankbestuur beoordeelt de positie van de munt negatief. De nog steeds dalende Australische dollar heeft Orco veel geld gekost, onder meer aan kostbare indekkingen van het valutarisico, aldus de directie bij de presentatie van het jaarverslag.

Orco ziet voor Curaçao grote mogelijkheden na de invoering van nieuwe fiscale begunstigingen van gepensioneerden en renteniers van buiten de Antillen. Er zijn volgens de directie al veel Nederlanders aangekomen, waarvan sommigen al rekeningen bij Orco hebben geopend. Een andere pijl op de boog van de bank is de in principe al zekere toestemming van een centrale bank in de EEG, niet de Nederlandse, om een vestiging in het betreffende land te openen. Op wat langere termijn schept dat ongekende mogelijkheden, omdat na 1992 een in een enkel land als bank toegelaten instelling overal in de gemeenschap het bankbedrijf mag uitoefenen.

DIVIDEND

Voor 1990 verwacht Orco, dat de resultaten niet echt veel zullen afwijken van die van 1989. Toen daalde de winst van f.33,4 miljoen naar f.26,3 miljoen, wat vooral de drukkende effecten van de koersdaling van de Australische dollar weerspiegelt. Het dividend wordt verlaagd van f.8,75 naar f.7.39. Het slotdividend van f.2,39 kan desgewenst weer worden opgenomen in aandelen, waarbij 27 dividendbewijzen een nieuw aandeel opleveren.

Orco heeft op lage koersen een belang opgebouwd van iets minder dan 5 procent in kas-associatie. De directie ziet dit niet als een lange termijnbelegging en is bereid het pakket te verkopen tegen een 'redelijke' prijs. Verder heeft Orco nu iets meer dan 5 procent van de eigen aandelen ingekocht. Zij zal daarmee indien nodig doorgaan. Het gaat er vooral om, marktverstoringen op de beurs te voorkomen.

INTERMEZZO

Bij Orco is men er nog niet van overtuigd dat de huidige rentedaling stand zal houden. Men vreest dat het slechts een intermezzo is en dat het rentepeil later dit jaar weer zal stijgen.

Orco weet nog weinig over de voortgang van het geschil dat zij heeft met de Nederlandse staat. Orco stelt dat zij een kredietinstelling is, het ministerie van Financiën beschouwt het bedrijf als beleggingsinstelling. De vraag is van belang voor de aandeelhouders vanwege de vraag of zij wel of niet belastingplichtig zijn. Orco verwacht dat in de loop van deze maand de behandeling in een bodemprocedure tegen de staat zal beginnen. De Centrale Bank van de Antillen beschouwt Orco wel als bank.

Kortgeding van lerares tegen RK Schoolbestuur

WILLEMSTAD — Het advocatenkantoor Braam jr zal volgende week niet alleen de Sitek vertegenwoordigen in het kort geding tegen het BC maar ook de onderwijzeres Doran die een zaak begint tegen het Rooms Katholick Centraal Schoolbestuur dat haar salaris wil inkorten.

Dat het schoolbestuur haar salaris terug wil brengen gebeurt op grond van de constatering dat zij volgens bepaalde inzichten teveel zou verdienen nu zij ten onrechte in een te hoge schaal is ingedeeld.

Eiseres was van augustus 1987 tot juli vorig jaar onderwijzeres op een openbare school en dus in dienst van het eilandgebied. In die periode werd het salaris van de 23-jarige verhoogd wegens het behalen van de akte B! In augustus ging ze werken in het Katholiek Onderwijs. Wederom kreeg ze meer salaris, dit keer echter omdat zij als 24-jarige werd aangenomen en als zodanig ingeschaald werd.

Nu heeft het RK Schoolbestuur laten weten dat zij per april teruggeplaatst wordt in de leeftijdsgroep 22/23 jaar. Zij gaat er 96 gulden per maand op achteruit. Tevens is aan haar opgedragen een bedrag van 800 gulden aan teveel ontvangen salaris terug te betalen over de periode augustus tot en met maart.

MOTIVATIE

De motivatie voor deze stap: het schoolbestuur gaat ervan uit dat in verband met de buitenwerkingstelling, althans bevriezing van de bezoldigingsregeling per 1 augustus 1986, het loon van de onderwijzeres nimmer aan haar reële leeftijd aangepast had mogen worden.

Sinds die datum vier jaar geleden wordt immers ter vaststelling van het loon van de leerkrachten de zogenoemde 'fictieve leeftijd' gehanteerd in plaats van de reële leeftijd.

ONGEOORLOOFD

Mevrouw Doran meent dat de terugzetting in salarisschaal jegens haar ongeoorloofd is. Ten eerste is het een werkgever niet toegestaan eenzijdig op het loon van de werknemer in te korten, ten tweede levert de inschaling van eiseres in de fictieve leeftijdsgroep een discrepantie op ten opzichte van haar collega's die bij aanstelling/indiensttreding wel in de reële leeftijdsgroep worden ingeschaald.

De aanspanners van het kort geding willen dat de rechter het schoolbestuur een dwangsom van 25.000 gulden oplegt als het het waagt daadwerkelijk de lerares lager in te schalen, aldus het advocatenkantoor.

Overheid komt Sitek tegemoet

Salaris niet-kostwinners kan van BC gefaseerd omhoog

WILLEMSTAD — Het Bestuurscollege van Curaçao heeft in een brief aan het Sitek-bestuur op dinsdag 3 april laten weten dat het BC bereid is de ongehuwde niet-kostwinnaars in het ambtenaren en leerkrachtenkorps gefaseerd een loonsverhoging te geven, zoals oorspronkelijk het plan was. De Sitek stelt de fasering echter ter discussie en wil dat bij de rechter aankaarten in de inmiddels gestarte bodemprocedure. Tussentijds dient maandagochtend het kort geding van de Sitek tegen het Bestuurscollege waardoor de vakbond het BC aan de overlegtafel wil dwingen.

Het BC maakt de volgende afspraak: "ten aanzien van de ongehuwde ambtenaren, die niet onderhoudsplichtig zijn, is het Bestuurscollege bereid, met ingang van 1 januari 1990, zoals oorspronkelijk van plan - de ongelijkheid gefaseerd op te heffen."

De tegemoetkoming van het BC wordt begeleid van een verzoek om in alle redelijkheid het voorstel in overweging te nemen en de jeugd en het onderwijs niet langer te duperen. De situatie zoals die nu is kan echt niet langer duren, schrijft het BC.

Het BC betuigt welwillendheid maar stelt:" Wij hebben u meerdere malen gewezen op de financiële positie van de overheid en op onze verantwoordelijkheid voor de gemeenschap welke ons niet permitteert verder te gaan dan bovengenoemde voorstellen."

Het college herhaalt in zijn brief het standpunt ten aanzien van de indexering en de vakantie-uitkering: "Indien de financiële situatie zulks onverlet toestaat, is ons college bereid met u hierover in overleg te treden." Mocht de schatkist het voorlopig niet toelaten, dan is pas in 1992 overleg mogelijk over de wederinvoering van de indexering en de vakantieuitkering. Dit was indertijd bij de 'bevriezing' bepaald.

De situatie is nu als volgt dat de ongelijkheid in behandeling naar geslacht en staat ongedaan is gemaakt door zowel de gehuwde vrouwelijke ambtenaar als de ongehuwde mannelijke en vrouwelijke ambtenaar met een wettelijke onderhoudsplicht, het gehuwde salaris toe te kennen. Voor degenen die in aanmerking komen voor een kostwinnerstoelage gaat de gehuwde pensioengrondslag gelden.

'Pieters Jewelers' in S&F-Promenade

WILLEMSTAD — Binnenkort zal Walfried Pieters een nieuwe juwelierszaak openen in het Promenade winkelcentrum. Het betreft een moderne en luxueus opgezette zaak.

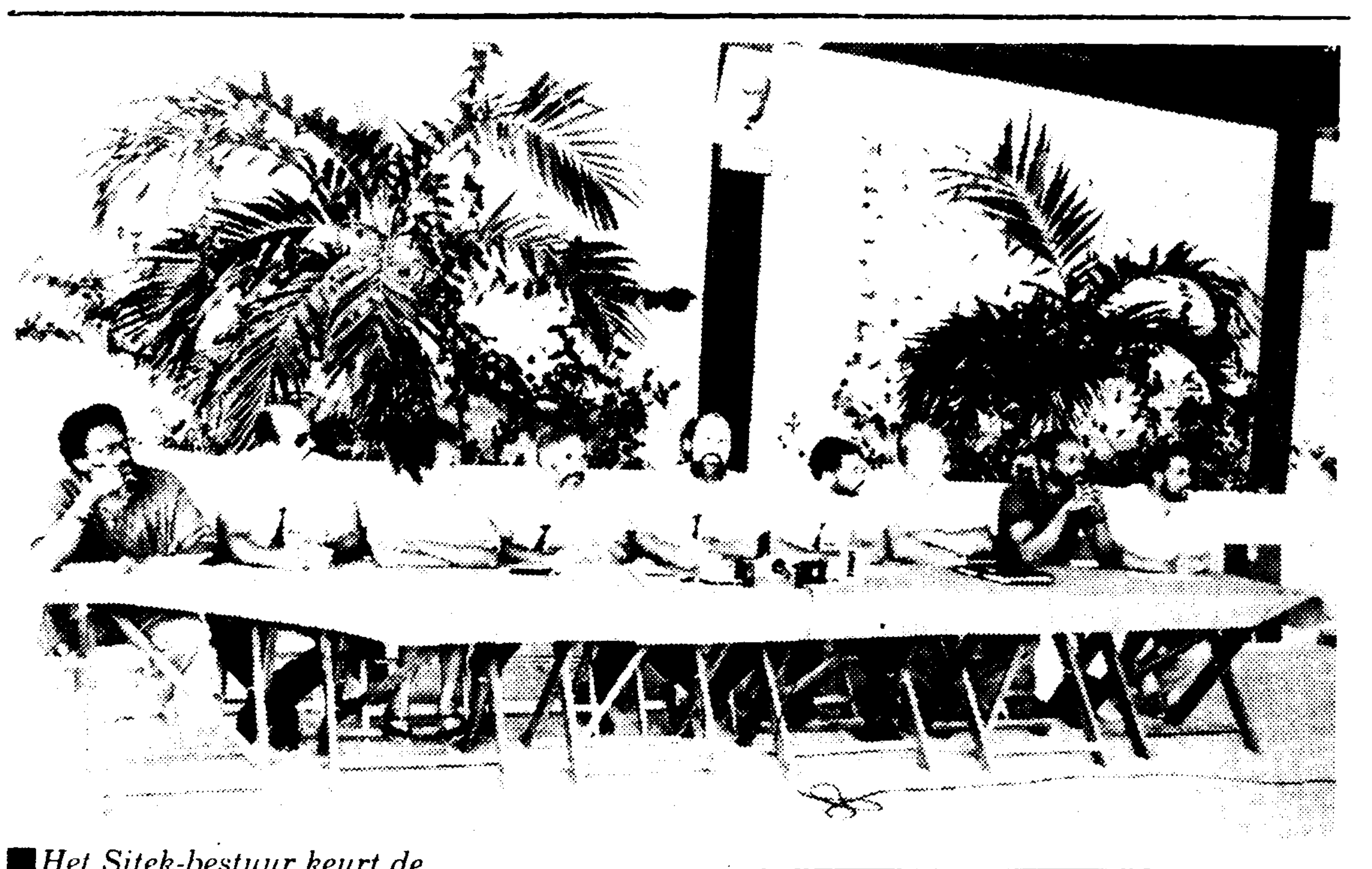
Zoals bekend, had Spritzer & Fuhrmann N.V. een juwelierszaak in Promenade. Deze zaak is uitgegroeid tot een bekende en druk bezochte zaak.

Na de sluiting van Spritzer & Fuhrmann N.V. hebben verschillende bedrijven en individuele personen belangstelling getoond om een juwelierszaak te vestigen in het succesvolle Promenade winkelcentrum.

De keuze is gevallen op Walfried Pieters op basis van zijn 40-jarige ervaring in deze branche en met name bij Spritzer & Fuhrmann N.V.

De nieuwe winkel zal worden gevestigd onder de naam 'Pieters Jewelers N.V.' en zal een ultra-modern opgezette zaak worden. Behalve horloges, juwelen en kristal, zal de sortering ook bestaan uit fijn porselein, cadeau-artikelen en ook 'custom jewelry' in de wat betere prijsklasse.

De zaak is primair gericht op de lokale markt aangezien het in Promenade is gevestigd. Het personeel bestaat uit ex-werknemers van Spritzer & Fuhrmann N.V., allemaal mensen met ervaring. Dit laatste onder andere maakt het mogelijk om reeds medio mei a.s. gereed te zijn voor de opening.

■ Het Sitek-bestuur keurt de onfatsoenlijke dreigbrieven aan het BC en het RK Schoolbestuur af en distantieert zich van de geschriften. Wij hebben vier weken lang bewezen rustig en op niveau actie te kunnen voeren. Dit is niet onze stijl, zegt Cova, daarmee doelt hij op de mogelijkheid dat niet bij het onderwijsconflict betrokkenen zich heimelijk met de zaak bemoeien. Overigens kregen ook de stakende leerkrachten indertijd dreigbrieven en -telefoontjes. Zondagavond vergaderen de 'shopstewards' van de vakbond. Na de uitspraak van de kort geding-rechter volgt een algemene ledenvergadering.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:

Licht tot half bewolkt en geen weerslag van betekenis.

Matige tot vrij krachtige oostelijke wind. (tussen tien en 24 knopen).

Momenteel bevinden zich in het Caribisch gebied geen storingen die van betekenis zijn voor het weer op de Benedenwindse eilanden. In de komende 24 uur wordt geen verandering in het weerbeeld verwacht.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	31	26	sporen
Bonaire	half bewolkt	-.-	-.-	0.5
Curaçao	half bewolkt	31	26	sporen
St. Fustatius	licht bewolkt	29	25	0.0
St. Maarten	licht bewolkt	30	25	0.0
Amsterdam	licht bewolkt	9	2	-.-

AGENDA CURAÇAO

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

7 april: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
8 april: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.

****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

****

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

******

LICORES MADURO: 20.00 uur concert van de Afrikaanse zanger Alpha Blondy -Curaçao Festival Centre.

CURAÇAO QUOTA CLUB: 21.00-02.00 uur galabal - Fiesta Ballroom, Holiday Beach Hotel & Casino.

******

ZONDAG

FUNDASHON SENTRO DI DAMAS: 09.00-14.00 uur oecumenische bijeenkomst -Kas di Orashon Emas te Soto (thema: 'Hoe beleef jij je geloof?).

SOROPTIMIST INTERNATIONAL CLUB CURAÇAO: 10.00-13.00 uur vlooien-, planten- en boekenmarkt - Cultureel Centrum Curaçao te Emmastad.

LEZING; 11.00 uur aula - UNA (spr. Wim Rutgers).

******

MAANDAG

TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (S.J.).

******

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.

CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

******

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdiesnt.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

******

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (district) kunnen in spoedgevallen tel. 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van andere medische districten kunnen in spoedgevallen de artsenpraktijk van de eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

******

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende weekeinde en op fesstdagen gelieve 82222 op te bellen.

****

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, en 82947; Montagne Abao: tel.: 673[illegible] Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 6[illegible] hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantoor van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na [illegible] uur bereikbaar: zuster Joe, tel.: 875[illegible]

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/4[illegible] geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Caupian, tel.: 88614, par boy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Ma[illegible] 141, tel.: 642555; geopend van 14[illegible] 17.00 uur; de wacht heeft zuster Ca[illegible]pain, tel.: 88614.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 45[illegible] 44510; voor informatie over prenatale en zorg gedurende en na de bevalling. Consultatiebureau zuigelingen: iedere wo[illegible]dagmiddag van 13.30-16.00 uur. Consultatiebureau peuters: iedere d[illegible]dagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
(Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur. [illegible] 17.00 uur bereikbaar: zuster Van He[illegible]nen, tel.: 642798.

******

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
6 april 1990 vanaf 08.00 uur tot 9 april 19[illegible] om 07.00 uur.
Dokter Winklaar, Sentro Mediko Sta Ro[illegible] tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371[illegible] b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
7 april 1990 vanaf 17.00 uur tot 9 april 19[illegible] om 07.00 uur.
Dokter Gerstenbluth, Spreekkamer: [illegible] Chikito, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: [illegible] 675681 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bo[illegible], Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenve[illegible], Nivillac, Rosales-Concession, Pa[illegible], Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
7 april 1990 vanaf 17.00 uur tot 9 april 19[illegible] om 07.00 uur.
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Kora, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87004 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Schellens, Lucacius en Spong).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

******

BOTICA'S

(weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 8502[illegible] 85023.
Punda
Dominguito, Caracabaaiweg 127, tel.: 617988.
zondag
Otrobanda
Muizenberg, Muizenberg z/n, tel.: 4439[illegible] 44391.
Punda
Janwé, Caracasbaaiweg 155, tel.: 61755[illegible]

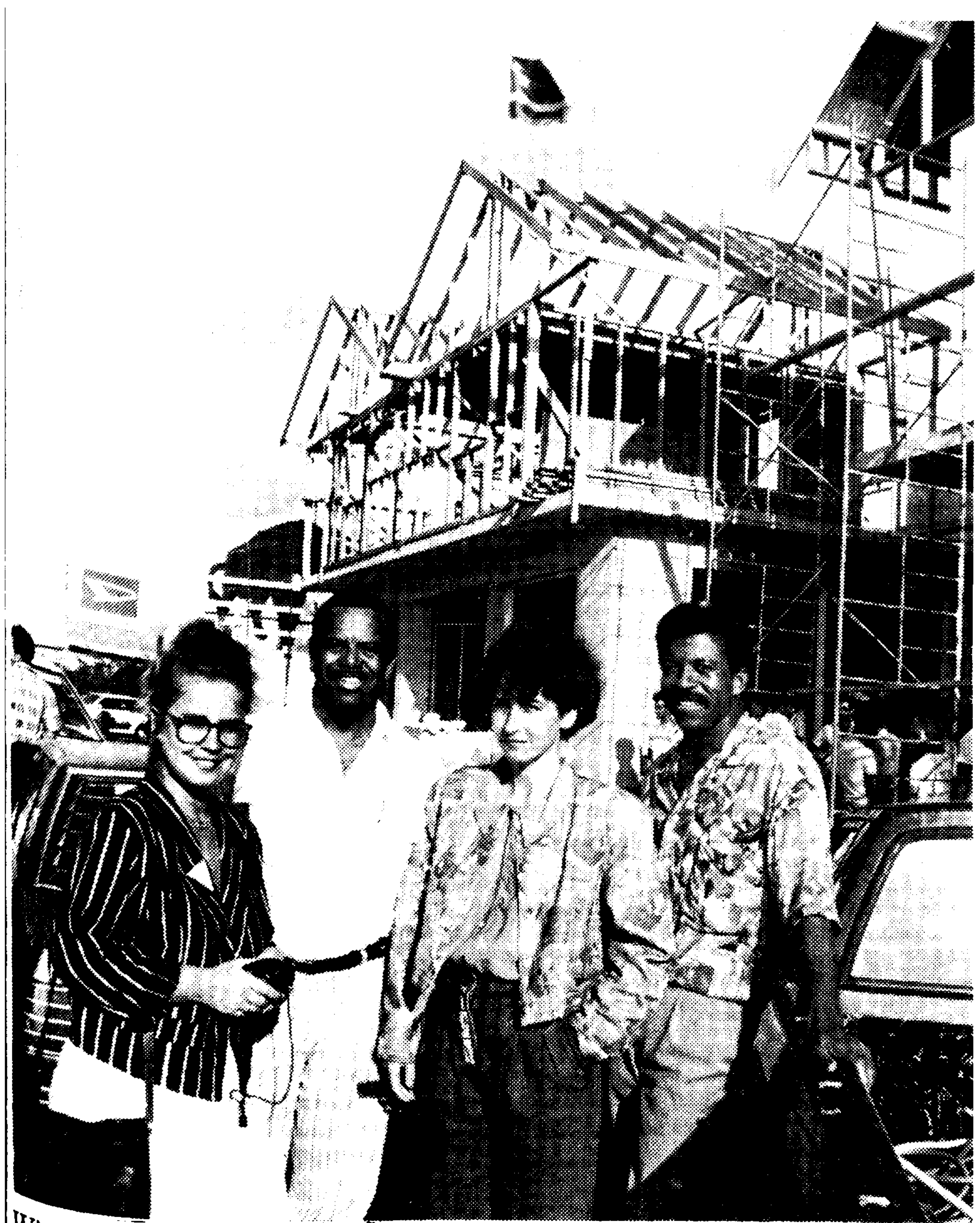
****

MEDEDELING

Aanname contante advertenties voor de **AMIGOE** vanaf 07.30 uur tot 15.30 uur **non-stop**, (tot 09.00 uur v.m., voor dezelfde dag) op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel.

Zoekertjes verschijnen Dinsdag en Vrijdag.
Deze moeten **één dag vóór** verschijning vóór 12 uur 's middags in ons bezit zijn.
Zoekertjes opgegeven bij Zuikertuintje of v. Dorp Eddine (Schottegatweg) moeten aldaar respectievelijk Maandag en Donderdag vóór 10 uur opgegeven worden.

Directie Amigoe.

Winkelgalerij en appartementen

Hoogste punt van Douglas-project

■...De gebroeders Douglas met hun echtgenoten bij het Saliña-project. In het pand komen zeven winkels en elf appartementen voor toeristen...

WILLEMSTAD — Gisteren is het hoogste punt bereikt van het tweede gebouw van het complex van de Douglas Shopping Gallery and Apartments te Salinja.

Het complex bestaat uit zeven winkelunits op de begane grond en 11 luxe vakantieappartementen en een kantoor/receptie op de bovenverdieping. In verband met de slechte grondgesteldheid is besloten om het hele gebouw op een zware plaat te funderen. Onderdelen van het gebouw zou zeer kostbaar worden en de kans op schade aan de omliggende bebouwing als gevolg van trilling was te groot. De bovenverdieping is in tegenstelling tot de begane grond uitgevoerd in houtskeletbouw, volgens de Canadese Platform Metnode. De keuze voor hout is onder andere om de fundering niet zwaar te belasten en om sneller te bouwen.

Het gebouw is ontworpen door Fir Engeneering die geïnspireerd werd door de twee voormalige achter de bomen verscholen pintoreske huizen, die helaas moesten plaats maken voor dit complex. Het geheel zal straks een Caribische sfeer moeten uitstralen, een sfeer die je proeft bij een wandeling door de straatjes van het oude Salinja en omgeving.

Het complex wordt gebouwd door de aannemercombinatie Rijo-Cucoco, die het gebouw omstreeks 1 juni 1990 zal opleveren. De totale bouwkosten inclusief grondaankoop en inrichting bedragen c.a. 1.3 miljoen gulden.

Het project wordt gefinancierd door de eigenaren en de A.B.N. bank, met gedeeltelijke garantie van Korpodeko.

WILLEMSTAD —Het is niet alleen negatief wat zich op Curacao afspeelt. Er gebeuren gelukkig ook positieve dingen en behulpzame mensen lopen ook nog rond, zoals blijkt uit een brief van mevrouw Betty Robinson uit de VS aan twee werknemers van de synagoge in Willemstad.

De heer Robinson, die samen met zijn vrouw als toerist Curacao bezocht, viel op 16 februari vlak voor de ingang van de synagoge. De werknemers in kwestie belden direct een ambulance. 'Fantastisch, dat er mensen zoals u zijn, die anderen helpen,' schrijft de toerist.

De man had zijn heup niet gebroken, maar hij had wel enige kneuzingen opgelopen. Over de behandeling in het Curacaose ziekenhuis is ze ook zeer lovend. 'We zullen uw eiland zeker aanraden aan onze kennissen.'

De synagoge sprak haar overigens ook aan. Zelf werkt mevrouw Robinson bij de tempel Adat Elohim, in Thousand Oaks, Californië. De souvenirs die ze meenam van de Curacaose synagoge gaf ze aan de rabbi van die tempel 'and he just loved them.'

Aldus de leuke brief van mevrouw Betty Robinson aan het personeel van de synagoge in Willemstad.

KORTGEDING TEGEN CONSUMENTENSTICHTING

'Foute berekening in onderzoek'

Vreugdenhil Supermarket één van de goedkoopste!

WILLEMSTAD — Supermarkt F. Vreugdenhil & Zonen N.V. heeft een kortgeding aangespannen tegen de Fundashon pa Consumidó, de stichting voor Consumenten, omdat die organisatie weigert (volgens Vreugdenhil) foutieve informatie over prijzen te rectificeren. Uit een onderzoek van de consumentenstichting onder negen supermarkten zou gebleken zijn, dat Vreugdenhil tot de duurste zou behoren. Directeur Karel Vreugdenhil bestrijdt dit ten sterkste. Volgens zijn berekeningen behoort Vreugdenhil tot de drie goedkoopste.

Het kortgeding zal vermoedelijk maandag dienen. Advocatenkantoor Zielinski & Halley had de consumentenstichting tot vanmiddag twaalf uur de tijd gegeven om een en ander recht te trekken in een perscommunique. Op dat tijdstip had de Amigoe nog geen bericht van de stichting ontvangen.

De consumentenstichting heeft namelijk bij de optelling van 75 artikelen bij sommige produkten van Vreugdenhil de prijs per kilogram gebruikt, terwijl de onderzoekers bij andere supermarkten voor hetzelfde produkt de prijs per pond hanteerden. Dat gold voor diverse vleesprodukten maar ook voor, bijvoorbeeld, spinazie. De stichting noteerde voor Vreugdenhil een prijs van drie gulden en voor verscheidene andere supermarkten één gulden. 'Maar', aldus Karel Vreugdenhil, 'die prijs van ons betreft één kilogram en bij die andere supermarkten per bos spinazie, met steel en al! Indien u die schoonmaakt, houdt u 300 gram over! Indien wij zo'n bos spinazie verkopen, ligt de prijs van ons tussen de negentig cent en één gulden'.

Gistermiddag verzond de stichting een persbericht, waarin alle verantwoordelijkheid bij Vreugdenhil werd gelegd. De winkelchef had de informatie verschaft, zo stelde de consumentenstichting. 'Wij hebben de prijs per pond gevraagd'.

KILOGRAM

Karel Vreugdenhil: 'De stichting heeft onder anderen gesproken met de chef-slager. Die heeft twee getuigen, dat hij duidelijk heeft gesteld, dat de prijs per kilogram gold. Kijk, officieel mag je het begrip pond niet eens hanteren. Een pond bestaat niet! De prijsopgaven van de overheid zijn alle in kilogram. Wij houden ons aan de regels. Het is niet onze schuld, dat de consumentenstichting niet kan rekenen: indien men daar 'het pond' wil gebruiken, dan hadden ze de prijzen door twee moeten delen'.

'Overigens', aldus Karel Vreugdenhil vanmorgen tegenover de Amigoe, 'maakte de stichting nóg meer fouten. Bijvoorbeeld: een pak zeeppoeder, gekocht bij Vreugdenhil, zou volgens de stichting 1,32 gulden kosten. Dat is niet juist. Zo'n pak kost bij ons 2,32 gulden. Scheelt een gulden dus. Dat getuigt toch wel van de slordigheid van het onderzoek!'

ANA ALCANTARA

GOEDKOOPSTE

Supermarkt Vreugdenhil heeft 44 artikelen, die alle bij de drie goedkoopste supermarkten te koop zijn, opgeteld en vergeleken. Vreugdenhil hoort dan met glans tot de drie goedkoopste. Karel Vreugdenhil: 'De stichting had namelijk 75 artikelen opgevoerd, die níet allemaal bij alle negen supermarkten te koop zijn. Toen heeft de stichting maar gemiddelden genomen. Wij hebben gevraagd hoe de stichting die gemiddelden had berekend. Dat wist mevrouw Ana Alcantara (voorzitter van de consumentenstichting; red.) niet'.

Karel Vreugdenhil is onmiddellijk na het bekend worden van het onderzoeksresultaat naar de stichting gestapt. 'In eerste instantie heeft mevrouw Alcantara de fouten toegegeven. Maar zij kon niet rectificeren, zo zei zij tegen mij, omdat de stichting anders het gezicht zou verliezen tegenover 160.000 mensen! Jullie kunnen adverteren en een en ander recht zetten, zo zei ze tegen mij. Maar ondanks het feit, dat zij had erkend dat de stichting fouten had gemaakt, hoorde en zag ik 's avonds op TeleCuraçao dat Vreugdenhil één van de duurste supermarkten zou zijn!'

'Wij hebben een omzetverlies geleden van 20.000 gulden door de foutieve berekeningen van de consumentenstichting', aldus Karel Vreugdenhil. 'Ons hele image, dat wij tussen de goedkoopste en de duurste supermarkten liggen en waaraan wij zorgvuldig hebben gewerkt, is door de stichting te niet gedaan. Wij hebben voor duizenden guldens moeten adverteren om de misverstanden zoveel mogelijk uit de wereld te helpen. En de stichting doet niets!'

Karel Vreugdenhil: 'Daarom hebben wij een kortgeding aangespannen. Wij eisen een schadevergoeding wegens het verlies dat wij hebben geleden en dat wij nóg zullen lijden als gevolg van de publicaties. Wij eisen dat de stichting onze onkosten betaalt, die wij hebben moeten maken om in advertenties via de televisie en de radiostations en in de kranten de foutieve berichtgeving van de consumentenstichting recht te zetten. En wij eisen een duidelijke rectificatie van de stichting'.

In de Amigoe van vandaag heeft supermarkt F. Vreugdenhil & Zonen N.V. een grote advertentie geplaatst. Karel Vreugdenhil: 'De consumenten kunnen nu zelf narekenen, dat wij gelijk hebben: Vreugdenhil behoort tot de drie goedkoopste. Dat is de waarheid!'

KAE op de radio

WILLEMSTAD — De K.A.E. N.V. zal zondag bij Radio Korsou FM te gast zijn in het programma 'Papiando ku Pacheco'. Dit programma gaat over de K.A.E. en de drinkwater- en elektriciteitsproduktie, en vindt plaats van 14.00 tot 16.00 uur.

Ir. H. Gouverneur (operation manager), J.N. Fleming (manager laboratorium), O.W. Jacobus (PZ), en L.E. Muyden (PR) zullen aan dit interview-programma deelnemen.

WILLEMSTAD —De stichting Sentro di dama organiseert op 10 april een lezing over het milieu en de inzet van de bevolking om die te beschermen. Spreker is Sedney Jansen van de milieudienst. Hij zal ook enige dias laten zien. De lezing is gratis toegankelijk en wordt gehouden in het centrum van de stichting aan de Seru Fortunaweg 8. Een en ander begint om 7 uur 's avonds.

ROTARY-HUIS VAN EEN TON

WILLEMSTAD — Onder het toeziend oog van notaris mr Jan Thesseling werd vrijdag in het kantoor van het Bestuurscollege de trekking verricht van de loterij georganiseerd door de Rotary Club van Curaçao.

De prijs, een door Betonbouw gebouwd huis ter waarde van 100.000 gulden in het Villapark Curasol werd gewonnen door de houder van het lot no.5067.

Namens de Rotary Club van Curaçao waren verder aanwezig Steve Boom, president; Boy Bakmeijer, director Community Service en Jan Kruisheer, treasurer van het Fundraising Comité.

WILLEMSTAD —Een Antilliaanse delegatie van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) neemt van 9 tot en met 11 april op Antigua deel aan de zevende conferentie van directeuren van de ISSA-leden van het engelssprekend Caribisch gebied. ISSA is de International Social Security Association.

Agendapunten die op de conferentie aan de orde komen zijn public relations van sociale verzekeringsinstellingen, recente ontwikkelingen in soorten pensioenvoorzieningen, procedures voor medische voorzieningen in de sociale verzekeringen en regionale activiteiten voor het engels-sprekend Caribisch gebied.

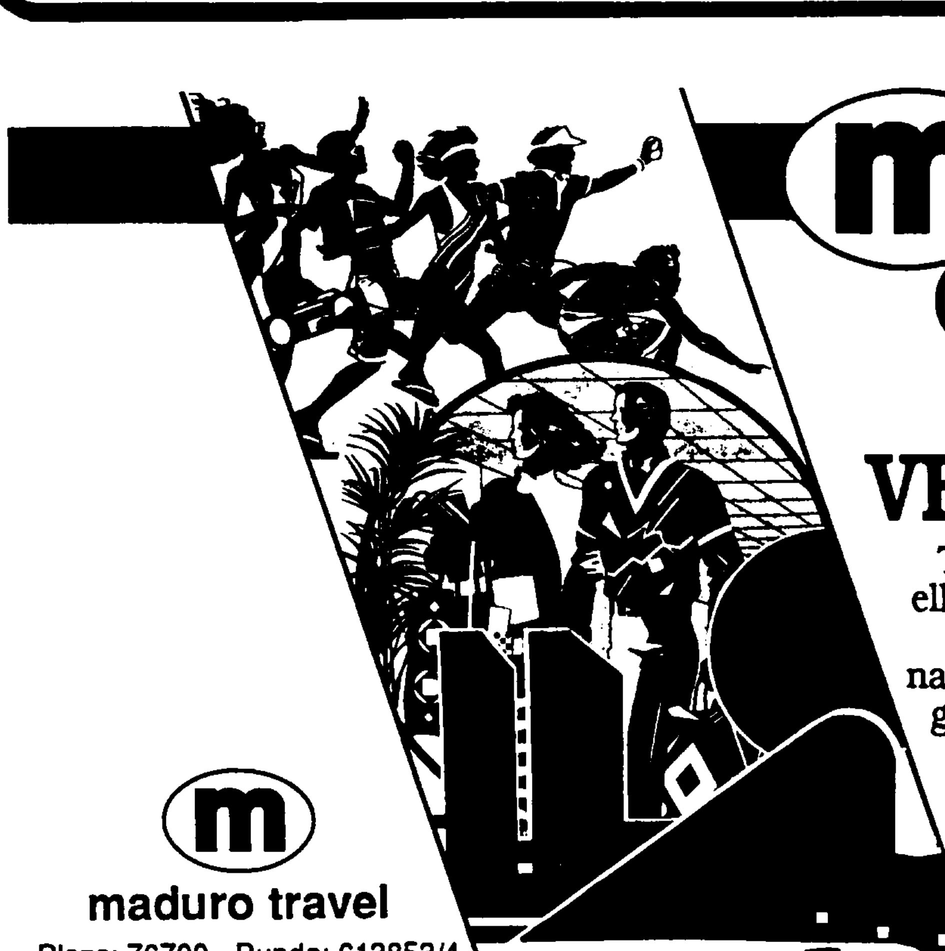
Deze conferentie wordt om de 2 jaar gehouden, waarbij de aangesloten instellingen afwisselend als gastheer optreden. In de Antilliaanse delegatie hebben drs E. Calmes, onderdirecteur van de SVB en R. Willemsberg, vertegenwoordiger van de SVB te St. Maarten zitting.

Deelname door de Antillen aan deze conferenties is belangrijk om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen op het gebied van de sociale verzekeringen en om goede werkrelaties te onderhouden met de sociale verzekeringsinstellingen met landen in de regio.

Tijdens de vergadering zal de Antilliaanse SVB-delegatie voorstellen om de achtste conferentie van ISSA-leden in 1992 op de Antillen te houden.

WILLEMSTAD —In het onlangs verschenen foldertje Eduka pa progresa kunnen ouders terecht voor allerlei waardevolle tips en informatie. Sedukal, Baai Macolaweg z/n, telefoon 613744.

ORANJESTAD — Drie jaar en zes maanden luidde het vonnis tegen de verdachte I.C. (61) wegens het in bezit hebben van cocaïne.

Twee weken geleden eiste de officier tegen hem vier jaar gevangenisstraf. Bij een inval in zijn woning te Madiki vond de politie één kilo cocaïne achter een schilderij van Onze Lieve Vrouw. Verdachte ontkende dat deze cocaïne van hem was en uitte het vermoeden dat dit mogelijk kon zijn van iemand die bij hem op bezoek was geweest.

ENSEÑANSA PA EMPLEO

P R O G R E S O P A U N Y T U R

Oportunidadnan ta ser crea
Abo tuma di bo
Siña y guia bo mes y Aruba
Den progreso y adelanto

GOBIERNO DI ARUBA

Ta participa cu e siguiente cursonan lo bai cuminsa. Haci uso di e oportunidad aki..............INSCRIBI

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi. E curso aki ta tuma lugar parti mainta.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza II)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Principiante)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Avanza I)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Principiante)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHs (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA SPAÑO (Principiante)
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi. E curso aki ta especialmente pa esnan cu ta papia Ingles.

ASSISTENTE DI KOKKI
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi. E curso aki ta tuma lugar anochi tres biaha pa siman.

PASTRY
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

SOCIAL HOSTESS
Dia di inscripcion: 9 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

FOOD & BEVERAGE CONTROL
Dia di inscripcion: 12 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

DEALER
Dia di inscripcion: 12 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

SANBUYA (Open Water Diver Principiante)
Dia di inscripcion: 12 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

SANBUYA (Open Water Diver Avanza)
Dia di inscripcion: 12 di april na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 17 di april na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Principiante)
Dia di inscripcion: 17 di april na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Avanza
Dia di inscripcion: 17 di april na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Princip
Dia di inscripcion: 17 di april na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Avanza
Dia di inscripcion: 17 di april na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Princip
Dia di inscripcion: 17 di april na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Avanza
Dia di inscripcion: 17 di april na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

LASSEN I
Dia di inscripcion: 17 di april na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi. E curso ta tuma lugar na M.L. K[illegible] school anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Principiante)
Dia di inscripcion: 17 di april na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Avanza
Dia di inscripcion: 17 di april na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 18 di april na Paso Sigur School (Noord) pa 7.30 di anochi.

Tur e cursonan ariba menciona ta dirigi principalmente ariba practica. Pa mas informacion por jama tel. 46685 of acudi personalmente na oficina di Enseñansa pa Empleo, Torenstraat 11, San Nicolas. Formulario pa inscripcion ta haya ariba e anochi di inscripcion. Bon saina bon di trece bo CEDULA riba e anochi aki y un copia di bo diploma.
E cursonan lo cuminsa den luna di mei. E cursonan di Idioma ta dura aproximadamente 12 siman y ta worde duna un anochi pa siman. Den e curso pa Assistente di Kokki ta inclui Conversacion na Ingles (Principiante).

CNV-BESTUURDER NIET WELKOM BIJ REGERING

In afwachting beslissing over rechtsgeldigheid ontslag:

Uitzetting Turken kan niet doorgaan

ORANJESTAD — In het kort geding dat de FTA —bijgestaan door mr Hans Sjiem Fat — aanspande tegen de ARRC en de regering van Aruba — waarvoor minister van Justitie mr Hendrik Croes optrad — bepaalde rechter mr H.D. van der Griendt vanochtend half vier, dat de 153 Turken voorlopig niet Aruba uitgezet kunnen worden, in afwachting van de rechtszaak of hun ontslag geldig was of niet.
Voordat afgelopen nacht het kort geding plaatsvond had een gesprek plaats met de ministerraad, waarbij de vertegenwoordiger van het CNV — de secretaris voor buitenlandse aangelegenheden I. Demirhanan —niet aanwezig mocht zijn. Hem werd verweten kritiek op de Arubaanse regering te hebben geleverd —hetgeen Demirhanan vanmorgen in een gesprek met de Amigoe ten stelligste ontkende. Wel had hij kritiek op de Amerikaanse werkgever gegeven — voorts werd gesteld dat hij Nederlander is en geen werkvergunning heeft om op Aruba werkzaam te zijn. Inmiddels was vanmorgen een chartervliegtuig van American Airlines naar Aruba gekomen om de 153 Turken via New York naar Turkijë terug te brengen. Dit vindt voorlopig geen doorgang. Ondertussen zou onderhandeld worden dat de ontslagen Turken voorlopig in het verblijf op het Coastal terrein onderdak vinden.

In zijn vonnis stelde mr H.D. van der Griendt dat het de regering en ARRC verboden wordt en degenen die gisteren door hetzij ARRC hetzij door Foster Wheeler op staande voet zijn ontslagen — tegen hun wil van Aruba te verwijderen danwel hen uit Aruba te zetten totdat de rechter in kort geding zal hebben beslist met betrekking tot de rechtsgeldigheid van het gegeven ontslag. Voorts mag de tijdelijke verblijfsvergunning voor woensdag aanstaande — wanneer het kortgeding over de rechtsgeldigheid van het ontslag dient — niet ingetrokken worden tenzij de Turken —al dan niet gezamenlijk —de openbare orde op Aruba in ernstige mate verstoren.

INREISVERGUNNING

De proceskosten werden gecompenseerd in dier voege dat iedere partij de eigen kosten draagt. In kringen van de FTA en de Turken werd dit vonnis met gejuich begroet. Getracht wordt thans of de 153 werknemers in hun verblijf bij Coastal tijdelijk kunnen verblijven.
Gisteravond had de minister van Justitie en ARRC aan IDEFRE verzocht het Idefre sporthotel in orde te brengen — zo werd aan de FTA meegedeeld — om de Turken onder te brengen totdat zij korte tijd later zouden worden uitgezet. Intussen is Mehmet Serif, die zoals de FTA het stelt 'ontvoerd', en op het vliegtuig naar Grenada werd gezet, weer op weg naar Aruba. Hij is echter met de ALM te Curaçao gestrand omdat hem geen inreisvergunning voor Aruba wordt gegeven.

GEEN VERVANGING

De FTA besloot tot het kort geding omdat de ministerraad gisteravond een duidelijk neen liet horen en de FTA liet weten dat deze kwestie geen aangelegenheid van de regering is. Premier Nelson Oduber was gisterenavond in Telenoticias kort maar duidelijk over de problemen rond de Turken. 'Zij hebben zich in de proeftijd van zestig dagen niet aan hun contract gehouden, dus zelf ontslag genomen. Wij hebben Foster en Wheeler, die de verantwoording draagt voor deze Turken gezegd, dat deze ontslagen werknemers zonder uitstel Aruba moeten verlaten en geen vervanging mogelijk is'.
Premier Oduber begreep niet goed wat de FTA nu toch wil. Hij haalde aan dat er een goede verstandhouding met de FTA bestond, de regering altijd bereid was problemen te bespreken en dat inmiddels de procedure voor een referendum op gang is gebracht. Wij zijn niet verantwoordelijk ervoor dat deze Turken nu zelf hun contract beëindigd hebben.
Paul Mannion de project manager van ARRC zette uiteen dat ruim 150 Turken gistermorgen geweigerd hadden aan het werk te gaan, ondanks het feit dat zij tweemaal toe waren gemaand dit te doen. Toen gesteld werd dat dit verbreken van het contract inhield, gingen enige Turken aan het werk, doch 153 bleven buiten het werk en gingen niet aan de slag. Wat het 'ontvoeren' van de Turk Mehmet Serif betreft — deze trad als tolk en leider van de groep Turken op — stelde Mannion dat deze Turk tweemaal een schriftelijke waarschuwing kreeg en toen hij een supervisor bedreigde, was het genoeg en werd hij op het vliegtuig richting Turkije gezet. Mannion stelde niet op de hoogte te zijn dat gistermorgen op het Coastal terrein enige Turken werden mishandeld, die zoals bekend werd aangifte bij de politie hebben gedaan.
Van FTA zijde werd opgemerkt dat de groep Turken niet geweigerd heeft te werken, zij wilden alleen protesteren tegen de wijze waarop hun leider 'ontvoerd werd' en zonder meer uitgezet. Zij werden door de Amerikanen buiten de poort geduwd, daarna durfden de Turken niet naar hun werk terug te gaan, gezien het optreden van de Amerikanen tegen de Turken en zij represailles vreesden, aldus de FTA.
De CNV vertegenwoordiger — die sinds aankomst nauwelijks enige uren had geslapen — verklaarde vanmorgen na de uitspraak van de rechter 'verbijsterd en verbaasd' te zijn dat dergelijke zaken op een democratisch eiland als Aruba kunnen plaatsvinden. Op vragen of hij bij zijn contacten problemen had ondervonden, stelde hij, dat hij op bezoek is bij de FTA met welke vakbond sinds jaren goede banden worden onderhouden.

BELEDIGD

Mij werd echter niet toegestaan om bij het gesprek van de FTA met de ministerraad als waarnemer aanwezig te zijn, omdat ik de regering zou hebben beledigd en geen werkvergunning heb. 'Van belediging van de regering is geen sprake, wel heb ik het beleid van de Amerikaanse werkgever gehekeld, dat mij doet verbijsteren. Vooral op de wijze waarop een leider wordt uitgezet en het geweld dat gebruikt werd tegen werknemers. Dit optreden van die Amerikaanse cowboys kan zeker niet getolereerd worden en terecht treedt de FTA hiertegen op.

Hij noemde het wel een 'lachertje' dat gesteld wordt dat men met deze groep mogelijk bang is voor sabotage of aanslagen, terwijl de Amerikanen wel geweld mogen gebruiken. Met nadruk stelde hij dat hem wel bijzonder duidelijk was geworden, dat de FTA te allen tijde bereid is aan tafel te gaan zitten om door onderhandelingen een oplossing te vinden, aldus Khalib Demirhan.
Het overleg dat plaatsvond om de 153 Turken in hun verblijf in het Coastal gebouw onder te brengen is op niets uitgelopen. Van FTA zijde werd bevestigd dat de FTA nu naar onderdak aan het zoeken is voor de 153 Turken. De vakbondsleider die op Curaçao gestrand was omdat minister mr Hendrik Croes opdracht had gegeven hem niet toe te laten en de autoriteiten op Curaçao op de hoogte stelde hiervan, heeft inmiddels de wens te kennen gegeven dat hij naar zijn land Turkije wil terugkeren.

ORANJESTAD — De Turkse gastarbeiders zijn — zoals gisteren reeds bericht — zijn in aktie gegaan door het werk op het Coastalterrein te verlaten en zich voor de ingang van de raffinaderij op te houden. Daar werden zij toegesproken door de voorzitter van de FTA Anselmo Pontilius en de CNV-secretaris van de sectie Buitenlandse werknemers T. Demirhan, die toevallig op Aruba verblijft. Nadat Demirhan van de uitzetting van de Turkse vakbondsleider vernam heeft hij meteen contact gehad met het hoofdkantoor van de vakcentrale in Utrecht. Volgens Demirhan is de Turk met een smoes naar het vliegveld gelokt.
Op de foto's (boven) Pontilius in gesprek met een politiefunctionaris en (onder) het moment dat Demirhan zich in het Turks tot de Turken richt.

Gedachtenbepaling regering-Oduber:

Eind vorig jaar al overhandigd

ORANJESTAD — In aansluiting op de publicatie 'Een eerste gedachtengang bepaling van de Arubaanse regering op de notitie 'Vraagpunten met betrekking tot inhoud en vorm van een bijzondere samenwerkingsrelatie tussen Nederland en een onafhankelijk Aruba', zoals de Amigoe deze donderdag publiceerde, werd de indruk gewekt dat deze nota kortgeleden aan KABNAA werd gezonden.
Dit is niet het geval. Deze nota werd eind vorig jaar reeds aan minister drs Jan de Koning overhandigd. Hierop volgde de nota van minister mr E. Hirsch Ballin. De communicatiestoornis over wanneer deze nota werd verstuurd ontstond, doordat deze aan de pers werd gestuurd met verschillende stukken. Onder die nota stond echter geen datum.
Uit zorgvuldigheid vroeg de Amigoe aan het secretariaat van de minister president wanneer deze nota naar Nederland werd gezonden, waarop als antwoord werd gegeven 'gisteren'. Vermoedelijk meende men dat gevraagd werd naar de datum waarop de stukken aan groeperingen, politieke partijen en pers werden gezonden.

ORANJESTAD — Drie leidsters van het Arubaanse padvindsters gilde (APG) vertrokken gisteren naar St Vincent ter bijwoning van een trainingskamp voor leidsters uit het westelijk halfrond.
Dit zijn de leidsters: Veronica Paul, Margarita Winterdaal en Titia Mohamed. Deze bijeenkomst wordt van 6-13 april georganiseerd door de 'Girl Guides association' van St Vincent and the Grenadines, onder auspiciën van de 'Girl guides and girls scouts', in Engeland. Na terugkeer zullen de drie leidsters training kamps organiseren voor de andere APG-leidsters

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Regeboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.915.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Johnny be good** (comedy, 14 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Braddock: Missing in action ill** (action, 18 jr).

* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Kibrahacha, tel.: 34908.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter R.D. Guda, Irenestraat 21, tel.: 21380/21936.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel. 24696.

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: **tel.: 38989 (24 uur per dag).**

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**

* * * * * *

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik

* * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Father Murphy: 'The Rockets Red Glare'; 18.50 Style with Elsa Kiensch; 19.00 Leu for i kas; 20.00 Nos ku nos; 21.00 CNN international news; 21.30 Just for the record; 21.51 Estreno 'A child called Jesus' (deel 2); 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 15.00 Live uitzending Voz-i-Landia Escolar vanuit het Concorde Hotel; 17.00 Chucklewood Easter; 18.00 Matinee: 'Night train to Katmundu'; 19.30 Showtime; 20.30 CNN international news; 21.00 Sunday special: 'Next year Jerusalem'; 22.30 Health week; 22.45 Week in review: 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * *

DIVERSEN
ARUBAANSE KUNSTKRING: 20.30 uur optreden van Trio Amadeus uit Maracaibo - Cas di Cultura

SPORT
CAMACURI BOWLING CENTER: 19.30 uur bowlingwedstrijden; 23.00 uur bustour over het eiland; 01.00 uur bbq.

VOETBAL (vetaranen): 19.30 start toernooi om de Copa Heinken - RCA-Sportcentrum.

* * * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
SONGFESTIVAL: 15.00 uur Voz-i-Landia Escolar - ballroom Aruba Concorde Hotel.

SPORT
PAARDENSPORT (OCA): 13.00 uur voortzetting Paso Fino-kampioenschappen

Expositie eeuwfeest Van Gogh

ORANJESTAD — In Golden Tulip Aruba Caribbean hotel is zaterdagavond 7 april de officiële opening van de expositie van werken van Vincent van Gogh, de Nederlandse kunstschilder die precies honderd jaar geleden stierf. De opening van de 'Homage to Vincent van Gogh' expositie is om half acht in de Fandango nightclub van Golden Tulip.

More style, more quality, more advanced technology.

If you could have everything you ever wanted in a car, you'd probably ask for beautiful looks, smooth performance and a well-appointed interior. Corolla has beautiful sweeping lines, a smooth-operating multi-valve engine and a well-appointed high quality interior. What you might not ask for is a car so advanced, it stands on the leading edge of technology. One so unique, it stands in a class by itself. And one so sophisticated, it stands out in a crowd. Only Corolla has everything you could ever want . . . and more! TOYOTA MULTI-VALVE ENGINE

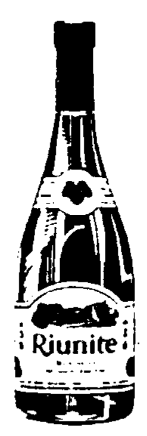
COROLLA
World's leading car

TOYOTA

ARUBA DAILY ENTERTAINMENT

Zondag 8 april aanstaande
2.00 tot 5.00 uur TIPICO LATINO
5.00 tot 11.00 uur LA NUEVA FUERZA
Toegang: $. 3.00 volwassenen
$. 1.00 kinderen
Deurprijzen en B.B.Q. voor $. 5.00
Brengt gezellig door in Seastarpark.

Vanavond in gezellige sfeer uitgaan????
Dan natuurlijk naar de nachtclub
Club Nouveau
Aparte sfeer zoals nergens anders.
Wij zijn open vanaf middernacht tot in de ochtend.
Wij verwachten U, het zal U zeker bevallen

GEZELLIG UITGAAN????
Natuurlijk met
RIUNITE on ice
Mercurius Trading Company

Gezellige sfeer, goede service vindt U in

Wij verwachten U voor lunch (12.00-3.00), HAPPY HOUR (6.00-7.00) of dinner (18.00-23.00).
Telefoon 22977 of 27833.
CATTLE BARON RESTAURANT

Restaurant-Art Gallery
Gasparito 3
Phone: 37044-37144
Gasparito
15 april 10 a.m. - 2.00 p.m.
BRUNCH CRIOLLO
Serving a variety of hot & cold drinks fruits, breads, fried fish, keri keri, chicken and much more. ALL YOU CAN EAT BRUNCH. A gift for every child. Make your reservation now.

Drive-In:

Today at
8:30 & 12:00
Sunday at 9:00
" BRADDOCK: MISSING IN ACTION III "
action 18 yrs.

Principal

Today at
8:30
Sunday at 8:30
" JOHNNY BE GOOD "
comedy 14 yrs.

Employment Opportunity
Experienced Captain
for 60 ft. charter sailing vessel in Aruba
Must be licensed, have experience on large sailing vessels, know wooden boat maintenance.
Minimum 25 years of age.
Call: 25842 - after 8 pm

WIN 250 GULDEN AAN PRIJZEN

Stuur Uw oplossing van de
PAASADVERTENTIE PRIJSVRAAG van AMIGOE DI ARUBA
vóór woensdag 11 april 1990
naar het kantoor AMIGOE, Caya G.F. Betico Croes 110, Oranjestad.

TE KOOP
RIANT WOONHUIS

gelegen aan de hoofdweg van Oranjestad naar Noord, op 800 m2 eigendomsgrond. Bijna 400 m2 totale constructie.
Vijf ruime slaapkamers, waarvan een "suite-stijl" met "walk-in closet". Alle andere slaapkamers hebben ingebouwde bergkasten. Alle slaapkamers "wall-to-wall" tapijt. Drie badkamers, waarvan twee met bergruimte. Zeer ruime zitkamer en eetkamer; bovendien kleinere eetkamer en nog een "studio".
Achterporch met bergruimte.
Aparte dienstbode-kamer met eigen badkamer annex garage.
Voortuin met o.a. palmbomen.
Prijs nader overeen te komen.
Serieuze belanghebbenden gelieve zich te richten tot:
Redactie Amigoe di Aruba onder letters CRN, Oranjestad, Aruba.

ORANJESTAD — De Nationale bibliotheek in Oranjestad organiseert gedurende deze maand. In samenwerking met speelschool 'Kerekentenchi', een expositie over de opvoeding van kinderen van nul tot vier jaar op de speelscholen. De expositie 'Niets is zo belangrijk als het kind' is voor het publiek te bezichtigen gedurende de openingstijden van de bibliotheek.

ORANJESTAD — Het veteranen-softbalteam 'Agropecuaria Don Osorio', uit Maracaibo, brengt dit weekeinde een bezoek aan Aruba.
De Venezolanen speelden al hun eerste wedstrijd en versloegen het negental van 'Extra sluggers' met 7-0. Pitcher Julio Mavares, die winnaar werd voor Agropecuaria permitteerde slechts vier hits aan de Extrabatters. Papa de Windt werd de verliezer voor Extra Sluggers. Vanmiddag om ... uur spelen de Venezolanen hun laatste wedstrijd tegen 'Boogaloo' op het Aruba Juniorsveld. Hierna volgt een gezellig samenzijn bij de prijsuitreiking in het Aruba Juniors clubgebouw.

ANTRACO ARUBA N.V. **OFFERING THE FOLLOWING COURSE DURING THE MONTH OF APRIL 1990**

INTRODUCTION SUPERCALC 5.0

STARTING DATE	APRIL 9, 1990
DAYS	MONDAY AND WEDNESDAY
TIME	7:00 pm - 8:30 pm
TUITION FEE	AFL. 285.00
TOTAL HOURS	9

ALL CLASSES GIVEN AT ANTRACO ARUBA N.V
L.G. SMITH BOULEVARD 126
FOR INFORMATION CALL TELEPHONE 23434/21525 EXT. 28

De Stichting "de Geestelijk Gehandicapte"
heeft met ingang van 1 augustus 1990 een vacature voor een

Orthopedagoog met Testbevoegdheid

FUNCTIE-INHOUD:
1. **Het begeleiden van de leiding en de medewerkers in het bijzonder t.a.v. hun begeleiding van de cliënten.**
2. **Het deelnemen aan besprekingen van het begeleidingsteam, aanname- en doorstromingscommissie.**
3. **Het informeren van en overleg plegen met ouders en verzorgers t.a.v. de begeleiding van de deelnemers.**
4. **Het verrichten van psychodiagnostisch onderzoek.**
5. **Het onderhouden van externe contacten op zijn vakgebied.**

De voorkeur gaat uit naar een orthopedagoog met testbevoegdheid met ruime ervaring in de zwakzinnigenzorg. Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken in de sollicitatieprocedure.

Sollicitaties met curriculum vitae dienen binnen 1 maand gericht te worden aan de Algemeen Directeur van de Stichting. P.O. Box 314, Oranjestad - ARUBA

ROME - Een rondje langs de velden heeft de FIFA geleerd dat de toestand van vier grasmatten waarop tijdens de eindronde van de wereldtitelstrijd in Italië moet worden gespeeld, alarmerend is.

Het veld in San Siro werd afgekeurd en moet in zijn geheel worden vervangen. Daartoe bestonden in Milaan al plannen. In Florence heeft de betreffende commissie geadviseerd de voor 14 en 29 april geplande competitieduels te verplaatsen. Gevreesd wordt dat de tijd om het tapijt te laten herstellen anders te kort is.

In Napels en Rome moet "met extra inzet van materiaal en manschappen" de kwaliteit van het gras worden verbeterd. De stadions van Genua, Palermo, Turijn en Bari werden, op enkele details na, goed genoemd. Ook de toestand van de velden in Udine, Verona, Bologna en Cagliari werd aanvaardbaar geacht.

Baseball-seizoen Curaçao geopend

Royal Scorpions verslaat in elf innings Wild Cats

WILLEMSTAD — De baseballfans zijn op de openingsavond van het nieuwe seizoen al ruim aan hun trekken gekomen. Royal Scorpions/ Mr.Baseball en Wild Cats/ Banco di Caribe zorgden voor een sensationele start men een boeiende, kwalitatief sterk gespeelde wedstrijd die elf innings in beslag nam. De uiteindelijke overwinnaar was het jubilerende Royal Scorpions dat met een honkslag van Arthur Davelaar in de elfde inning de zwaarbevochten winst greep.

Het seizoen werd gisteravond voor een groot publiek met het gebruikelijke ceremonieel geopend bestaande uit toespraken van onder meer de Febeko-voorzitter Cesar Martel, het afleggen van de sporteed door Cats-speler Renato Anasagasti in handen van voorzitter Henry Prince van het NAOC en uitreiking van de prijzen van het vorige seizoen.

Voor het eerst draagt één van de clubs, uiteraard onder auspiciën van de Febeko, de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de gehele eerste competitieronde. Dit op speciaal verzoek van Royal Scorpions dat in het kader van zijn jubileumviering de eerste ronde aan wijlen Willie Pietersz wil opdragen. De eerste worp voor de wedstrijd werd verricht door diens zoon, Djuric.

CADEAU

Scorpions kreeg in de eerste inning drie punten zomaar cadeau van Cats. Oti Pieternella die voor de Cats op de heuvel startte, gaf namelijk de eerste vier slagmensen vierwijd hetgeen automatisch het eerste punt voor Scorpions opleverde. Een honkslag van Orlando Nicolina produceerde nog twee Scorpionspunten in de eerste slagbeurt. Cats herstelde zich echter prachtig. In de eerste plaats bleek de wissel voor Oti Pieternella Omar Ansjelina, volledig opgewassen voor zijn taak, terwijl Cats zich aan slag evenmin onbetuigd liet. Via 4-2 maakte Cats in de zesde inning uiteindelijk gelijk (4-4). Dit dankzij een tweehonkslag van Wollit Martha die reeds een driehonkslag en een RBI op zijn naam had staan.

Wat daarna volgde, was een boeiend en afmattend werpersduel tussen Ansjelina en Rignald Martina van Scorpions. In de tiende inning leek een beslissing te vallen toen Remick Bernadina de Cats een 5-4 voorsprong bezorgde met de eerste vierhonkslag van het seizoen. Scorpions had echter zijn repliek klaar in de tweede helft van deze inning. Met onder andere de tweehonkslag Arthur Davelaar, wordt het spel gelijk gemaakt. In de elfde inning zorgt Davelaar weer voor de beslissende honkslag waarmee Scorpions uiteindelijk met 6-5 kon zegevieren.

De eindcijfers waren: 6-11-2 voor Scorpions en 5-11-3 voor Cats. De eerstvolgende wedstrijd vindt morgen plaats en wel tussen promovendus Tigers en Blue Hawks.

Antwerp-speler positief

Benfica wil doping-controle door UEFA

MARSEILLE - Voorzitter Joao Santos van Benfica heeft laten weten bij de UEFA een verzoek in te dienen bij de return van de halve finales van de Europa Cup voor landskampioenen twee spelers van Olympique Marseille en Benfica op doping te controleren.

Woensdag verloor Benfica de eerste wedstrijd in Marseille met 2-1. Santos sprak na afloop zijn verbazing uit, dat er geen onderzoeken waren gehouden. 'De spelers van Marseille verkeerden in een uitzonderlijk goede conditie. Er was een groot verschil tussen beide teams', zei hij, zonder zijn echte bedoelingen prijs te geven.

Het bestuur van Olympique Marseille liet via een verklaring weten, met plezier aan de onderzoeken mee te werken. De Fransen beschuldigden de tegenstander ervan een oorlogsstemming te willen creëren voor de tweede wedstrijd in Lissabon.

'We hebben de UEFA gevraagd alert te zijn op dit soort praktijken, die de sfeer voor de tweede wedstrijd aanzienlijk kunnen verzieken.'

POSITIEF

Donderdag kreeg FC Antwerp-speler Patrick Schrooten te horen, dat hij positief was bevonden na het duel FC Antwerp - 1.FC Koln, in de kwart finales vban het toernooi om de UEFA-beker. Het resultaat vn de contra-expertise is ook bekend: wederom positief. De strafmaat is nog niet bepaald.

Het is het tweede dopinggeval dat bekend is geworden, sinds de UEFA in 1980 met controle is begonnen. Bij Schrooten zijn sporen van Efedrine gevonden. Hij verscheen donderdag niet op de training en kan een schorsing van een jaar verwachten.

Dat kreeg tenminste een Italiaan, die de 'eer' had als eerste voetballer door de UEFA na controle positief te zijn bevonden.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO (Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN (Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO (Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE (Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

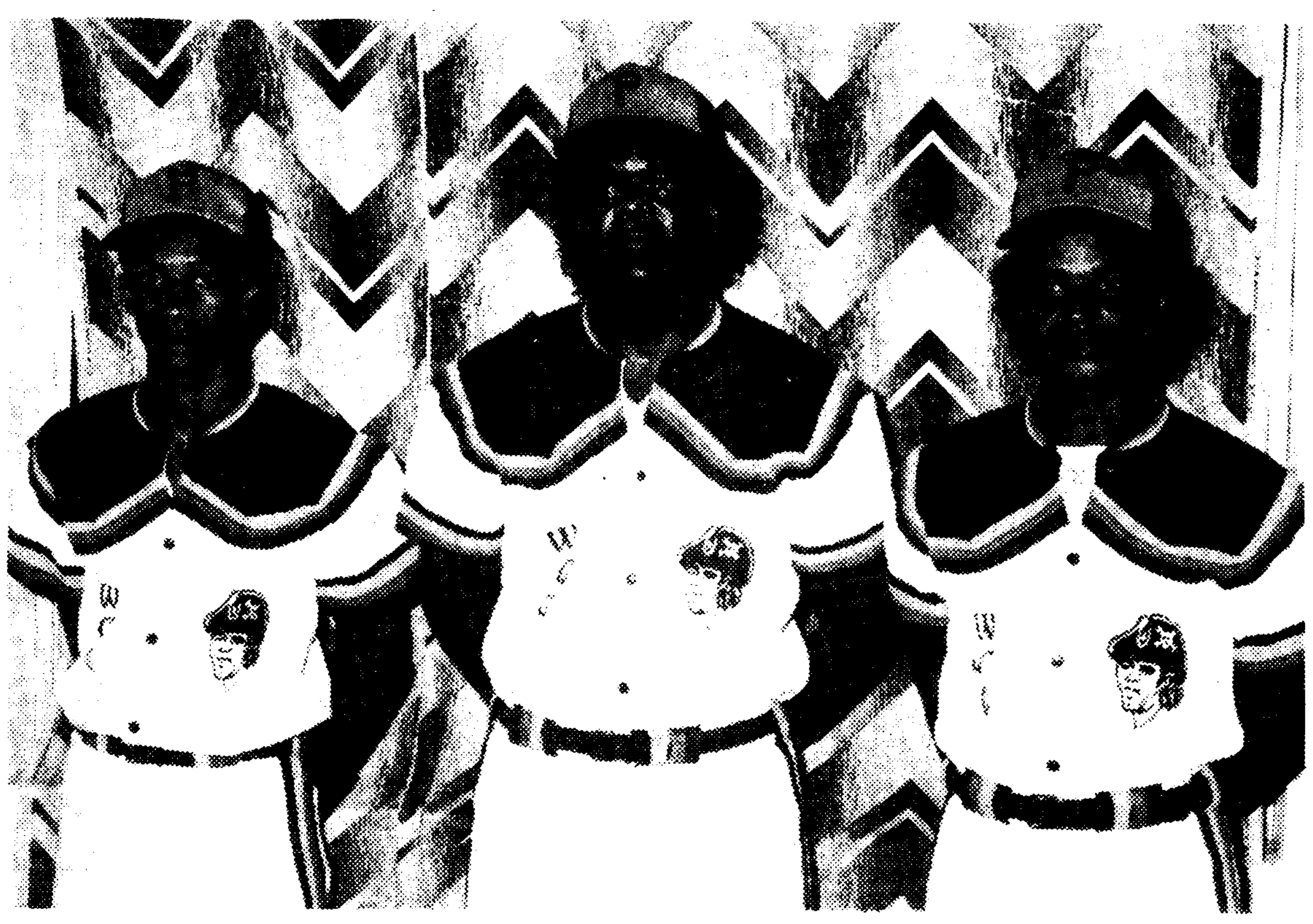
* * * * * *

ZONDAG
BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Amstel vs Blue Hawks - Sentro Deportivo Kòrsou.
(Little League)
10.00 uur ABN vs Mas Productions;
12.00 uur Ennia Life vs Kiwanis Clup Piscadera;
(Senior League)
14.00 uur Love ice vs ABN;
16.00 uur Pet Care vs Boolchands - Curaçao Little League Ballpark te Suffisant.

* * * * *

SCHAKEN / MURCIA - Gari Kasparov heeft een contract getekend met de Spaanse stad Murcia om zich aldaar voor te bereiden op de tweekamp om de wereldtitel tegen Anatoli Karpov die eind dit jaar in zowel New York (Vst) als Lyon (Fra) zal plaatsvinden.

Nieuw uniform voor Pirates

WILLEMSTAD - B.B.C. Sta. Maria Pirates Walle Construction, de regerend Curaçaose baseball-kampioen heeft een nieuw uniform.

In het huis van voorzitter en sponsor Eddy Walle werd het nieuwe uniform voor het komend seizoen ten doop gehouden. Op de foto staan (v.l.n.r.): Aubrey Martina (jeugd), Gilbert Avastia (ex-Alpha-speler) en Norwin Moesquit (het meest actieve lid) met hun daadwerkelijk mooie uniformen. De grote zwarte schouderbedekking wordt afgesloten met een geel, oranje, rode rand.

Onder de slogan: Ripiti i Gana! (herhalen en winnen!) gaat de kampioen 1989 de nieuwe competitie in.

Jeugdkampioenschappen

Tennisfinales te Julianadorp

WILLEMSTAD - Vandaag worden vanaf 16.00 uur de finales gespeeld van het Curacaos jeugdkampioenschap tennis op de banen van Tennispark Julianadorp.

Na afloop van de finales worden rond 20.00 uur de prijzen uitgereikt, waarna een slotfeest voor de jeugd volgt.

De te spelen finales zijn:

Meisjes

Tot en met 12 jaar: Evy Wouters - A. Domacasse; 13 en 14 jaar: Cindy de la Fuente - Beth Josub; 15 en 16 jaar: Samia de Jongh -Caresse Boekhoudt; A. Hollander - N. Boekhoudt.

Jongens

Tot en met 10 jaar: Jo Engelhard - Jason Engelhard; 11 en 12 jaar: Aldino de Luca -Jason van de Eem; 13 en 14 jaar: Sigmond Marks - Paul da Sousa; 15 en 16 jaar: Emile Huizing - Javon Matheu; 17 en 18 jaar: Isco Frankel - Marcel Lieuw.

Van 9 tot en met 15 april:

Internationaal toernooi bowlen te Damacor

WILLEMSTAD - Van 9 tot en met 15 april organiseert de Curaçaose Bowling Assosiation (CUBOA) in de Damacor Bowling Club het vierde internationaal bowling toernooi.

Aan dit toernooi nemen in ieder geval naast spelers uit Curaçao, ook bowlers uit Aruba, Venezuela, Colombia, Puerto Rico en Costa Rica deel. Men hoopt ook nog op de komst van vertegenwoordigers uit de Verenigde Staten, Panama en Mexico.

Er wordt zowel individueel als met paren gespeeld. Aan het einde van deze series worden de totalen opgeteld van de deelnemers (zowel de individuele als de in paren behaalde scores). De bowlers die zich bij de 24 besten plaatsen, gaan dan nog door in een speciaal toernooi.

Na dit toernooi wordt via een apart systeem uitgemaakt wie de allerbeste is. Daarvoor komen de eerste vijf uit de speciale ronde in actie. Nummer 5 ontmoet nummer vier. De winnaar gaat daarna tegen nummer 3, totdat nummer 1 de laatste winnaar ontmoet.

Maandagavond 9 april wordt het toernooi om 20.00 uur officieel geopend, waarna de volgende dagen het toernooi om 09.00 uur daadwerkelijk van start gaat. De toegang is geheel gratis.

* * * * *

VOETBAL / LONDEN - Peter Doherty, oud bondscoach van het voetbalelftal van Noord-Ierland, is overleden. Hij werd 76 jaar. Doherty voerde zijn land in 1958 voor de eerste keer naar de eindronde van het toernooi om het wereldkampioenschap. Hij speelde zelf achttien keer voor de nationale ploeg.

Nu bij voetbal

Tiriac ruikt nog meer geld

WEST-BERLIJN - Ton Tiriac, de manager van de Westduitse tennisser Boris Becker, wil zich nu ook op de voetbalsport storten.

Woendag was de 'geldwolf' in Berlijn om daar met het bestuur van tweede-Bundesligaclub Hertha te onderhandelen over reclame-contracten.

Tiriac wil de promotiekandidaat helpen met het binnenhalen van grote sponsors, uiteraard tegen een vorstelijke beloning.

Na het gesprek met het clubbestuur van Hertha vervolgde Tiriac zijn weg naar het gemeentehuis, waar hij met burgemeester Momper overlegde over de te volgen strategie voor het binnenhalen van de strijd om de wereldtitels zwemmen in 1994. West-Berlijn wil dat evenement graag organiseren.

Selectie van Olympisch team

ZEIST - Achttien spelers hebben een uitnodiging gekregen voor het Olympisch elftal.

Dit team speelt op 10 april een oefenwedstrijd tegen Alphense Boys. Bovendien hebben Brusselers (Fortuna S.), Michel van Wattum (Excelsior), Grunholz (FC Den Haag) en Weering (FC Groningen) het verzoek gekregen zich beschikbaar te houden.

De selectie is:

Frank en Ronald de Boer, Roy, Vink en Van der Sar (allen Ajax), Numan (Haarlem), Sas (Sparta), Gorre en Refos (beiden SVV), Simons (Feyenoord), Karnebeek en Elzinga (beiden FC Twente), Decheiver (GA Eagles), Heesen, Roest en De Kruyff (allen FC Utrecht), Van der Duin (FC Groningen) en Londema (Excelsior).

Prost verzoekt:

Doping-controle bij Formule-1

IMOLA - Bij de Grote Prijs van Imola, 13 mei, worden de Formule 1-coureurs op doping gecontroleerd.

De Fransman Alain Prost, de regerend wereldkampioen, heeft er voor gepleit dat dopingonderzoeken in de Formule-1 een normale zaak worden.

De 35-jarige coureur verklaarde in een interview met de Italiaanse krant Corriere Della Sera dat hij het de gewoonste zaak van de wereld zou vinden als hij en zijn collega's na iedere race op gebruik van dope zouden worden gecontroleerd.

'Het rijden in een Formule 1-wagen is zwaar en levert de nodige stress op. De auto's worden elk seizoen sneller en dus wordt de verantwoordelijkheid van de spelers steeds groter. Het is daarom belangrijk dat alles zuiver verloopt', stelde Prost.

GP Portugal niet zeker

LISSABON - Het is onzeker of de Grote Prijs van Portugal voor Formule 1-coureurs op 23 september doorgang kan vinden.

Aanleiding is een verschil van mening tussen de eigenaar van het Estoril-circuit, Autodril, en de Portugese Automobielclub (ACP).

Autodril weigert op Estoril nationale races te laten rijden. De voorzitter van de automobielclub, Alfredo Cesar Torres, heeft daarop gedreigd de Formule 1-race af te blazen. Portugal moet zich deze week bij de FISA (internationale automobiel sport federatie) in Parijs ingeschreven hebben.

De Portugese minister van Sport, Roberto Caneiro, heeft afgelopen weekeinde aangekondigd dat hij niet zal toestaan dat ACP de Grote Prijs niet laat doorgaan. 'De twee uur durende televisie-uitzending van de race vormt een prima reclame voor Portugal. Het levert de schatkist biljoenen Escudos op', aldus de bewindsman.

Stern wordt aangeklaagd

LOS ANGELES - Het Westduitse weekblad Stern is door de Amerikaanse atletiek-trainer Tom Tellez aangeklaagd wegens smaad.

Hij spreekt mede namens zijn atleten Carl Lewis, Kirk Baptiste, Cletus Clark, Stanley Floyd, Anthony Ketchum en de arts Kermit Bowers, en eist van het Westduitse blad een schadevergoeding van ruim 110 miljoen gulden.

In een vorig jaar september verschenen artikel betichtte Stern de groep Amerikanen van doping. Tellez bereidt zich met de Amerikaanse mannenploeg voor op de wereldkampioenschappen 1991 in Tokyo.

De trainer was reeds in 1987 bij de Panamerikaanse Spelen hoofdtrainer. In 1984 was hij bij de Spelen van Los Angeles assistent-coach.

Geen vrouwen in Major Leagues!

LOS ANGELES - De Amerikaanse baseball-competitie is nog niet gestart of de eerste rel is al geboren. Pam Postema heeft in Los Angeles een klacht tegen de baseballbond ingediend wegens discriminatie van de vrouw.

Pam Postema is umpire. Kort voor het begin van de competitie werd ze voor de derde achtereenvolgende keer afgewezen als scheidsrechter voor de Major League.

'Ik ben ervan overtuigd dat alleen mijn geslacht mijn promotie in de weg staat', liet Postema weten. 'Als ik geen vrouw was zou ik allang op het hoogste niveau arbitreren.'

Dit weekeinde zeker

Baan voor Haan bij FC Nürnberg

NEURENBERG - Arie Haan, die onlangs op staande voet werd ontslagen bij VFB Stuttgart, werkt het komend seizoen zeer waarschijnlijk bij 1.FC Nürnberg.

De voorzitter van de club, Gerd Schmelzer verklaarde: 'Voor Pasen zijn we zeer waarschijnlijk met Haan rond.'

Vandaag worden, volgens Schmelzer, voor de wedstrijd 1.FC Nürnberg - Waldhof Mannheim, de onderhandelingen voortgezet. Dan komen ook de financiële zaken aan de orde.

'Over geld hebben wij nog niet gesproken, maar het is niet uitgesloten dat een deel van het salaris van Arie Haan wordt betaald door sponsors.'

Arie Haan heeft reeds laten blijken graag aan de slag te gaan bij de Bundesligaclub.

Paraguay beschuldigd

Eindronde WK werd verkocht

ASUNCION - Jesus Manuel Pallares, voorzitter van de voetbalbond van Paraguay, is na een ambtstermijn van tien jaar afgetreden.

Pallares reageerde met die stap op beschuldigingen de kwalificatie voor het toernooi om het wereldkampioenschap in Italië voor een miljoen dollar (bijna twee miljoen gulden) aan Colombia te hebben verkocht.

Paraguay, Colombia en Ecuador speelden in dezelfde groep van de Zuidamerikaanse voorronden. Paraguay had uit de laatste twee wedstrijden nog slechts één punt nodig om winnaar van de groep te worden. De ontmoetingen met Colombia en Ecuador gingen echter met respectievelijk 1-2 en 1-3 verloren.

Colombia werd daardoor winnaar van de groep en kwalificeerde zich via winst op Israel voor het eindtoernooi dat van 8 juni tot en met 8 juli in Italië wordt gehouden.

Wie de beschuldigingen heeft geuit, werdniet bekend gemaakt.

Over buitenlanders:

EG blij met besluit UEFA

STRAATSBURG - De Europese Gemeenschap heeft verheugd gereageerd op voorstellen van de UEFA om het voor voetballers makkelijker te maken in een van de twaalf lidstaten aan de slag te gaan.

Het dagelijks bestuur van de Gemeenschap, de Europese Commissie, noemde de plannen van de Europese voetbalunie een positieve stap. Het recht van alle arbeiders, dus ook voetballers, om hun beroep waar ook in de EG uit te oefenen, is een van de hoofdpunten in het beleid van de Gemeenschap om in 1992 tot een vrije binnenmarkt te komen.

De Commissie wil de maatregelen, in tegenstelling tot de UEFA, al voor het begin van 1993 laten ingaan. De UEFA heeft in januari voorgesteld dat clubs uit de hoogste divisies vanaf 1 januari 1993 drie buitenlandse spelers mogen opstellen.

Daarnaast zouden maximaal twee 'buitenlanders' die tenminste vijf jaar (waarvan twee in de jeugd) actief zijn geweest in het betreffende land, bij de club mogen spelen.

De Commissie vindt dat de regeling ook op de lagere klassen van toepassing moet zijn.

Nazaric nieuwe bokskampioen

ST. NAZAIRE - Het Interfrance bokstoernooi in St. Nazaire begon op de derde wedstrijddag voor de Nederlanders succesvol.

Peter Zwezerijnen en Eugene Sedney bereikten de halve finales van het half-zwaargewicht, waardoor zij beiden in elk geval al zeker zijn van een bronzen medaille.

Nationaal kampioen Zwezerijnen won op punten van de Pool Piotr Kuzma. De uitslag van de jury was unaniem: 5-0.

Sedney was binnen twee ronden klaar met de Bulgaar Todor Tonkov. In de eerste drie minuten kreeg de Oosteuropeaan acht tellen rust na een rechtse directe. Halverwege de tweede ronde staakte de scheidsrechter na een tweede knockdown op een korte rechtse hoek de strijd. De twee Nederlanders komen vandaag in de halve finales opnieuw in actie.

Vanavond bokst ook Arnold Vanderlijde. De tweevoudige Europese kampioen in het zwaargewicht die nu in het super-zwaargewicht uitkomt, trof het met de loting. Hij ontmoet in zijn eerste partij de Armeniër Dikran Derderian, die dinsdag de Bulgaar Harizanov op punten uitschakelde.

In St. Nazaire komen 138 boksers uit 19 landen in actie.

Haarhuis verslaat Martin Jaite

ESTORIL - Paul Haarhuis heeft in Estoril Martin Jaite een afstraffing gegeven.

De 24-jarige Eindhovenaar, die een week geleden voor het eerst de top-vijftig van de wereldranglijst binnendrong (48e), versloeg de als tweede geplaatste Argentijn met de alleszeggende cijfers: 6-0, 6-3.

De een jaar oudere Zuidamerikaan, die toch bekend staat als een gravel-specialist, speelde het afgelopen weekeinde nog een hoofdrol in de overwinning van Argentinië op Davis Cup-houder Bondsrepubliek Duitsland.

Vorig jaar won Jaite toernooien in Stuttgart, Madrid, Sao Paulo en Itaparica, waardoor hij oprukte naar de elfde plaats van de computerlijst.

In de tweede ronde won Haarhuis ook. Ditmaal bond hij de Joegoslaaf Goran Prpic met de duidelijke cijfers 6-2, 6-1 aan zijn zegekar.

PAASKLEURWEDSTRIJD

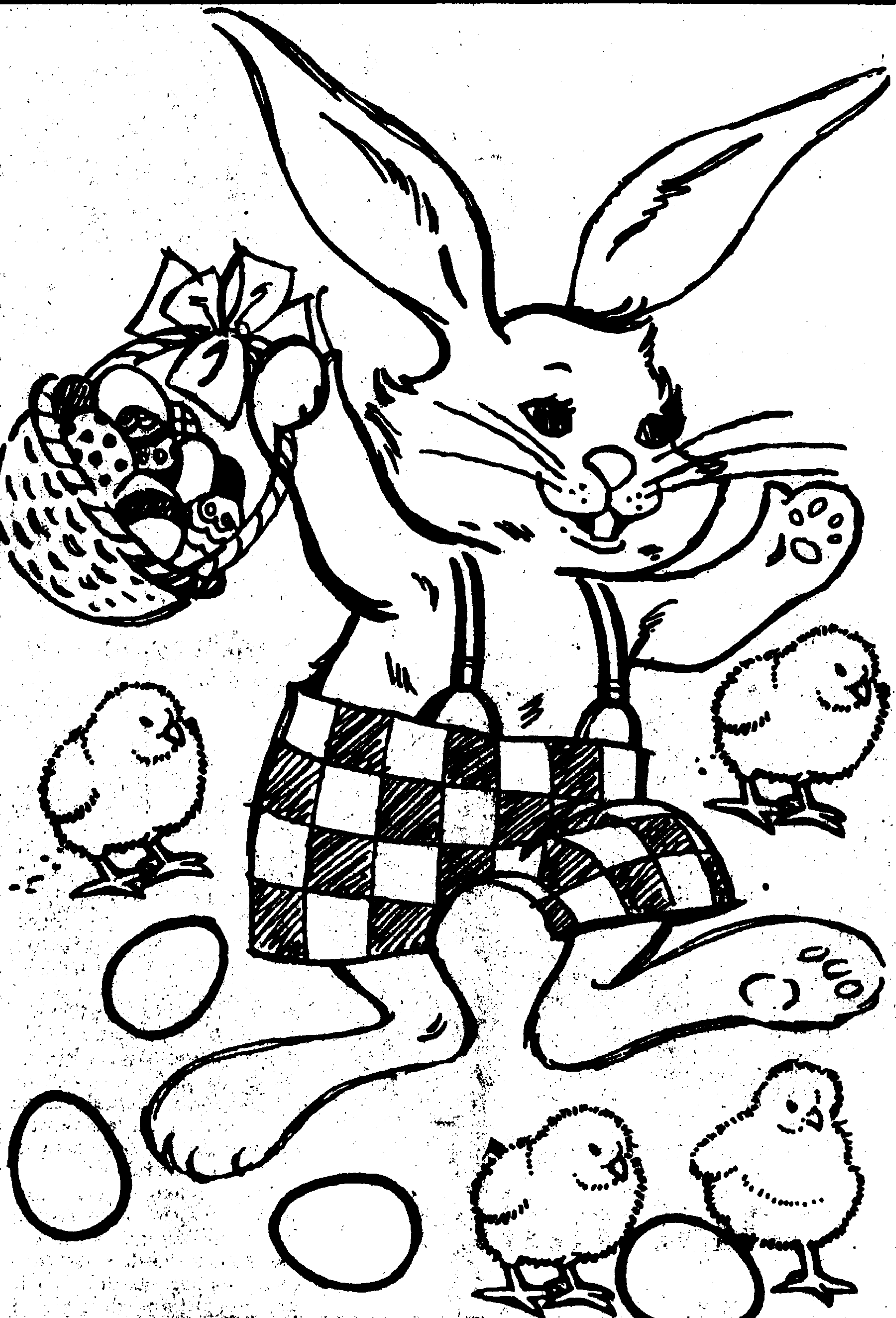

Jongens en meisjes tot 10 jaar:
Doen jullie weer mee met onze Paaskleurwedstrijd?
Kleur de tekening, knip hem uit en stuur hem vóór
10 april 1990
11 uur 's morgens naar Amigoe Scherpenheuvel.
Op de envelop [illegible]

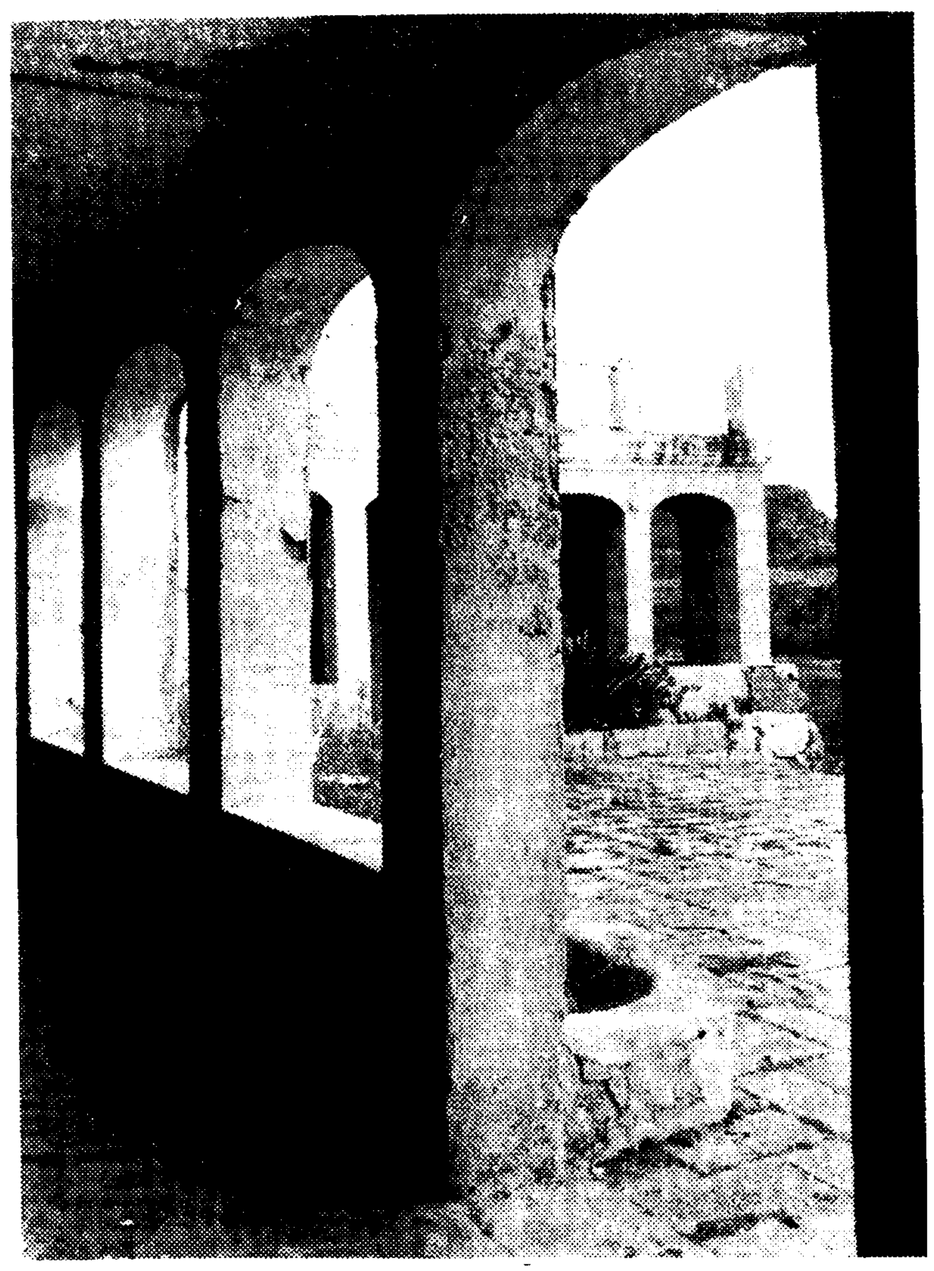
KLEURWEDSTRIJD

Er worden drie waardebonnen, elk van f.25,-, beschikbaar gesteld, die besteed kunnen worden bij één van de zaken op de pagina.
Trekking en bekendmaking van de winnaars in de Amigoe van 11 april.

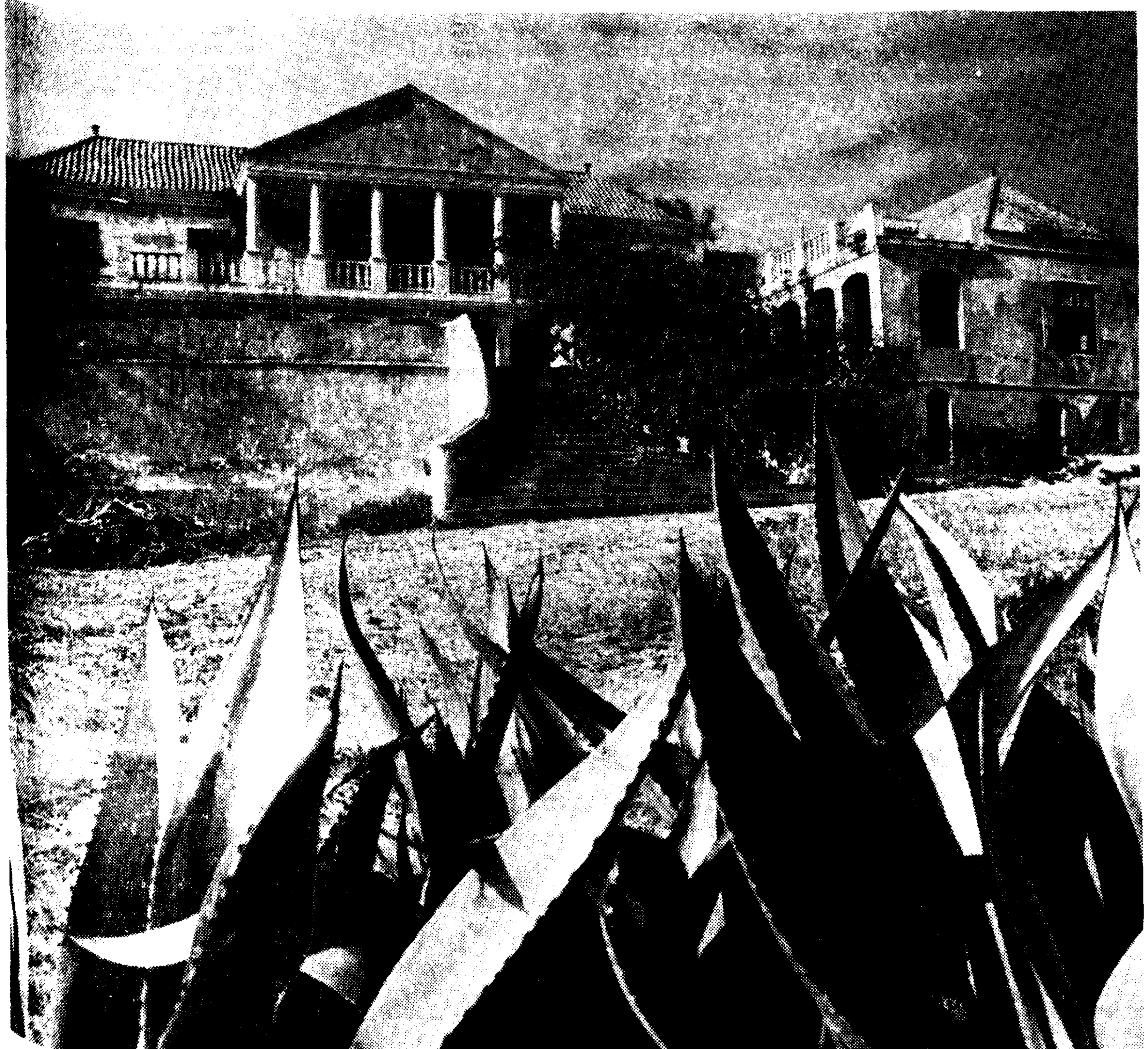

Landhuis Ronde Klip: Schande!

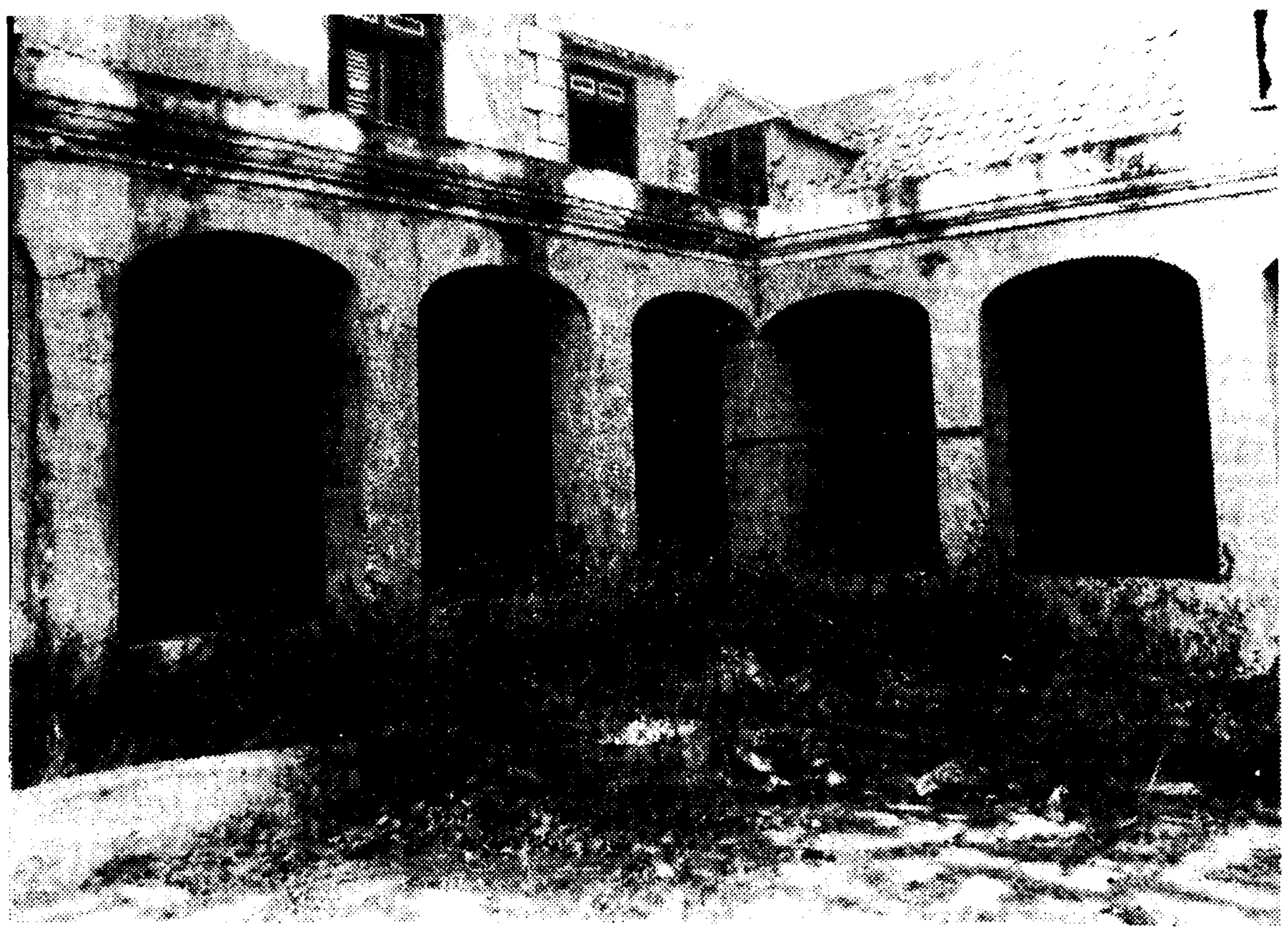
■...*Bezoekers kunnen de bovenverdieping van Landhuis Ronde Klip nauwelijks meer bereiken...*

■...*Landhuis Ronde Klip schrééuwt om restauratie, schrééuwt om de burocratie rond zijn herstel te doorbreken: nú, snél!...*

■...*Ingestorte muren van de salon in Landhuis Ronde Klip...*

■...*Plantengroei bedreigt Landhuis Ronde Klip. In enkele gangen tiert het onkruid al welig. Brokken steen vallen neer...*

■ *WILLEMSTAD — Er voltrekt zich een waar schandaal rond het Landhuis Ronde Klip. Het mooiste landhuis van Curaçao, zo luidt de mening van vele deskundigen, raakt in een ernstige staat van verval. Dat is een gevolg van de touwtrekkerij in en rond de overheid. Een besluit om de restauratie en het beheer over dit schitterende monument in handen te stellen van de stichting Monumentenzorg is nog steeds niet genomen.*

En elke dag wordt Landhuis Ronde Klip een meer afschrikwekkende ruïne; elke dag vreten de witte mieren meer op; elke dag richten vandalen grotere, wellicht onherstelbare, vernielingen aan.

Er is maar één woord voor: schande!

Foto's: Ken Wong, Amigoe

■...*Alser niet snél - 'Rapidamente', zeggen onze bestuurders altijd - wordt ingegrepen, kunnen we op Curaçao dit fraaie architectonische beeld wel vergeten. Landhuis Ronde Klip staat op instorten...*

Ingezonden

Pornografische leraren of onzindelijke ouders?

NORMALITER reageer ik niet op anonieme brieven. Als iemand een persoonlijke aanval lanceert en dan niet man (of vrouw) genoeg is om zijn (haar) naam eronder te zetten, zegt dit voldoende over het karakter van de schrijver. Ik heb echter de indruk dat er een hetze gaande is tegen de leraren in het algemeen en tegen die van het Peter Stuyvesant College in het bijzonder. Daarom het volgende:

De cijfers biologie voor de derde klas waren ruim op tijd ingeleverd. De cijferlijst raakte echter kwijt en door een misverstand werd ik daarvan niet op de hoogte gebracht. Dit is ook aan de kinderen meegedeeld en elke ouder die even de moeite had genomen om mij of de klasselerares of de conrector te bellen, had dit kunnen weten. Dat ik geen rapportcijfers zou hebben gegeven 'uit protest'is een hersenschim uit de warrige gedachtenwereld van de anonieme ouder. bovendien waren de cijfers aan de kinderen meegedeeld en had deze ouder dus alleen maar aan zijn (haar) kind hoeven te vragen.

Ook de conclusie dat DUS de biologieleraren zich onledig zouden houdenmet het maken van minder nette tekeningen kan alleen maar opkomen bij iemand met een zeer beperkt denkraam. Zoals de waard is vertrouwt hij zijn gasten, nietwaar? Het sturen van dreigbrieven, scheldbrieven en vieze tekeningen stan op een lijn met het publiceren van anonieme ongefundeerde verdachtmakingen. Met zijn ingezonden stuk heeft deze ouder dus duidelijk gemaakt dat deze uitwassen niet alleen bij leraren voorkomen.

Ik dacht trouwens ook dat het een goede 'policy' van de krant was om, als iemand persoonlijk wordt aangevallen en het gaat niet om algemeen bekende feiten, een en ander even na te trekken.

Het is mij niet duidelijk waarom dat deze keer niet gedaan is. Of wordt tegenwoordig alles geloofd wat er over het onderwijzend personeel geschreven wordt? Het lijkt er wel op.

Is het u ook opgevallen dat alleen maar de 'slechte' brieven van de leraren aan de heer Mendes worden gepubliceerd? Heeft geen enkele journalist eens gevraagd naar al die andere brieven die er zijn? Of mogen die niet in de publiciteit komen?

Nog een fraai voorbeeld: enige dagen geleden sprak de heer O. (alias S.), commentator en eigenaar van een bekend radiostation, zijn afkeuring uit over *anonieme* brieven die naar verschillende notabelen werden gestuurd. Vooral die anonimiteit vond hij 'maar niks'.

Donderdagavond las hij het stukje van deze anonieme ouder voor. Zijn commentaar? 'Het stukje is anoniem en dat kun je wel begrijpen. We leven tenslotte in een kleine gemeenschap en zo iemand moet dan wel met de konsekwenties rekening houden.'

Over onzindelijk denken gesproken.

B.A de Boer
Biologie-leraar IIIc P.S.C
Curacao

Vriendenwandeling

WILLEMSTAD — De Vereniging Amigu di Tera (Vrienden van de Aarde) heeft onlangs de organisatie op zich genomen van de INTERNATIONALE DAG VAN DE AARDE, die door miljoenen mensen over de gehele wereld gevierd zal worden op vrijdag 22 april. Op Curacao zal de dag onder andere gevierd worden met een 'grote wandeltocht voor land en zee'. De wandeltocht zal een unieke gelegenheid zijn om te genieten van de schoonheid van onze kust en binnenlanden, en tegelijkertijd en tegelijkertijd een blijk van toewijding en zorg voor onze planeet, zo schrijft de vereniging in een persbericht.

De wandeltocht begint zondag 22 april om drie uur in de namiddag op het strand van St. Michiel, en het is de bedoeling dat zoveel mogelijk volwassenen en kinderen meedoen. In verband hiermee gaat de laatste wandeltocht van Malpais die voor aantaande was aangekondigd, niet meer door. De grote wandeltocht op de Dag van de Aarde zal tegelijkertijd het officiële begin zijn van een nieuw programma van wandeltochten die Amigu di Tera organiseert langs verschillende nieuwe routes, verspreid over het eiland, aldus Amigu di Tera.

Iraq: C-wapens weg als Israël zelfde doet

CAIRO - Iraq is bereid zijn gifgas te vernietigen als Israel hetzelfde doet met zijn kernwapens. De Iraakse minister van Buitenlandse zaken Tariq Aziz heeft dit in Amman verklaard.

De Iraakse bewindsman concretiseerde zijn voorstel met de voorwaarde dat Israel het non=-proliferatieverdrag moet tekenen. Daarna zal Iraq zijn chemische wapens vernietigen. Hij zei dit tijdens de ministers-bijeenkomst van de Arabische samenwerkingsraad ACC. Volgens minister Aziz heeft zijn land het recht zich te verdedigen.

EXPLOSIEVEN IN BOGOTA

BOGOTA - De hoofdstedelijke politie brengt een explosieve lading uit een vrachtauto over naar een wagen van de Colombiaanse explosieven dienst. Dit gebeurde in het noorden van de hoofdstad Bogota waar vooraanstaande figuren uit de Colombiaanse samenleving wonen. Men heeft kunnen achterhalen dat de vrachtwagen met de explosieven uit de stad Medellin kwam, de hoofdstad van de drugsmaffia. (AFP-satellietfoto)

WEU: multinationale strijdmacht nodig

Jaruzelski: ook Poolse soldaten op grondgebied herenigd Duitsland

WARSCHAU - De Poolse president Wojciech Jaruzelski heeft het voorstel gelanceerd na de eenwording van beide Duitslanden buitenlandse troepen op Duits grondgebied te stationeren. Vanuit de top van de Westeuropese unie denkt men ook aan een multinationale legermacht in en nabij Duitsland.

In een brief van Jaruzelski die gepubliceerd werd in het linkse weekblad Polityka schrijft deze dat de troepen in Duitsland gelegerd moeten worden als ook de legeeenheden van de Verenigde Staten, het Verenigde Koninkrijk, Frankrijk, Canada, Belgie en Nederland in het herenigde Duitsland blijven. 'Eenheden van Polen en de andere Midden- en Oosteuropese landen die vanaf het begin met de geallieerden hebben meegevochten en bijgedragen hebben aan de overwinning over het fascisme van Hitler moeten gestationeerd worden op het gebied dat nu nog Oostduitsland is', aldus Jaruzelski.

Hij anwoordt met deze opmerkingen op een brief van de voormalige Franse president Giscard d'Estaing en oud-bondskanselier Helmut Schmidt die in februari in The Los Angeles Times werd afgedrukt. Zij pleitten daarin voor een hechte Europese federatie. Jaruzelski betoogde in zijn brief dat 'een vorm van internationale aanwezigheid in Duitsland ongetwijfeld zal bijdragen aan een toename van vertrouwen en een gevoel van veiligheid en evenwicht in Europa.

Het militaire antwoord van de Westeuropese unie (WEU) op het proces van de Duitse eenwording moet bestaan uit de vorming van multinationale Europese strijdkrachten. Zo meent de secretaris generaal van de WEU, Wim van Eekelen. Moskou vindt de aanwezigheid van Amerikaanse troepen in de huidige DDR onaanvaardbaar, aldus de Nederlandse oud-minister tegenover journalisten. Volgens Van Eekelen zijn multinationale troepen veel acceptabeler voor de Sovjetunie dan nationale strijdkrachten.

Om discriminatie ten opzichte van Duitsland te voorkomen zouden deze troepen ook door de grensstaten zoals Frankrijk en de Benelux moeten worden geaccepteerd. Het bestaan van een multinationaal leger moet uiteindelijk een normaal aanvaard verschijnsel worden. De ontspanning zal de WEU niet doen verdwijnen omdat de SU de sterkste militaire mogendheid op dit continent zal zijn, aldus Van Eekelen. Ook zou Europa bepaalde banden met de Verenigde Staten moeten blijven onderhouden.

***

DE ZWEEDSE kogellagerfabrikant SKF wil de Amerikaanse CR Industries, producent van vloeibare pakkingen, overnemen. Wat SKF wil betalen is officieel niet bekend, maar er wordt gesproken over honderd miljoen dollar. SKF verwacht dat de overneming, bedoeld om zijn positie in de VS uit te breiden, in april kan worden afgerond. CR heeft een omzet van 270 miljoen dollar per jaar. SKF is goed voor een omzet van vier miljard dollar.

Na moeizaam begonnen overleg De Klerk/Mandela

Overleg van regering e[n] ANC "weer op de rails"

KAAPSTAD - Het overleg tussen de Zuidafrikaanse regering en de anti-apartheidsbeweging ANC 'staat weer op de rails'. Dit heeft president Frederik de Klerk donderdagavond meegedeeld na een drie uur durend gesprek in Kaapstad met ANC-leider Nelson Mandela.

De Klerk en Mandela kwamen overeen dat de regering en het hoofdkwart[ier van het] ANC dat nog in Lu[saka is] gevestigd tegelijkert[ijd het] tijdstip van de nieu[we bij]eenkomst bekend [zullen] maken. Het overleg [tussen] Pretoria en het Africa[n Natio]nal Congress (ANC) [zou oor]spronkelijk op 11 [april] plaats hebben maar h[et ANC] zegde dit af nadat d[e Zuid]afrikaanse politie [in de] zwarte woonstad Se[bokeng] zeventien zwarten he[eft dood]geschoten.

INTIMIDATIE

De eerste besprekingen [tussen] een regerings-deleg[atie en] vertegenwoordigers [van het] zwarte verzet sinds de [natio]nale partij 42 jaar [geleden] aan de macht kwam b[egon in] een geprikkelde sfeer [nadat] dat een aantal zwa[rte lei]ders niet kwam opda[gen voor] de vergadering in het [Groote Schuur] huys, de residentie [van de] president.

Het ANC had hen [kennelijk] schijnlijk aangeraden [weg te] blijven om te voorkom[en dat] de regering verdee[ldheid] zaait tussen de zwart[e groe]peringen. De Klerk [ver]deelde deze houding [van het] ANC, die de Zuidafri[kaanse] minister van Constitu[tionele] zaken Gerrit Viljoen a[ls inti]midatie afdeed.

BIJDRAGE

De president deelde m[ee dat] de nieuwe datum 'ze[er bin]nenkort' bekend gema[akt zal] worden. De modaliteit[en van] het overleg zullen g[eregeld] worden door een orga[nisatie]comite waarin zowel h[et ANC] als de regering vertege[nwoor]digd zijn. Een van de [belangrijkste] punten bij het overle[g was] het oplaaiend geweld i[n Zuid]afrika. De president ze[i hier]over dat hij 'de indru[k heeft] dat wij het in het alg[emeen] eens zijn over de noo[dzaak] aan het geweld een ei[nde te] maken'. Het gesprek [zal] [illegible] zeker [bij]dragen aan een betere [com]municatie om misverst[anden] te voorkomen'.

Beide delegaties ware[n vol]gens De Klerk 'zeer [...] over de rol van de p[...] 'Mijnheer Mandela hee[ft zijn] kritiek uiteengezet [en ik] mijn reserves', aldu[s De] Klerk.

Oostduits parlement voor eerst bijeen

Lothar De Maiziere tot premier van DDR gekozen

OOST BERLIJN - Het parlement van de DDR dat donderdag voor het eerst in zijn nieuwe gekozen samenstelling bijeen kwam heeft Lothar de Maiziere aangewezen als de eerste niet-communistische premier na de val van het communistische bewind in Oost Duitsland.

Aan De Maiziere is gevraagd een regering te vormen. Hij is de leider van de Oostduitse christendemocraten. Bij de verkiezingen van 18 maart kwam die partij als de grootste uit de bus. De Maiziere heeft gezegd de uitdaging aan te willen nemen. In de periode sinds de verkiezingen heeft hij al uitvoerig overleg gepleegd met de verschilkende partijen om een kabinet op brede basis te vormen.

Bij de stemming gaven 297 leden van het vierhonderd man tellende parlement hun vertrouwen aan De Maiziere. Er werden 62 stemmen tegen uitgebracht en 31 parlementariers onthielden zich van stemming.

Japan, Canada en Australië ook mischien weg

VS en Engeland nog niet terug in Unesco

PARIJS - Londen en Washington houden de boot voorlopig nog af wat de UNESCO betreft, de organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en cultuur. Beide landen zijn nog niet van plan in de Unesco-gelederen terug te keren. De kans bestaat dat ook nog andere Westerse landen het voorbeeld van Engeland en de Verenigde Staten gaan volgen en met de Unesco gaan breken.

Londen en Washington verlieten enige jaren geleden de Unesco uit protest tegen de volgens hen toen aangehouden anti-Westerse koers van de Unesco. Ook de slechte leiding van de toenmalige Senegalese secretaris generaal Amadou Mahiar M'Bow. Deze werd in 1987 vervangen door de Spanjaard Federico Mayor. Laatstgenoemde wordt nu verweten door landen als [illegible] dat hij geen leiding kan geven. Mayor wekte de Westerse woede vooral op toen hij recent enige nieuwe directeuren benoemde in plaats van te bezuinigen.

Het buiten de deur blijven van de VS en Engeland is een flinke financiele tegenvaller voor de Unesco. Samen waren deze twee landen goed voor ongeveer dertig procent van de binnenkomende contributie.

Daar komt nog bij dat de andere belangrijke contribuanten zoals Japan, Canada en Australie Mayor ook niet helemaal meer zien zitten en erover denken uit de Unesco te stappen. Zo zeiden zegslieden bij het Unesco-hoofdkwartier [illegible] weten niet stil te blijven zitten als het zo [illegible] door gaat.

De benoemingen die Mayor in maart aankondigde en die de VN-organisatie zes miljoen dollar gaan kosten zijn ook slecht gevallen bij de topdiplomaten van de Unesco. Zij beschuldigen Mayor van eigenmachtig optreden.

…le Surinaamse bevolking snakt naar vrede

…achmon verbitterd over …ritiek Nederlandse pers

SCHIPHOL - De …amse parlements…itter Jaggernath …on heeft bij aan… in Amsterdam een …beroep op Neder…daan om Suriname …en bij de oplossing …n problemen. Hij … daarbij zijn hoop …tigd op minister … van den Broek van …landse zaken, die …s Lachmon een van …nige Nederlanders … begrijpt wat er in …me aan de hand is.

…ter Van den Broek …anlangs in de Tweede … naar aanleiding van …tatie van Junglecom…leider Ronnie Bruns… diens medewerkers …rd dat de Surinaamse … niet handelt uit …aar uit onmacht. Om …spraak zou Lachmon Van den Broek wel aan zijn hart willen drukken.

Van den Broek en Pronk (vanOntwikkelingssamenwerking) zijn goede vrienden van Suriname maar er zijn ook Weisglas-achtige mensen die elk ogenblik dreigen met intrekking van de ontwikkelingshulp, aldus Lachmon bij aankomst op Schiphol. Hij doelde daarbij op de VVD-woordvoerder voor Surinaamse en Antilliaanse kwesties Weisglas.

De Surinaamse parlementsvoorzitter hekelde ook de Nederlandse pers voor de veel te negatieve publiciteit rond zijn land. Lachmon, Surinamer van Hindoestaanse afkomst voegde daar aan toe: 'Vanuit mijn eigen Aziatische instelling ben ik geneigd tegen Nederland te zeggen: Hou je geld maar. Want wat bereiken Nederlanders er eigelijk mee de Surinamers elk ogenblik te beledigen.

Als de Nederlanders iets voor Suriname willen betekenen dan moeten zij het niet steeds de Surinaamse burgerregering moeilijk maken haar taak te vervullen. Ik ben het ermee eens dat sommige dingen niet goed gaan maar men heeft ons nooit geholpen. Aldus Lachmon.

Lachmon kon tijdens zijn persconferentie echter geen opheldering geven over de kwesties die Suriname internationaal op ongunstige wijze in de schijnwerpers brengen. Hij wist niets te zeggen over de rol van het leger bij de arrestatie vorige week van Brunswijk en tien van zijn man. 'De totale bevolking snakt naar vrede,' zei Lachmon slechts.

United Airlines

Bod van personeel: 4.4 miljard

NEW YORK - Personeelsleden van United Airlines hebben laten weten dat zij voor hun bod op UAL Corporation geen deelnemers van buiten nodig hebben. De werknemers willen de transactie uit eigen zak financieren.

Daartoe willen zij onder meer een deel van hun salaris inleveren, zo hebben vertegenwoordigers van het personeel vrijdag verklaard. Daarbij zal de meest verdienende … het meest inleveren. Over de … onderhandelingen zijn nog geen details bekend. De directie van UAL Corporation, de moedermaatschappij van United Airlines, ging vrijdag in principe akkoord met het bod tot overneming door het personeel. Dit bedraagt ongeveer 4,4 miljard dollar en was daarmee hoger dan het eerdere bod, dat 3,8 miljard dollar bedroeg.

OOST BERLIJN - *Duizenden mensen namen in Oost Berlijn deel aan een betoging waarbij men een wisselkoers van 1 tegen 1 eiste voor de Oost- en Westduitse marken. (AFP-satellietfoto)*

Peres: nederzettingen mogen blijven bestaan

JERUZALEM - Om de steun te winnen van de religieuze partij Agudat Israel heeft de leider van de Israelische Arbeiderspartij Shimon Peres de belofte gedaan dat de joodse nederzettingen in de bezette gebieden kunnen blijven.

Met de steun van Agudat Israel heeft Peres nog niet een meerderheid in het parlement. Maar er wordt in Israel gespeculeerd dat deze belofte van Peres de steun van de Liberalen kan betekenen, evenals Agudat Israel goed voor vijf zetels in het parlement. De Liberalen traden een paar weken geleden onder aanvoering van Yitzhak Modai uit het Likudblok. Peres heeft Agudat Israel twee ministersposten in het kabinet aangeboden. Verder deed hij de toezegging dat als hij premier van het nieuwe kabinet wordt dat er meer woningen gebouwd zullen worden en dat de partij geraadpleegd zal worden bij de benoeming van de ministers van Justitie en Financien.

Aan door Syrie gesteunde president Hrawi

Tegenstander Aoun wil zes kazernes overdragen

BAYRUT - De door Syrie gesteunde Libanese regering van president Elias Hrawi heeft positief gereageerd op een verzoek zes kazernes in het christelijke deel van de Libanese hoofdstad over te nemen. Deze kazernes zijn door een christelijke militie onder leiding van Samir Geagea veroverde op de troepen van de christelijke juntaleider generaal Michel Aoun.

Als de troepen van Hrawi inderdaad de kazernes gaan bezetten is de kans kleiner dat Aouns troepen een poging gaan wagen deze te heroveren. De rivaliteit tussen Aoun en Geagea om de controle over de christelijke enclave en de havens heeft al meer dan negenhonderd Libanezen het leven gekost, voornamelijk burgers.

Op welke wijze de kazernes worden overgenomen was nog niet duidelijk. Het verzoek van Geagea was niet gericht aan Hrawi want die wordt niet erkend door de christelijke militieleider maar aan het Libanese leger. Het oorspronkelijke Libanese leger bestaat niet meer sinds hele groepen christelijke soldaten zijn weggelopen om zich aan te sluiten bij Aoun of zijn overgelopen naar de … leiding van Walid Joumblatt.

Ondertussen hebben soldaten van Aoun … tie, bestemd voor Geagea's militairen, tot ontlading te brengen. Dit veroorzaakte de zoveelste zware brand in Bayrut. Daarna barstten er weer artillerie-duels los tussen Aouns en Geagea's troepen los.

Legerleider: tot inlijving door Zuidafrika

Vreedzame militaire staatsgreep in Venda

JOHANNESBURG - De regering van het Zuidafrikaanse thuisland Venda is donderdag bij een vreedzame militaire staatsgreep aan de kant gezet. Venda werd alleen door Zuidafrika als staat erkend en wil blijkbaar terugkeren in Zuidafrikaans staatsverband.

Nadat de staatsgreep bekend was geworden gingen de mensen dansend en zingend de straat op. De winkels en zaken gingen echter dicht evenals officiele gebouwen na een oproep van de autoriteiten aan de bevolking om binnen te blijven. In het voorbije weekeinde zou een serie bomaanslagen in Venda zijn gepleegd tegen overheidsgebouwen. De staatsgreep zou zonder bloedvergieten zijn verlopen.

Volgens een mededeling van het leger via de officiele zender van Venda, Radio Thohoyandou, moest het leger wel ingrijpen tegen het bewind van president Frank Revele. De coup zou volgens journalisten in Venda gepleegd zijn door kolonel Gabriel Ramushwana, de tweede man van de strijdkrachten. Deze heeft inmiddels verklaard dat hij aan de macht zal blijven tot het thuisland weer is ingelijfd bij Zuidafrika.

Fiat van Huis hulpplan

WASHINGTON - Het Amerikaanse huis van afgevaardigden gaf zijn zegen aan een financieel hulpprogramma voor Panama en Nicaragua ter waarde van 720 miljoen dollar. De senaat moet er zich nog over uitspreken.

President George Bush heeft de senaat tot spoed gemaand. Het gaat namelijk om een noodhulp-programma. Desondanks vreest men dat er in de senaat heel wat gedebatteerd zal worden over het plan van president Bush.

Onderdeel van het programma is een post van dertig miljoen dollar voor de huisvesting van de contra's die in Honduras opereren en voor die van hun familie. Het noodhulp- plan is op zijn beurt weer een onderdeel van een totaal pakket van steunmaatregelen ter waarde van 2,5 miljard dollar. Maar dat is dan ook bestemd voor nog andere projecten zoals de opvang van vluchtelingen uit de Sovjetunie, de huisvesting van de Sovjetjoden die emigreren enz.

Het plan is trouwens niet ongehavend door het huis gekomen. De president had vijfhonderd miljoen dollar gevraagd voor Panama dat door de Verenigde Staten in december werd bevrijd van dictator Manuel Antonio Noriega, en verder driehonderd miljoen dollar voor Nicaragua waar binnenkort een gekozen president aantreedt ter opvolging van de door de VS verfoeide sandinist Daniel Ortega.

Sitek kritiseert houding van RK-kerk

WILLEMSTAD — Tijdens een persconferentie heeft de lerarenvakbond Sitek kritiek geuit op de rooms katholieke kerk. In reactie op de afzijdige houding van de geestelijkheid in het onderwijsconflict heeft vakbondsleider Cova gesteld dat het de derde keer is dat de kerk de arbeidersbeweging in de steek laat.

De eerste keer betreft de verwikkelingen rond het bekritiseerde aanblijven van het bestuur van het Sint Elisabeth Hospitaal door goedkeuring van de bisschop van Willemstad. De tweede keer betreft het werklozenproject van pater Jan Boex dat niet die steun kreeg van de kerkleiding, die het project nodig had.

Eerder deze week liet de Sitek al weten dat de Raad van Kerken op een vrij laat tijdstip zijn bezorgdheid heeft geuit over de gang van zaken in het onderwijsconflict. Ook het Roomskatholiek Schoolbestuur wordt een "uitermate flexibele opstelling" verweten. De Sitek-voorzitter spreekt over "kritiek op de sociale positie van de RK kerk".

SPANNINGEN

Wat betreft de spanningen in de scholen herhaalde Cova dat die niet kunnen verdwijnen zolang er niet tegemoet gekomen is aan de wensen binnen het onderwijs. Cova legde uit dat de indruk ontstaan zou kunnen zijn dat bijvoorbeeld alleen bij het Peter Stuyvesant College uit protest van de leerkrachten de ouderavond niet door kon gaan. Het is zo dat op veel meer scholen de rapportenbespreking afgesteld is. Door telefoontjes en ingezonden brieven die de pers, in ieder geval de Amigoe, bereikten van louter ouders van het Peter Stuyvesant College, kwamen er berichten in de krant die alleen maar over deze ene school repten.

BUITENLAND

Cova verklaarde verder dat er met belangstelling door vakbonden uit het buitenland naar de ontwikkeling op Curaçao gekeken wordt.

Voor wat betreft de kwestie van de inhouding van het salaris voor de dagen waarop gestaakt is, stelde de Sitek gisteren dat het Rooms Katholiek Centraal Schoolbestuur in een vergadering met de vakbond heeft verklaard deze maand nog niet tot inhouding over te gaan. Pas na een officiële overeenkomst hierover tussen de partijen gaat men korten op de salarissen. De Amgioe vernam gisteren echter van betrouwbare bron dat het BC ondertussen besloten heeft niet meer een gedeelte van het salaris in te houden in april en een deel in mei, maar alles in een keer in mei in te houden. Dit zou technisch/administratief beter haalbaar zijn. Formeel is hier echter nog niets over bekend gemaakt.

ORFEON CRESCENDO
Schitterend concert

WILLEMSTAD — Voor een verheugend volbezette Brievengatkerk werd afgelopen donderdagavond op gedenkwaardige wijze het 30-jarige bestaan van het koor 'Orfeon Crescendo' onder leiding van Frank Davelaar gevierd.

Met medewerking van drie solisten: Tica Giel(sopraan), Idwer Avarez(tenor), en Nic Möller(bariton), werd Ludwig van Beethovens' zelden uitgevoerde oratorium 'Christus am Oelberg' ten gehore gebracht op een manier die in de annalen van het jubilerende koor als prestatie van hoge orde dient te worden bijgeschreven! Het koor kende zijn zaakjes. Tot en met het fugatisch-ingewikkelde slotkoor werd er gedisciplineerd en van harte gezongen. Eindelijk waren de bassen en tenoren in volle glorie te beluistern in de soldatenkoren, waar veel aandacht was besteed aan de dynamische sterktegraden.

Wat het werk zelf betreft: ik dacht dat de vrolijk gekleurde jurken van de koordames het muzikale karakter van dit oratorium meer onderstreepten dan het stemmige paars wat wij associeren met de tekst van het lijdensverhaal.

Als ik iets uit het programma mag citeren: *'Tijdens de Vastenperiode nl. waren opera's destijds in Wenen niet toegestaan. Met 'Christus am Oelberg' [illegible] publiek van Beethoven toch een opera, ofschoon vermomd als oratorium.'*

Waar het bij Bach in de eerste plaats om de tekst gaat (Mattheus- en Johannes Passie) is het Beethoven kennelijk meer om de muziek te doen en in dit licht bezien overschrijdt hij zowat het betamelijke door Serafijn (Tica Giel) als sopraan een haast Napolitaanse coloratuur te laten zingen (Preist des Erlösers Güte, uitmuntend vertolkt), en de vermanende tekst van het terzet 'O Menschkinder fasset' als een vrolijk Verde-terzet neer te zetten.

De verhouding koor - solisten is in deit werk vorlkomen zoek. Een en ander ten gunste van de solisten, waar de tenor Idwer Alvarez met zijn prachtig dragend stemgeluid de recitatieven [illegible] rekening nam. Tica Giel als Serafijn en Nic Möller als Petrus hebben ons een avond van hoogstaande zangkunst geschonken.

Zeer veel werk is ook verricht door pianist Robert Rojer, die de ondankbare taak van het spelen van een orkestpartij op de piano, op uitmuntende en muzikale wijze volbracht. Frank Davelaar, koor en solisten, proficiat met deze schitterende uitvoering!

Iman Landheer

Deelnemers songfestival

ORANJESTAD — Het zang-festival 'Voz-i-landia escolar 1990', voor de scholen van het basisonderwijs, begint morgenmiddag drie uur in de ballroom van Aruba Concorde hotel. Tijdens het festival zal de 'Menudo fan club' een show ten beste geven.

In de leeftijdsgroepen acht tot tien jaar komen de volgende schoolkinderen uit: Rogger Peterson (Filomena college); Dariella Vega (Reina Beatrix school); Edwirah Brete (Colegio Ora Ubao); Gilienne Garcia (Rosa college); Jareza Jacobs (Fatima college); Vanessa Croes (Pius-X school); Noreen V[illegible] hoedt (Maria Regina [illegible] Melany Wanga (Ros[illegible] lege); Sulaika Croes [illegible] Plaisir school); Lou-An[illegible] ber (Heilighart c[illegible] Rosienne Tromp (St. [illegible] cus college); Felipe [illegible] (Colegio San Hose). De groep elf tot derti[illegible] Silvhyanne Vrolijk ([illegible] college); Julissa Kelly [illegible] gio Ora Ubao); Darwi[illegible] sen (H. Hart college[illegible] ska de Cuba, Ludwi[illegible] man (Filomena college[illegible] ime de Windt (Rosa C[illegible] Elton Matos (Fatima c[illegible] Kerensa Kelly (Pius [illegible] lege).

CNV-bestuurslid Khalib Demergang:

Verbijsterd over behandeling Turken

[illegible] mijn ogen niet, ik ben verbijsterd', zo liet de Turkse vakbondsleider van het CNV Khalib Demergang vrijdagmiddag aan de pers op de luchthaven weten. Afgewacht werd of de ontvoerde Turk inderdaad met de ALM naar Aruba zou terugkeren, doch vernomen werd dat hij geen toestemming zou krijgen het vliegtuig te verlaten. Dit zou in opdracht van de minister van Justitie zijn geschied. Demergang noemde het ongelofelijk, dat zo maar werknemers gegijzeld kunnen worden, op het vliegtuig gezet en het land uitgezet. Dit gebeurt in een beschaafd land niet.

ONGELOFELIJK

Hij noemde het ongelofelijk dat de werknemers met hun werkgever willen spreken, doch dat dit geweigerd wordt. Erger nog drie werknemers werden geschopt en geslagen toen de Turken vanmorgen bijeen kwamen om te protesteren tegen de ontvoering en uitzetting van een van hun collega's. 'Wat ik nu op Aruba zie en meemaak heeft me erg teleurgesteld', aldus Khalib Demergang. Onbegrijpelijk dat er geen fatsoenlijk gesprek met de werkgever kan plaatsvinden. De een wordt uitgezet en de andere trekt zich nergens iets van aan. Werkelijk een eiland op een eiland.

Hij zette uiteen dat de drie Turken bij de politie aangifte hebben gedaan wegens mishandeling. Hij noemde het hele gebeuren 'verbazingwekkend' en zal het CNV en ILO op de hoogte stellen van deze ongekende gang van zaken op een eiland dat zich democratisch noemt.

WILLEMSTAD — Onder grote belangstelling werd gisteravond de 'African art and culture'-expositie geopend. Deze expositie, ter beschikking gesteld door UNESCO, is een primeur in het Caribisch gebied. Een eer die Curaçao te beurt valt.

Na een paar welkomstwoorden van drs Frank Elstak, gaf drs Rosemary Allen een gedegen lezing over de Afrikaanse kunst en cultuur. Met deze historisch-antropologische uiteenzetting gaf ze onder meer aan hoe sterk de Afrikaanse 'roots' zijn maar ook hoe groot de invloed van de slavernij en het kolonialisme op de ontwikkeling van de Afrikaanse kunst en cultuur is.

Hoewel de lezing interessant was, leken bepaalde aanwezigen toch moeite te hebben met het moment van de dag. De muziekgroep Issoo bracht hier verandering in. Met hun akoestische instrumenten, waarvan de wortels ook in Afrika liggen, maakten ze meer dan duidelijk waar de oorsprong van de Caribische ritmes ligt.

Feestavond voor buitenlandse gasten

Skal-delegatie Curaçao bij congres in Kurhaus

DEN HAAG — Van 30 maart tot 1 april werd in het Scheveningse Kurhaus het 30ste National Skal-congres 1990 gehouden. Ruim 150 mensen uit de toeristenbranche uit heel Nederland hebben aan dit congres deelgenomen. Uit Curaçao, waar sinds 1986 een Skal Club bestaat, was er ook een delegatie bestaande uit de heren Edzel Fillet, dr Johnny van Ierland, Chris B. Willemse en mr Richard Hart.

ANTILLENAVOND

Vrijdag, 30 maart werd onder auspiciën van gevolmachtigde minister Edsel Jesurun in het Van der Valk Bijhorst Motel te Wassenaar aan de congresdeelnemers een culturele feestavond aangeboden. De dansmuziek werd verzorgd door de topformatie Unisono. In het show-gedeelte traden op Felix Walroud (Pan Vibe), Afro Caribbean Dancers, het show-ensemble van entertainer Lou Prince, die tevens de regie verzorgde. De organisatie was in handen van de afdeling Public Relations van het Antillenhuis.

Aan het begin van de avond hield minister Jesurun een rede, waarin hij de bekende en onbekende attracties en voordelen van de Nederlandse Antillen belichtte. De toespraak werd in het Engels gehouden, vanwege de aanwezigheid van een delegatie uit Engeland en een delegatie uit West-Duitsland.

Voor de Duitse gasten sprak Jesurun in het Duits, terwijl zijn introductie in het Nederlands was. De gasten kregen een voortreffelijk buffet aangeboden dat door een Antilliaanse kok werd bereid.

Bij die gelegenheid bood Edsel Jesurun een gouache van de primitieve Curaçaose schilder Marco Martis aan David Mol van de Haagse Skal Club en voorzitter van het Congrescomité, als blijk van waardering voor het vele dat hij doet ten gunste van de Nederlandse Antillen.

V.l.n.r.: gevolmachtigde minister Edsel Jesurun; Yvonne Hortencia, medewerkster P.R. afdeling Antillenhuis; dr Johnnie van Ierland, secretaris Skal Curaçao; Chris B. Willemse, Skal Curaçao; Edzel Fillet, voorzitter Skal Curaçao; David Mol, Skal Den Haag en Ronnie Martina, P.R. Antillenhuis. Mr Richard Hart was tijdens de opname niet aanwezig.

Hongkongse multinationals voorbereid op verhuizing

HONGKONG - De naderende aansluiting van de Britse kroonkolonie bij de Volksrepubleik China in 1997 maakt het bedrijfsleven onrustig. Meer dan de helft van de multinationals uit de kroonkolonie neemt binnen een termijn van twee tot drie jaar een beslissing om het hoofdkwartier over te brengen naar aan ander land.

Dit staat in een maandag gepubliceerd onderzoek van het zakenblad Business International. Van de vijftig ondervraagde Hongkongse ondernemingen wil 62 procent binnen de genoemde termijn een beslissing nemen over een eventuele verplaatsing van het hoofdkantoor. De huidige favoriet bij de bedrijven uit de kroonkolonie is Singapore. Meer dan een derde van de directies noemt het tekort aan goed opgeleide arbeidskrachten als een reden voor vertrek. Per week verlaten ongeveer duizend geschoolde mensen Hongkong. De bedrijven kunnen personeelsleden alleen nog maar vasthouden door ze hoger loon te geven. Ook de onzekerheid over de te behalen omzetten stimuleert de verhuizings-plannen.

Vooral het neerslaan van de studenten-beweging in Peking in juni verleden jaar heeft het vertrouwen in de toekomst van Hongkong ondermijnd. 'Het onderzoek laat een omslag in het denken van de bedrijven zien na 4 juni, zegt een staffunctionaris van het blad. 'De bedrijven die voor juni nog niet over een verhuizing nadachten houden nu hun concurrenten in de gaten en denken serieus over een verplaatsing van de hoofdkantoren'.

VVD-ER TERPSTRA TREKT AAN DE BEL

Naar aanleiding Telegraaf-verhaal

Dr Wathey stelt onderzoek maffia-connecties "op prijs"

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG —'Ik zou het bijzonder op prijs stellen, indien minister Hirsch Ballin daadwerkelijk zo'n onderzoek laat instellen, want ik heb echt genoeg van die verhalen over maffia-connecties en over de zogenaamde miljoenen die mijn familie zou bezitten. Die verhalen zijn trouwens gevaarlijk voor mijn kinderen en kleinkinderen. Die zouden ontvoerd kunnen worden in ruil voor grote sommen geld. Mijn kinderen zullen op korte termijn enige rechtszaken beginnen.'

DP Sint Maarten-leider Claude Wathey is vreselijk nijdig, nu St. Maarten weer in een kwaad daglicht wordt gesteld in een artikel dat vorige week in De Telegraaf verscheen over maffia-praktijken op dat eiland.

Een soortgelijk stuk verscheen kort geleden ook in een vooraanstaande Italiaanse krant. 'Dat hebben bepaalde mensen op St. Maarten voor elkaar gekregen,' reageerde gisteren Wathey in gesprek met de Amigoe-correspondent. De DP-leider meldde dat hij, na het onderzoek, alles op alles zal zetten, dat de projecten waarvan in het artikel melding wordt gemaakt stopgezet worden. 'Het eiland gaat naar zijn grootje. Dat willen ze toch?'

Het artikel was voor het CDA- Tweede Kamerlid Erica Terpstra aanleiding minister Hisrch Ballin (justitie/ koninkrijkszaken) te verzoeken een onderzoek te laten instellen op Sint Maarten. Of Hirsch Ballin daarop ingaat is niet bekend.

Het artikel, dat de Amigoe gisteren overnam, maakt melding van de werkzaamheden van de Italiaanse maffia-bestrijder Domenico Sica. Hij zou ondermeer telefoontjes van de op Sint Maarten wonende Italiaanse zakenman Rosario Spadaro afgeluisterd hebben. Spadaro is een casino en hoteloperator op Sint Maarten en is nauw betrokken bij het haven en luchthaven-project op het Bovenwindse eiland. Hij zou nogal wat mensen hebben omgekocht en enige zeer dubieuze connecties in Italië hebben.

Sica kon zijn werkzaamheden niet voortzetten omdat tegen hem een aanklacht werd ingediend. Hij zal nu zelf voor de rechter moeten verschijnen.

Claude Wathey is boos over dit soort verhalen. Hij wordt weliswaar niet in het artikel genoemd, maar voelt zich beledigd omdat hij de grote motor achter beide projecten is. Die projecten kunnen wat hem betreft, stopgezet worden. Wathey zei dat hij een onderzoek door Hirsch Ballin bijzonder op prijs zou stellen. 'Dan zal blijken dat er helemaal geen maffia-connecties zijn en dat een grote vooraanstaande Nederlandse bank bij de financiering betrokken is,' aldus Wathey. Hij noemde de informatie 'kwaadaardig' en 'ignorant' en heeft het vermoeden dat die door Sint Maartense bronnen naar Italie werd verstuurd. 'Ze denken helemaal niet aan St. Maarten, maar willen mij en mijn gezin een hak zetten,' aldus de DP-leider.

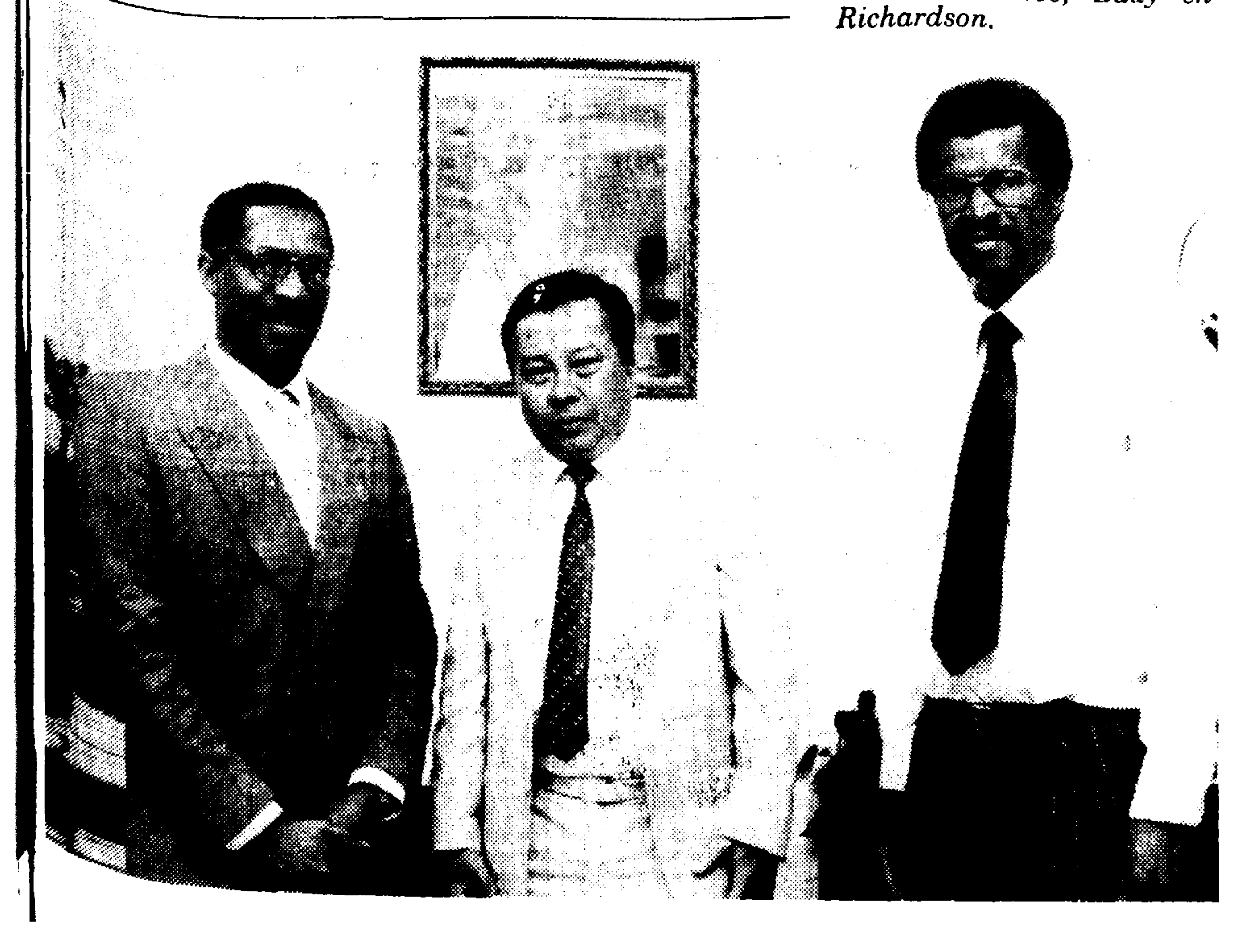
Hij maakte melding van de geruchten als zou de Wathey- familie vele miljoenen bezitten. Deze verhalen zijn schadelijk en zelfs gevaarlijk voor zijn kinderen en kleinkinderen. Zijn kinderen zullen trouwens binnenkort enige mensen voor de rechter slepen. Wathey zei niet wie dat zijn. 'Ze gaan te ver. Ik heb hier echt genoeg van.'

Gevraagd of dit voor hem een reden is om de politiek vaarwel te zeggen, zei Wathey dat hij dat zeker niet zal doen. 'Ik ga me zeker niet terugtrekken. 'I'll stay in there to tease them and I'll wrap them up whenever I'm ready.'

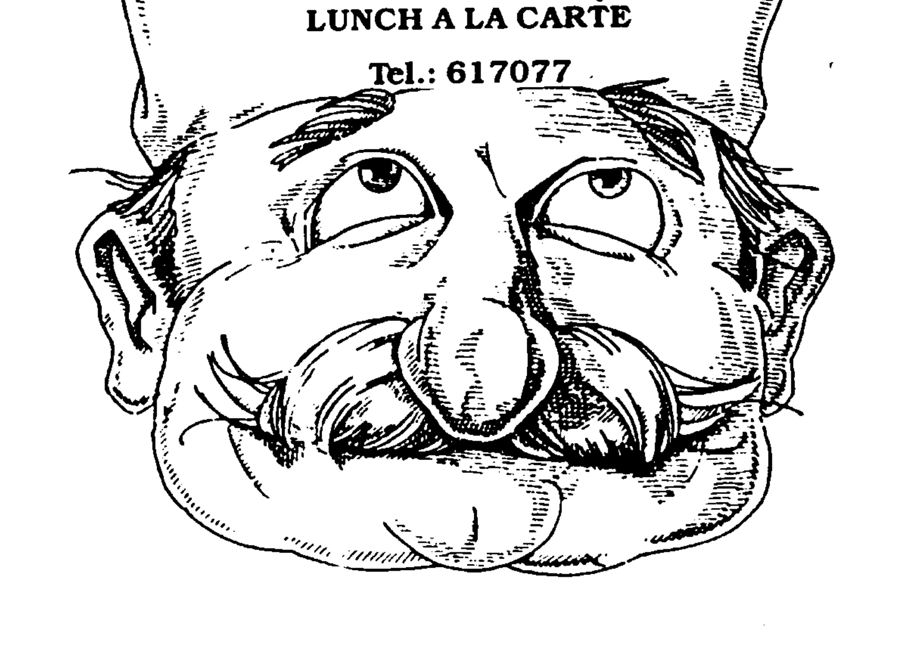
PHILIPS HEEFT een aantal opdrachten verworven voor de levering van verlichtings- en geluidssystemen voor het themapark Euro Disneyland ter waarde van meer dan 100 miljoen frank (Nf 33 miljoen). Bovendien wordt Philips sponsor van een van de belangrijkste attracties van dit themapark, Videopolis. Het contract daartoe is in Parijs getekend en heeft een looptijd van tien jaar vanaf de openingsdatum die in het voorjaar van 1992 is voorzien.

WILLEMSTAD — Op donderdag 5 april 1990 heeft D.L.M. Baay een bezoek gebracht aan de minister van Volksgezondheid en milieuhygiëne Louis Gumbs M.S.C. Baay is coördinator internationale samenwerking van de Organisatie Hoofdgroep Maatschappelijke Technologie van TNO. De heer Baay is hier in verband met de voorbereiding van een samenwerkingsovereenkomst op het gebied van Milieu-informatie en Milieubeheer.

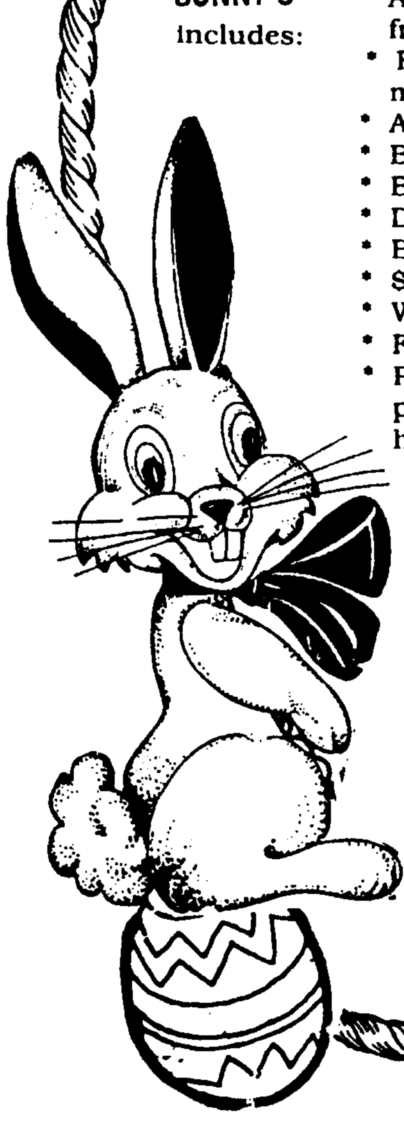
Bij deze ontmoeting was ook aanwezig het Hoofd van de Milieu-dienst Curaçao, ir. Q.B. Richardson. Op de foto: minister Gumbs, Baay en Richardson.

MENSEN

■Miss Dominicaanse Republiek 1990, Rosario Del Carmen Rodriquez, laat de 'wet look' zien nadat ze een duik had genomen, kort voor een fotosessie in badpak. De Miss Universe verkiezingen worden 15 april in Los Angeles gehouden.

Doodstraf na handel in huiden

In het zuidwesten van China zijn twee mannen terechtgesteld wegens **handel in panda-huiden**. Dit heeft de wetskrant onlangs bekend gemaakt.

De executie vond eind maart plaats op een openbare bijeenkomst in de stad Mianyang, in de provincie Sinchuan. Doodvonnissen worden in China doorgaans voltrokken door een schot in het achterhoofd.

Liang Yongzhen en He Guanghai werden in Kanton gearresteerd terwijl ze vijf panda-huiden, met een gezamenlijke waarde van 150.000 gulden, te koop aanboden.

Op het stropen van Panda's staat in China de doodstraf.

Mao Zedong mausoleum geopend

■*PEKING - Chinese toeristen staan weer in de rij om het mausoleum van Mao Zedong te kunnen bezichtigen. Dit gebeurde nadat het Tianmen plein weer was geopend voor het publiek. Met het oog op de dodenherdenkingsdag welke in China op 5 april wordt gevierd was het plein gesloten. Daarmee wilden de autoriteiten voorkomen dat men hen zou gaan herdenken die verleden jaar vielen bij de demonstraties voor meer democratie. (AFP-satellietfoto)*

Ongewenst luchtje

Demonstratrices van **geurwatertjes** hebben wel eens de onhebbelijkheid om er gauw wat van op je kleren te spuiten als je langs hen heen loopt.

Een Amerikaanse mevrouw overkwam dat ook, in een warenhuis. Doordat ze allergisch reageerde op het parfum waarmee zij bespoten werd, kwam zij in een ziekenhuis terecht. In de VS valt met succes te procederen tegen zulk soort reclame-aanvallen: de mevrouw kreeg f.150.000 schadevergoeding.

Naar het reclamevakblad Adformatie bericht, rijst er in de VS ook steeds meer protest tegen het insluiten van met geurtjes doordrenkte papiertjes waarmee cosmetica-reclame wordt bedreven in tijdschriften. Postbodes zeggen dat zij er hoofdpijn van krijgen, een parlementslid van de staat Newyork heeft een verbodsvoorstel ingediend tegen onverpakte luchtjes, en op een hoorzitting hierover verschenen klagers met gasmaskers op. Personeel van het weekblad New York Magazine heeft opdracht om elke week de geurende papiertjes uit een aantal exemplaren te scheuren, voordat die bij bepaalde abonnees worden bezorgd.

Vitamine D kan leukemie bestrijden

Acute leukemie kan worden bestreden met een aantal stoffen waarbij met name vitamine D3 goede perspectieven biedt. Ook de celdodende stof Ara-C blijkt in lage doseringen succesvol te zijn en minder bijwerkingen te veroorzaken.

Dit zijn enkele conclusies uit het proefschrift Differentiation induction in acute myeloid leukemia waar de medicus G. Ossenkoppele vandaag op promoveert aan de universiteit van Amsterdam.

De huidige behandelingsmethoden van leukemie bestaan voornamelijk uit het toedienen van celdodende medicijnen (cytostatica), die gericht zijn op het uitroeien van de kwaadaardige cellen. Deze medicamenten hebben echter vaak bijwerkingen zoals misselijkheid, braken, diarree en haaruitval, waardoor de behandeling zeer zwaar wordt voor de patient.

In het proefschrift beschrijft Ossenkoppele een andere behandelingsstrategie, die zich richt op het ingrijpen in een bepaalde fase van het rijpingsproces van de cellen. Bij acute leukemie is sprake van kwaadaardige ontaarding van witte bloedlichaampjes, onrijpe voorlopercellen rijpen niet uit tot volwassen witte bloedlichaampjes en door de ongebreidelde deling die optreedt is er geen plaats meer voor de vorming van rode bloedlichaampjes en bloedplaatjes.

Stones nog steeds 'in'

Het loopt storm op de kaartjes voor de concerten die de **Rolling Stones** in mei in het Feyenoord-stadion in Rotterdam geven. De kaarten voor de optredens op 18 en 19 mei die vrijdagmiddag in de voorverkoop gingen, waren binnen enkele uren uitverkocht, aldus het organisatiebureau Mojo concerts.

In de loop van vrijdagmiddag is daarom besloten ook de voorverkoop te openen voor de kaarten voor het extra concert op 21 mei. De kans dat die kaartjes op zaterdag al uitverkocht zijn, is zeer groot, aldus Mojo.

Voor elk concert zijn 46.000 kaarten beschikbaar.

Boxen en kinderbedden moeten veiliger

Over zeven maanden treedt een warenwetbesluit in werking dat **veiligheidseisen** stelt aan kinderbedden en boxen. Staatssecretaris Simons (Volksgezondheid) die het initiatief tot het besluit heeft genomen, hoopt op die manier het aantal ongelukken met deze produkten te kunnen verminderen.

Veel kinderen van nul tot en met vier jaar zijn jaarlijks het slachtoffer van een ongeval met of in een kinderbed of box. Ze raken beklemd tussen de spijlen, tussen matras en bed of tussen onderdelen die kapot gaan. Ook zijn kinderen gestikt in kleine onderdelen of om het leven gekomen door ophanging via tuigjes en kieren die achter uitsteeksels blijven haken. Verder zijn ernstige gevolgen gemeld van valpartijen tengevolge van een te zwakke constructie of te lage opstaande zijden.

In het warenwetbesluit staan eisen voor de afmetingen, de sterkte en de "uitwendige staat" die de risico's moeten verkleinen. Om verkeerd gebruik te voorkomen omvat het ook voorschriften voor de gebruiksaanwijzing en waarschuwingen.

TBS

ZATERDAG

17.05 Fishing with Roland Martin
17.35 Fishin' with Orlando Wilson
18.05 World Championship Wres[tling]
19.35 Basketball: 'Atlanta Hawks [vs] Philadelphia Phillies'
21.50 US Olympic Gold
22.50 Night tracks: 'Chartbusters'
23.50 Movie: 'Electra Glide in Blu[e] (1973, Robert Blake)

ZONDAG

17.05 Good Times
17.35 The Jeffersons
18.05 NWA Main Event
19.00 Movie: 'Island of the Blu[e] Dolphins (1964, Celia Kaye)
21.00 Nat'l Geo. Explorer: 'Fr[uit] eating bats'
21.20 Nat'l Geo. Explorer: 'Peril o[n] the reef'
21.35 Nat'l Geo. Explorer: 'Natu[re] Watch - Chimp Rescue'
21.50 Nat'l Geo. Explorer: 'Balanc[ing] act'
22.10 Nat'l Geo. Explorer: 'Vietn[am] -After the fire'
23.00 Future Watch
23.30 Please help me lose weight
24.00 Beauty brakthrough
24.30 World tomorrow
01.00 Love after marriage
01.30 Better ways to better grades
02.00 Soloflex
02.30 Larry Jones
03.00 'Til help arrives
03.30 Kitchemate

HBO

ZATERDAG

16.30 How to raise a drugfree chil[d]
17 00 Daffy Duck's Quackerbus[ters] (G)
18.30 Beetlejuice (PG)
20.00 Major League (R)
22.00 One-night stand: 'Bobby Sl[a]ton'
22.30 Running man (R)
24.15 Mighty Quinn (R)
02.00 Moving (R)
03.35 Steven Wright in appointme[nt] of Dennis Jennings
04.10 Major League (R)

ZONDAG

13.30 One crazy summer (PG)
15.00 Meatballs II (PG)
16.30 Blind justice
18.00 Things change (PG)
20.00 See you in the morning (PG13)
22.00 Running scared (R)
23.50 Hello Mary Lou: Prom nig[ht] II(R)
01.30 Buster (R)
03.05 Far from home (R)
04.40 North Dallas Forty (R)

TELECURAÇAO

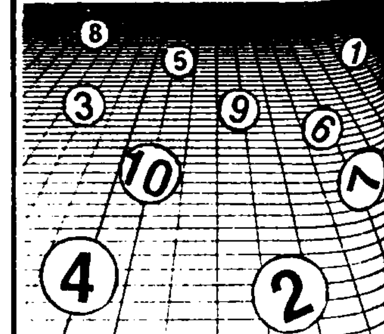
ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.30 Going great;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Karta di Oro;
20.45 After school special: 'The revenge of the Nerd';
21.45 Estreno: 'Blue Fire Lady';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

14.30 Raggedy Ann & Andy;
15.00 Bingo-show;
15.45 Musical special;
16.10 Sena di Señor;
16.56 Sala di konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
19.00 Wil di suerte;
19.34 Cover story: 'Billy Cristal';
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller: 'Garibaldi, the General';
22.00 Starting from scratch;
22.30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

Wega di Number Kòrsou

9566
1524
8614

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredacteur)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Issett (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der School
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der School, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der School en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente,
Esther Mommers, tel. 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Distrco N.V Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 266.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 80 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

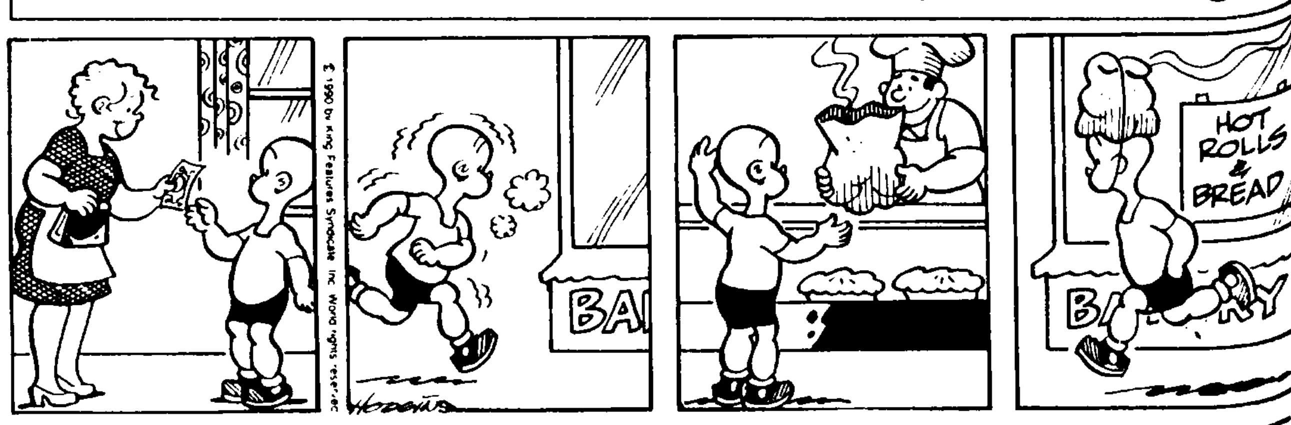
Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Liefdadiger door Martin Toonder

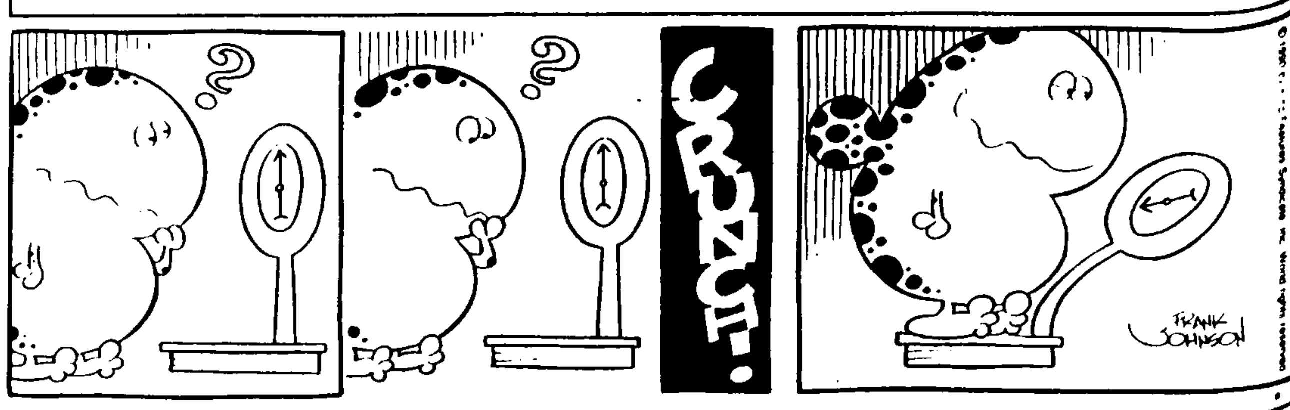

5185 — Heer Bommel was geheel ontdaan door het gebrek aan begrip dat hij bij de ambtenaar eerste klasse ontmoette. 'Die Brekel is gevaarlijk!' riep hij uit. 'Ziet u dan niet, dat alles wat hij doet ellende brengt? Het geld en de verpakkingen die hij uitgevonden heeft, de afbetaling en de flats, die televisieuitzendingen, de...'
'Zwijg', sprak de ander kil. 'Direct noemt u nog de wetten en de belastingformulieren. Ik kan werkelijk niet langer naar uw grievende woorden luisteren. De overheid staat achter het streven van de heer Brekel, dat kan ik u ambtshalve mededelen. Brengt vreugde in het leven van uw medeburgers, dat is het motto van de gemeente Rommeldam — en Lieven Brekel is ons [illegible] voorbeeld. Wees dus gewaarschuwd, meneer [illegible]. De bouw van torenflats volgens het Brekelschema wordt vereids overwogen en uw terrein komt mij uitermate geschikt voor. Laat u dat gezegd zijn!'
Hij lichtte de hoed en verliet het toneel met waardige tred, heer Bommel verscheurd achterlatend.
'Hoe vreselijk is dit alles', prevelde deze met bleke lippen. 'Als heer staat men overal alleen voor. Ach, het klinkt zo mooi om vreugde te brengen in het leven van anderen. Maar ik voel, dat die vreugde ten koste van anderen gaat, als je begrijpt, wat ik bedoel. Niemand heeft zo'n diep gevoelsleven als ik, jonge vriend en dat is de reden...
Luister je, Tom Poes? Tom Poes! Waar ben je?'
Helaas, Tom Poes luisterde niet. Hij had zijn eigen gedachten gevolgd en liep naar binnen om Joost te zoeken.
'Hoe was dat versje nog maar?' zo vroeg hij zich af. 'In dat rijmpje over de Brekels moet een verklaring zitten. En als ik me niet vergis kende Joost het'.

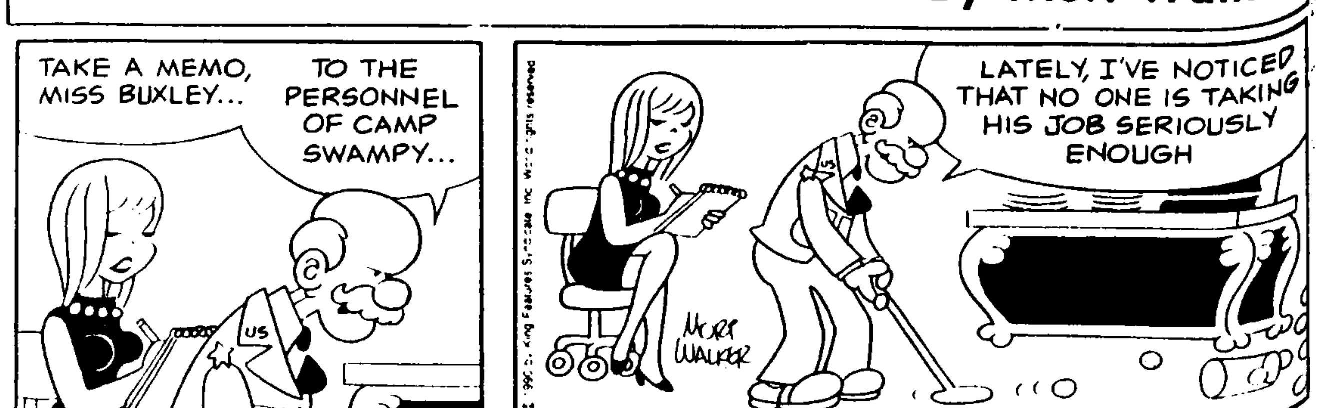
HENRY ® By Dick Hodgins

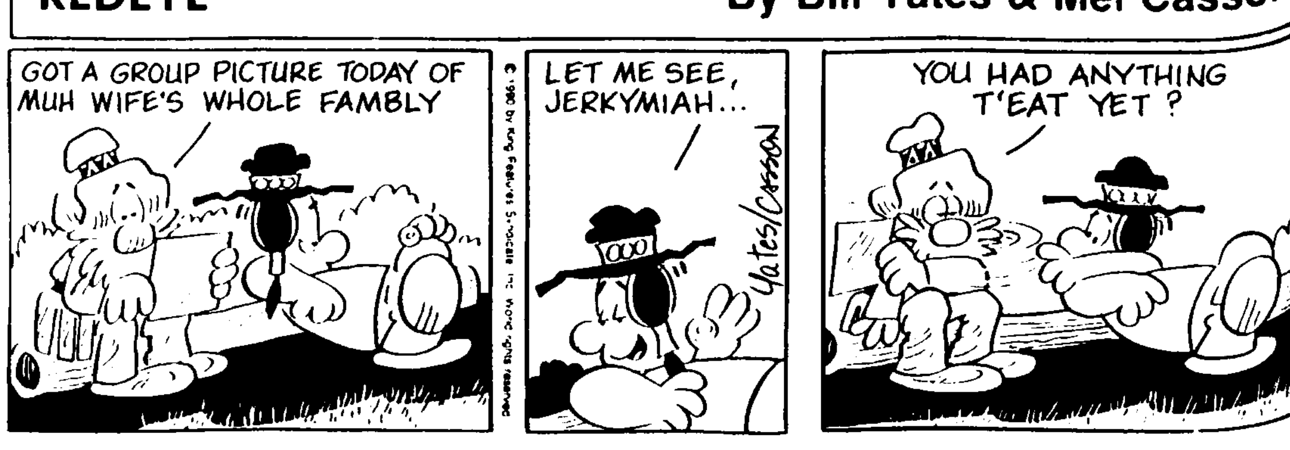

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek) maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**openingstijden** voor lezers) woensdag van 14.00-19.00 uur

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

***

HET INGENIEURS- en architectenbureau Haskoning te Nijmegen heeft een overeenkomst gesloten met het Japanse bedrijf Mitsubishi Kakoki Kaisha voor de levering van deskundigheid voor zuivering van industrieel afvalwater. De opdracht past in het beleid van Haskoning om in de negentiger jaren in Azie haar aandeel in de milieutechnologiemarkt te vergroten.

Steun ouders Nederlandse gehandicapten

Uitbreiding Pasadia Cariño oprichting sociale werkplaats

KRALENDIJK — In aanwezigheid van pater Hakstege, adjunct-directeur van de oudervereniging Philadelphia, zijn de plannen van de Stichting Bonaireaanse Gehandicaptenzorg bekend gemaakt. Deze plannen liegen er niet om: een verdere uitbreiding van het dagverblijf Pasadia Cariño, overplaatsing van Rincón naar Kralendijk en tenslotte de realisering van een sociale werkplaats.

Uiteraard een kostbare gelegenheid die de Fundashon pa Kuido Personanan Desabilitá na Bonaire bij lange niet kan bekostigen. Vandaar ook de aanwezigheid van pater Hakstege, maar dan in zijn functie als coördinator van 'Aktie Ouders Antillen'. Een actie die in 1981 werd gestart door de O.V Philadelphia in het kader van het'25-jarig bestaan van die vereniging. Deze organisatie met bijna 20.000 leden, voornamelijk ouders en gezinsleden van Nederlandse verstandelijk gehandicapten, wilde niet alleen met raad maar vooral ook met daad gelijknamige organisaties in de Antillen bijstaan. Deze financiële hulp was vooral bestemd voor St.Maarten, Saba, St.Eustatius en Bonaire.

Op Bonaire is vorige week het tien-jarig bestaan gevierd van de Pasadia Cariño. Een dagverblijf voor gehandicapten vanaf drie jaar. Steeds meer echter blijkt er een noodzaak het dagverblijf uit te breiden, terwijl ook het vervoer van Kralendijk naar het zeventien kilometer verderop gelegen Rincón veel problemen oplevert. In een uitgebreid masterplan zal de stichting nu een tehuis bouwen, waar gehandicapten ook 's nachts kunnen blijven. Dat huis komt te Antriol te staan, waar de grond al beschikbaar is. Daarnaast zal dan in de voormalige Stanislaus school van Rincón een sociale werkplaats worden opgezet. Aangezien deze school eerst kort geleden ter beschikking werd gesteld aan de stichting, zijn er nog geen ingrijpende investeringen gedaan voor het dagverblijf en kan daar de sociale werkplaats worden gerealiseerd.

Duidelijk is evenwel, dat de bouw van een tehuis, de uitbreiding van het dagverblijf en een sociale werkplaats een aanzienlijke financiële investering vragen. Bovendien is er dringend behoefte aan begeleiding voor deze nieuwe opzet. Zowel in raad als financiële daad, brengt Philadelphia uitkomst.

Hakstege: 'Er zal nog wel wat water naar de zee stromen voor alles gerealiseerd is, maar vrijwel zeker zal het project-dossier eind deze maand al klaar zijn. Dan is de weg nog lang, want diverse instanties moeten hun fiat geven en ook Sede Antia zal ons moeten steunen, maar het ziet er wel naar uit dat Bonaire in de Antillen de beste kansen gaat bieden voor de gehandicapte medemensen'.

Pater Hakstege liet het niet bij woorden. Tijdens de persconferentie overhandigde hij Maria Djodjopawiro, voorzitster van de Bonaireaanse vereniging, een cheque van 10.000 gulden. Dat zal volgende maand met 15.000 gulden worden aangevuld tot een totaalbedrag van een kwart ton.

Hakstege komt al meer dan twaalf jaar naar de Antillen, waar zijn eerste contacten gelegd werden met de Curaçaose vereniging Totolica. Via deze organisatie is hij op Bonaire geïntroduceerd, hetgeen achteraf als een uiterst gelukkige zaak voor Bonaire beschouwd kan worden. Hakstege zegt dat hij nu graag bij de totale uitvoering van de plannen op Bonaire betrokken wil blijven.

Hakstege: 'We hebben al weer heel wat jaren als O.V. Philadelphia het zoeklicht op Bonaire gericht en wij zullen dat blijven doen. Niet alleen met geld, hoewel dat uiteraard belangrijk is, maar ook om een stuk filosofie mee te geven en een basis te leggen in de bevolking zelf. Wij hebben er niet alleen hoop op, maar ook alle vertrouwen in, dat de overheid en de bevolking van Bonaire voor gehandicapten een goed plaatsje wil toekennen'.

De 25.000 gulden, opgebracht door ouders van Nederlandse gehandicapten voor Bonaire, kan daartoe een uitstekende en zeer waardevolle stimulans zijn.

■ *KRALENDIJK — Vrijdag werd bij de Reinigingsdienst (RD) afscheid genomen van Albertus Patricio Cicilia die op Bonaire en bij zijn collega's in het algemeen beter bekend is onder de naam Bob Stiel. Cicilia heeft de leeftijd van 60 jaar bereikt en dat is de reden dat hij afscheid gaat nemen bij de RD, waar hij dertien jaar heeft gewerkt.*
Foto: Cicilia met zijn collega's van de RD en de EVD.

CHEQUE VOOR 'CARIÑO'

■ *KRALENDIJK — In het gebouw van de verkenners te Nikiboko overhandigde pater Hakstege van de oudervereniging Philadelphia, de eerste cheque van 10.000 gulden voor de uitbreiding van de Pasadia Cariño en de bouw van een eigen tehuis. Het totale bedrag dat de Nederlandse vereniging schenkt bedraagt ruim 25.000 gulden.*
Foto: Pater Hakstege en Aria Djodjopawiro-Winklaar.

Rotary-rally op Bonaire

KRALENDIJK — Om fondsen bijeen te krijgen organiseert Rotary Club Bonaire zondag een auto rally. Een speciale commissie is aangewezen voor de organisatie en met behulp van een Arubaanse expert zal een aantrekkelijk parcours worden uitgezet. Zondagmorgen om tien uur is de start op het terrein van Consales.

De rally leidt door de meeste wijken van Bonaire en zal beëindigd worden te Fontein, dat geheel gerestaureerd is. Daar worden ook de premies uitgereikt. Ook is daar een barbeque voor de deelnemers, terwijl de muziek verzorgd wordt door Juan Danger. Later is er een mini-bingodrive.

Wie niet aan de rally deelneemt, kan wel de andere activiteiten te Fontein meemaken, zoals de barbeque en de mini-bingodrive.

Bonn:minder werklozen

NEURENBERG - Het aantal werklozen in de Bondsrepubliek Duitsland is in maart met 139.400 verminderd tot 2,013 miljoen. Daardoor is het percentage werklozen onder de beroepsbevolking gedaald van 8,2 tot 7,7 procent. Zo heeft het Westduitse arbeidsbureau woensdag bekend gemaakt. Eind maart 1989 waren 2.178 miljoen Westduitsers werkloos.

Bij vertrek Zusters Dominicanessen van Statia

Studiefonds opgericht: blijvende herinnering

ORANJESTAD/ST.EUSTATIUS — In verband met het definitieve vertrek van de Dominicaanse nonnen, die op St.Eustatius negentig jaar in het onderwijs werkzaam zijn geweest, is op Statius het 'Dominican Farewell Celebration Funds' opgericht. Dit afscheidscomité heeft gedurende vier dagen verschillende activiteiten op het programma staan. De hoogtepunten vallen voornamelijk in het begin van de tweede week van de maand mei.

Alle financiële steun voor deze vier dagen worden door het comité zeer gewaardeerd. Voor dit doel werd speciaal een bankrekening geopend bij de Barclay's Bank op St.Eustatius onder nummer E 1613 t.n.v. Dominican Farewell Celebration Fund.

Richardo Fortin, penningmeester van het comité, deelde mee dat op Statius tot nu toe reeds 530 gulden is opgehaald. Schalkwijk, woordvoerder van het comité: 'Heel veel organisaties hebben reeds hulp toegezegd, we krijgen al geld binnen, de bekende enveloppen met inhoud. Er is zelfs al iemand die telegrafisch vanuit de VS geld voor dit doel heeft overgemaakt. Van de bisschop hebben we bericht gekregen dat hij de festiviteiten op Statius tenminste een dag zal meemaken. Dat stellen wij zeer op prijs omdat juist omstreeks die tijd de paus Curaçao zal bezoeken.'

FONDS

Omdat het comité een blijvende herinnering wil hebben voor de gemeenschap van St.Eustatius, uit dankbaarheid voor het werk van de zusters van de Dominicaanse Orde, is naast een monument een fonds opgericht, het 'Dominican Sisters Scholarship Fund'. Hier is eveneens een rekening voor geopend bij de Barclays Bank op Statius onder nummer E 1612. Door de Seventh Day Adventist Church werd een bedrag van vijfhonderd gulden geschonken. Eenzelfde bedrag werd gestort door de Gertrude Judson Bicentennial Public Library.

De bedoeling is dat iedere Statiaan van elk geloof en politieke gezindheid, in de gelegenheid wordt gesteld een studie te volgen die aan hemzelf en het eiland ten goede kan komen. Voorwaarde is wel dat de student bewezen heeft goed te kunnen studeren. Het fonds zal de student daarbij financieel verder helpen.

Patiënt lijkt slachtoffer communicatiestoornis

Ex-contractant Sehos verlaat Curaçao onbedoeld liggend op een brancard

WILLEMSTAD — Het advocatenkantoor Komdeur en Van Giffen gaat namens een voormalig werknemer van de EHBO een kortgeding aanspannen tegen het Sint Elisabeth Hospitaal. Door een langdurig proces van navraag doen, kon het zieke personeelslid geen behandeling en een eventuele operatie ondergaan. Zondag keert hij liggend op een brancard terug naar Nederland. De advocaten stellen dat het Sehos verantwoordelijk is voor het duurdere vervoer van de contractant.

Het gaat om het verhaal van de Nederlandse tweejaars-contractant Henk van der Weide die enkele weken voor het einde van zijn werkverband bij het Sehos een hernia kreeg en tot op zijn laatste formele werkdag er maar niet achter kon komen of de kosten voor zijn verpleging na het verloop van zijn contract door zijn werkgever betaald zouden worden of niet.

CAO

Uit navraag zou gebleken zijn dat de CAO van het ziekenhuis in de ziektekostenregeling van zijn eigen werknemers stelt dat een eenmaal ingezette behandeling voortgezet dient te worden. Dat zou met andere woorden betekenen dat de ziektekosten voor rekening zijn van het ziekenhuis. Evenwel werd hem van andere zijde duidelijk gemaakt dat na afloop van zijn contract op 21 maart het ziekenhuis niets meer vergoeden zou.

De heer van der Weide die diverse malen telefonisch contact zocht met het hoofd van de medische dienst, een neurologisch specialist, de chef personeelszaken, en zelfs de directie van het ziekenhuis, kon geen duidelijk antwoord krijgen op de vraag hoe de zaak zit. Ondertussen naderde het einde van zijn contract en lag Van der Weide met zware pijnstillers 24 uur per dag gestrekt op bed voor de duur van de afgelopen zeven weken.

DUIDELIJKHEID

Zijn vrouw die ook werkte binnen de ziekenhuismuren heeft moeite gedaan via haar chef duidelijkheid te krijgen over de situatie, maar ook hem lukte het niet voldoende informatie over de vraag van de vergoeding te krijgen. Zondag 11 maart vond op indicatie van een medisch specialist een spoedopname plaats. Dat is tien dagen voor het einde van het contract. Dinsdag of woensdag zullen er foto's gemaakt worden. Alleen op donderdagen worden neurologische operaties verricht. Een medische beoordeling van de foto's zou gezien de werkdruk in het Sehos niet voor donderdagochtend klaar zijn. Hetgeen tot gevolg zou hebben dat de patiënt op zijn vroegst één dag na afloop van zijn contract geopereerd zou kunnen worden. Duidelijkheid was er echter nog steeds niet gegeven en ook het vertrek naar Nederland was moeilijk omdat voor het vervoer per stretcher ook op een medisch verzoekschrift gewacht moest worden voor de KLM.

Van der Weide verlaat morgen liggend Curaçao, samen met zijn vrouw.

COMMUNICATIE

De complexe materie lijkt vooralsnog bemoeilijkt te zijn door communicatiestoornissen tussen verschillende afdelingen binnen de ziekenhuisorganisatie. Een reactie vanuit het ziekenhuis kon vanochtend niet verkregen worden. In een volgende editie zal deze krant terugkeren op het onderwerp.

PRACTISCH PROBLEEM

Een praktisch probleem waar elke Nederlandse contractant mee geconfronteerd' wordt is dat het letterlijk onmogelijk is om op de datum van beëindiging van het contract het land te verlaten. De dagen tussen het verlopen van het contract en de vertrekdatum moet de contractant onverzekerd door het leven. Het schijnt dat verzekeren voor een korte duur bij de lokale ziektekostenverzekeraars niet mogelijk is. Voor een contractant het eiland kan verlaten moet hij met een brief van zijn werkgever langs een aantal instanties als de belastingdienst en de immigratiedienst. De ervaring leert dat het aflopen van de loketten de nodige tijd vergt; men moet diverse keren terugkomen. Een van deze diensten die bezocht moet worden heeft al diverse malen aangekaart bij het ziekenhuis dat het Sehos het stempelformulier minstens een maand van tevoren aan vertrekkende werknemers moet uitreiken. Het Sehos houdt echter vooralsnog onverkort vast aan de gewoonte pas twee weken voor het vertrek de contractant het benodigde formulier te geven, met alle gevolgen van dien voor de ex-contractant die eventueel een ongeval krijgt na afloop van zijn contract en vóór zijn vertrek.

ÑAPA

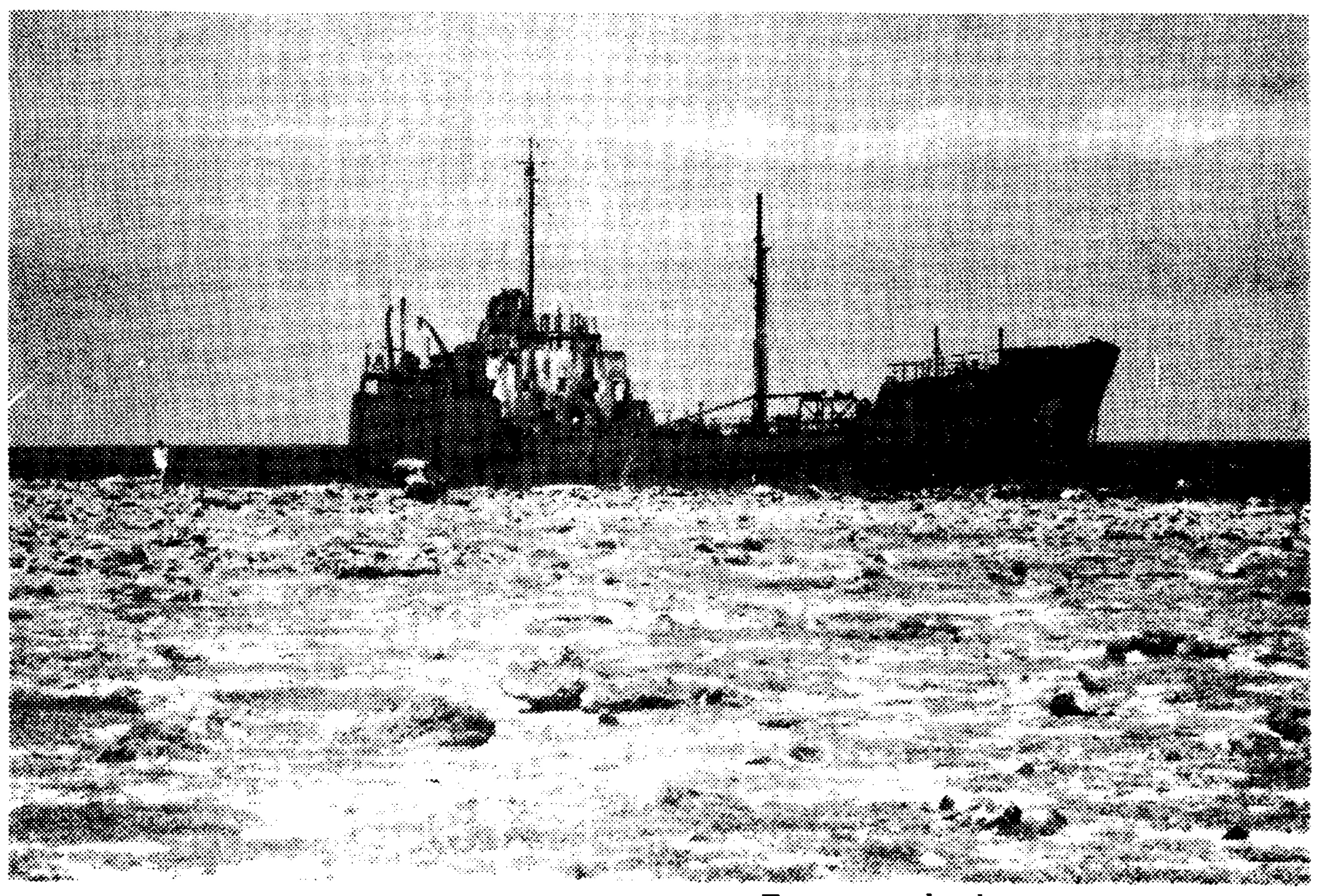
AMIGOE

ZATERDAG 7 APRIL 1990 PAGINA 1

Weekend Bijlage

= door Carel de Haseth =

ZATERDAGOCHTEND zeven uur ligt de *Mermaid* aan een van de pieren van de nieuwe vissershaven bij Caracasbaai. Passagiers zijn druk in de weer om allerlei materiaal aan boord te dragen. Grote hoeveelheden duikflessen, vesten en regulators worden in de kajuit opgestapeld. Ook aan eten, drank en ijs zal onderweg zo te zien geen gebrek zijn. Een man of veertig zoekt een plaatsje uit op het dek. Rond half acht worden de trossen los gegooid en begint de reis naar Klein Curaçao.
Eerst varen we langs het nog relatief ongerepte deel van het Spaanse Water, dat bij de plantage Santa Barbara hoort. De mangroven en kale rotsen vlak langs het water en meer landinwaarts de oorspronkelijke begroeiing hebben hier nog geen plaats moeten maken voor bebouwing, al zal het, volgens krantenberichten van de laatste weken, niet lang meer duren. Op dit uur van de dag is het strand van Barbara Beach praktisch verlaten. Een enkele kampeerder zwaait min of meer uit beleefdheid naar ons. Buiten is de zee kalm: ideaal voor de reis. Desondanks zullen een paar van de passagiers onderweg toch last krijgen van zeeziekte en gedwongen worden over de reling te hangen.

...Vuurtoren, wrak en vissershuisjes...

...En setse op het lant...

Sporen van fosfaatwinning praktisch uitgewist

KLEIN CURAÇAO alleen nog maar zand, zon en zee....

Gedurende dit deel van de tocht wordt het landschap op de achtergrond gedomineerd door de Tafelberg, of wat daarvan nog over is, zoveel jaar nadat Cornelis Steinmeier Gorsira (in de familie bekend als Ome Nene) er in 1874 fosfaat ontdekte. De afgelopen weken is de berg ook in het nieuws geweest vanwege het bod van de [illegible] op de aandelen Curaçaosche Mijnmaatschappij.
In 1875 droeg Michael Brown Gorsira het erfpachtsrecht van zijn half aandeel in de plantage Santa Barbara over aan de Engelse civiel ingenieur John Godden en betalong, naast een vast bedrag per jaar, een betaling van één Pound Sterling voor elke uit te voeren ton guano, **phosphorzure kalk of andere meststoffen**, met een minimum van tweeduizend ton per jaar. Daarbij behield hij **voor zich en welke andere personen hij mogt verlangen, het regt van eene kamer in het woonhuis van de plantagie Santa Barbara,** voor het geval hij gedwongen zou worden bij een bezoek aan dit zo afgelegen gebied, daar te blijven overnachten...
Bij de overdracht bestond de inventaris van de plantage uit 540 schapen, 1160 geiten, vier paarden, vier ezels, drie muilezels, twee grote en een kleine kar, zes nieuwe en vijf oude pieken, twee schoppen, 200 schepels kalk, 200 zakken houtskool, tien vrachten brandhout, 25 rijmatten, een rijtuig met harnas en een koperen klok.
Met deze inventaris werd in feite het agrarische tijdperk van Santa Barbara afgesloten en begon de periode van industrialisatie. Het zou een lange en boeiende geschiedenis worden. Een geschiedenis overigens, die nog beschreven moet worden. Misschien een idee voor de nieuwe eigenaar van de Mijnmaatschappij?

NATUURGESCHENK

In een brief van 21 april 1889 aan Ome Nene gaf de scheikundige Ludwig een beschrijving van de fosfaatvoorraad op de Tafelberg, waar (in zijn woorden) de natuur **van iets kleins iets groots gebragt** heeft. Volgens hem heeft de natuur **de waardevolle bestanddelen van de guano die anders verloren zouden zijn gegaan aldaar behouden en in zulke groote kwaliteit verzameld, dat het een schat voor het eiland en zijne bewoners kan zijn, die de algemene attentie tot zich trekt en onze bewondering doet ontstaan.** Na een berekening van de hoeveelheid fosfaat, besluit Ludwig zijn brief met: **De bezitters van zulk een natuurgeschenk kan ik niet anders dan geluk wenschen.** Een uitspraak, die ook in onze dagen nog geldt, al bepaalt het fosfaat nu niet meer de waarde van de grond.
Het eigendom heeft niet alleen de bezitters geluk **gebracht, ook de Koloniale** kas voer wel bij de ontginning van de Tafelberg. Na jaren was er eindelijk weer sprake van een surplus op de begroting. In 1903 schatte men dat de mijnaktiviteiten de families Gorsira en Maal ruim twee miljoen gulden opbrachten; Godden, die de ontginning ter hand had genomen, verdiende waarschijnlijk drie- tot viermaal zoveel.

OME NENE

Ome Nene ging in Engeland studeren en maakte vele reizen door Europa en het Midden-Oosten, waarbij hij onderweg kunst en rariteiten aankocht. Hij zond schilderijen, beeldhouwwerk, antieke wapens, porselein, opgezette dieren, kleitabletten uit Babylonië en wat al niet meer naar Curaçao. Daarmee werd op Arrarat een museum ingericht in het gebouw waar nu de Dienst Kadaster is ondergebracht. Een mandfles water van de Jordaan werd gebruikt om neven en achterneven te dopen.
Op latere leeftijd zou Ome Nene, teleurgesteld over de verwikkelingen rond de Mijnmaatschappij, terugkeren naar zijn geboorte-eiland om er enkele jaren later te sterven.
Voor zijn vertrek uit Europa liet hij in 1920 zijn boekenbezit veilen bij Sotheby. De catalogus vermeldt 177 kavels van een of meer boeken, vanaf de vijftiende eeuw. De **Opera Omnia** van Sir Francis Bacon uit 1696 bijvoorbeeld, in zeven delen met gegraveerd frontispice, gebonden in bruin marokijn en met vergulde rug. **Il Decameron** (1665) en **Fiammetta** (1533) van Bocaccio, **Opera, cum optimis accuratissimis planibus accurate collata** van Vicero (1642), **De Imitatio Christi** van Thomas a Kempis (1658), L'Alcoran de Mahomet, traduit d'Arabe en Francois (1685), **Libro dell Arte della Guerra** van Machiavelli (1540), een eerste editie van Rousseau's **Julie, ou La Nouvelle Heloise** (1761) en Poggio's **Historia fiorentina tradocta di lingua latina in lingua toscane** met 'broad gilt border with crowns, etc., within scroll border with grotesque heads of beasts, flowers, thistles, etc.,' uit 1476. Literaire werken in Latijn, Engels, Frans, Italiaans, Nederlands, Spaans en Portugees (Obras van Camoes!), naast werken in evenzoveel talen over recht, geschiedenis en godsdienst en reisbeschrijvingen kwamen onder de hamer.

...Vuurtorenhuis op Klein Curaçao...

KLEIN CURAÇAO

Nadat eerst een schip ervoor werd aangezien, komt na enige tijd eindelijk Klein Curaçao in zicht. Een nietig wit streepje land met daarop, als een fallus, een vuurtoren. Naarmate we dichterbij komen worden langzaam maar zeker meer details zichtbaar: een paar huisjes, een schip op de kust, het strand. De Mermaid legt bij de pier aan om de passagiers met hun spullen aan land te laten. De steiger verkeert in een verregaande staat van verval. Als er al planken liggen, liggen ze los en menig bezoeker heeft een lelijke val gemaakt. Het is onvoorstelbaar dat zoiets mogelijk is op dit eiland, dat toch frequent bezocht wordt door dagjesmensen en toeristen! Met een klein beetje goede wil kan de steiger opgeknapt worden.

> "Wat een historie heeft zo'n eilandje"

De reizigers slepen hun bagage over het strand naar de ruïne van een huisje, waar een afdak van kokosbladeren wat schaduw biedt en de *Mermaid* gaat voor de kust voor anker. De zonaanbidders zoeken al gauw een plekje aan het strand en de duikers brengen hun uitrusting in orde. Een groep duikers laat zich in een rubberboot naar het andere eind van het eiland varen, wij gaan vanaf de *Mermaid* naar beneden.
Bij de afdaling komt een schildpad ons, als het ware voorbijzwevend, tegemoet, Een schitterend gezicht! Als we dichterbij proberen te komen, neemt het dier het zekere voor het onzekere en verdwijnt in de diepte.
Het is opvallend hoeveel autobanden er tussen het koraal liggen. Die zijn niet van het eiland afkomstig en moeten dus uit boten overboord gegooid zijn. Het is ongelooflijk hoeveel rommel je onder water tegen komt. Veel mensen beseffen niet hoe ernstig vervuild de onderwaterwereld, een zo belangrijke ingrediënt van ons toerisme, is. Het wordt tijd dat er iets gedaan wordt tegen deze afschuwelijke vorm van milieuverontreiniging!

KALE VLAKTE

Later op de dag maak ik een wandeling over het eiland, dat $2^1/_2$ kilometer lang en 750 meter breed is. Eerst loop ik het Arubaans aandoende strand af, dat zich over de gehele zuidkust uitstrekt, naar de oostpunt van het eiland. In de verte is, nu eens vanuit een heel andere hoek, de Tafelberg te zien. Curaçao lijkt bedrieglijk dichtbij...
Klein Curaçao is werkelijk volkomen vlak. Midden op het eiland ligt iets dat op een heuveltje van een paar meter lijkt, maar bij aankomst ter plekke blijkt het een ruïne te zijn van een of ander onduidelijk bouwwerk.
Op oude kaarten is te zien dat het eiland vroeger heuvelachtig was. Maar dat was voordat John Godden (dezelfde die we al tegenkwamen), op weg naar Bonaire, door een storm gedwongen, hier in 1871 voet aan wal zette en er een fosfaatafzetting van twee tot drie meter dik ontdekte. Hij vroeg (en kreeg binnen twee weken!) concessie om de guano te ontginnen. Daarmee begon de fosfaat-rush op de eilanden. Van Klein Curaçao sloeg de koorts eerst over naar Aruba en later naar Curaçao.
Tussen 1871 en 1888 exporteerde Godden ruim negentigduizend ton fosfaat met een marktwaarde van zo'n zeven miljoen gulden van Klein Curaçao, tegen betaling van f.84.250,- aan uitvoerrechten, e.d. Tussen 1910 en 1920 hebben Pinedo & Co. en C.F. Muskus de laatste restjes fosfaat van het eiland verscheept. Op mijn tocht over het eiland vond ik één stuk rode steen: fosfaat van inferieure kwaliteit...

GRAFSTENEN

Aan de oostpunt is er warempel wat begroeiing. Behalve de banana di ref en het dorre gras, die overal op deze zilte grond groeien, zie je hier **struiken** van tien tot twintig centimeter hoog. Niet ech indrukwekkend, maar toch de hoogste planten op het eiland, de overeind geplaatste, aangespoelde boomstam iets verderop niet meegeteld. Je vraagt je af of de geiten, die hier rondlopen, soms van zeewier leven. Een beetje herbebossing zal in ieder geval geen kwaad doen!
In deze hoek van het eiland ligt een gedenksteen voor een jongen, die hier in 1986 vermist werd. Veel eerder, in 1805, is Lord Murray, een Engelse vlootaanvoerder, die een mislukte poging deed om Curaçao in te nemen, op Klein Curaçao begraven.
De bewoners van Curaçao, ontsnapt aan een Engelse bezetting, plaatsten een tekst, welke met de volgende regels begon, op zijn graf:
Hier onder dezen harden steen/
ligt ingeschard het vleesch en been/
Van eenen Brit, een man van rang. In alle landen/
Zijn stam bekend. Hij zelf vermaard door zengen branden.
De steen is er niet meer: hij zou volgens Hartog als bouwmateriaal voor de vuurtoren zijn gebruikt.

WRAKKEN

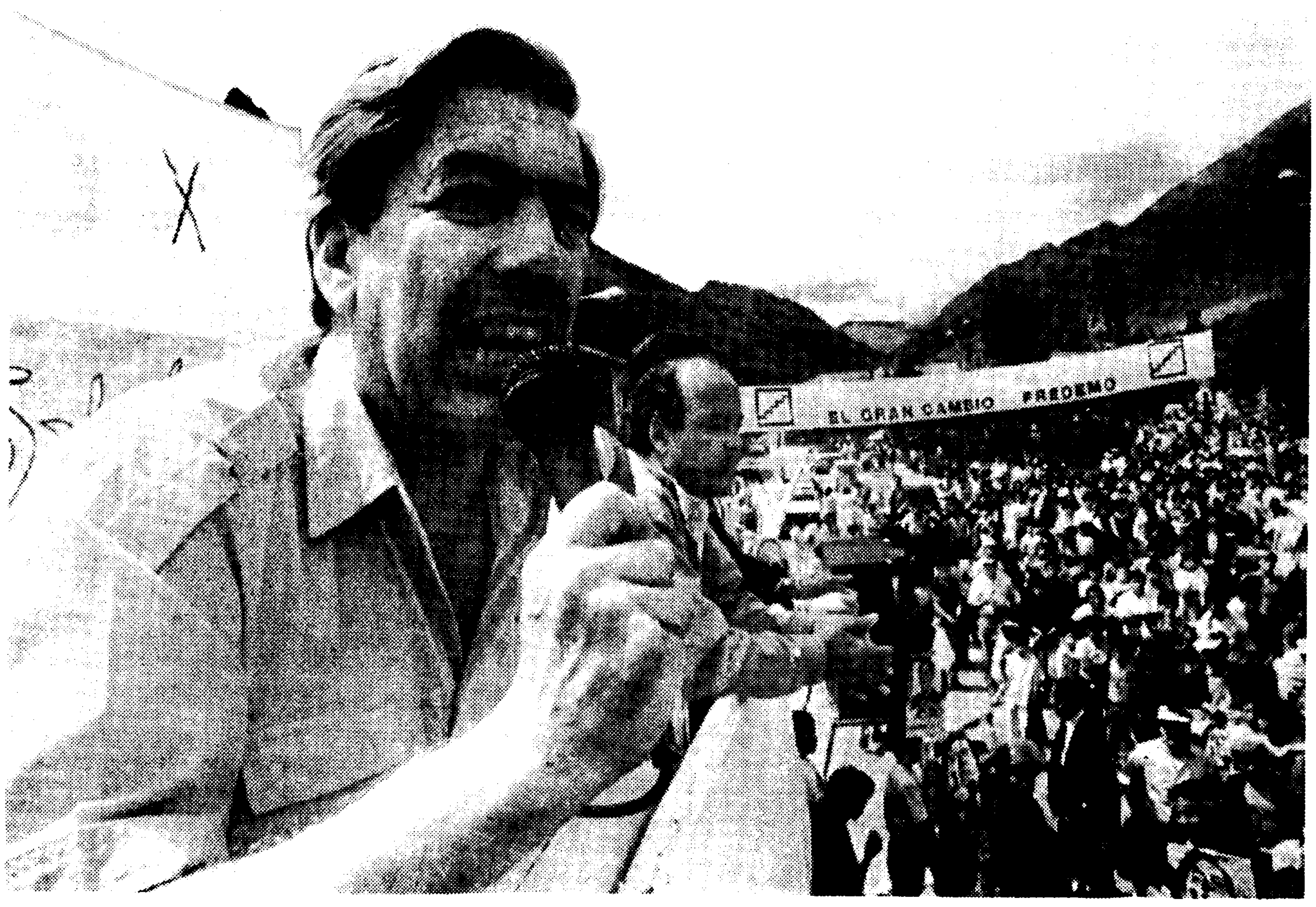
Langs de noordkust van het eiland heeft de zee van alles en nog wat aan land gespoeld. Drijfhout, plastic, resten van bootjes en een heuse Venezolaanse kustvaar-

Vervolg op pag. 4

IN DIT NUMMER van Napa :

Verder in Napa de vaste rubrieken zoals Literatuur, Techniek, Kerk en Wereld en de wekelijkse Kruiswoordpuzzel.
NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

MARIO VARGAS LLOSA tijdens de verkiezings-campagne in het Andes-stadje Cuzco waar hij van grote populariteit geniet.

Auteur-politicus doet gooi naar presidentschap

Mario Vargas Llosa: Peru herbeschrijven?

= door Ithel Brute =

DE PERUANEN gaan morgen naar de stembus voor het kiezen van een nieuwe president. Een van de kandidaten die hoge ogen gooit, is de beroemde romanschrijver en literator Jorge María Pedro Vargas Llosa, die vorig jaar mei als presidents-kandidaat van het Frente Democrático (FREDEMO) (het verenigde rechtse front) werd aangewezen. In hem wordt de ideale man gezien voor het 'herstel', de pacificatie en de ontwikkeling van een land, dat al jaren gebukt gaat onder de last van een enorm grote buitenlandse schuld, een nimmer aflatende economische crisis en een golf van terreurdaden, die vooral afkomstig zijn van de guerrilla-beweging Sendero Luminoso (Het Lichtend Pad) en de grote drugshandelaars.

Llosa, schrijver van verschillende bekende romans, is voornemens ten strijde te trekken tegen de inflatie, de armoede, de sociale onrechtvaardigheid en de corruptie. Verder is hij voorstander van privatisering van de overheidsondernemingen en betaling van de buitenlandse schuld, voor zover dat mogelijk is. Het is vrijwel zeker dat de FREDEMO van Mario Vargas Llosa de overwinning zal behalen, als de bijna onherstelbare verdeeldheid die binnen de gelederen van het Izquierda Unida (het Linkse Eenheids-verbond) heerst en het rampzalige beleid van de regeringspartij (APRA), van de huidige president Alan García Perez in acht worden genomen. Maar zal een schrijver zoals Mario Vargas Llosa in staat zijn een land politiek te besturen? Hoe verenigt de literator in hem zich met de politicus?

ENIG KIND

Mario Vargas Llosa werd op 28 maart 1936 in Perú geboren. Hij was enig kind en bracht zijn kinderjaren door in het verre zuiden, in het op de hoogvlakte gelegen Arequipa, de tweede stad van het land, en in het Boliviaanse Cochabamba. Zijn ouders, die vlak na zijn geboorte uit elkaar waren gegaan, kwamen weer bijeen in 1947.

Vanaf dat moment ging hij in de hoofdstad Lima wonen, waar hij het Colegio Leoncio Prado bezocht, een op militaire leest geschoeide school, waar jongens uit alle lagen van de maatschappij en alle delen van het land te vinden waren. De ervaringen op deze school vormen de basis van *La Ciudad y Los Perros* (1962) (De stad en de honden). Na zijn middelbare school-opleiding die hij in Piura voltooide, ging hij letteren studeren aan de San Marcos Universiteit in Lima. Om aan de kost te komen tijdens zijn studententijd had hij allerlei baantjes. Zo was hij onder andere nieuwsredacteur bij een lokaal radiostation, waarbij hij allerlei ervaringen opdeed die hem later van pas kwamen bij het schrijven van zijn roman *La tía Julia y el escribidor* (1977; Tante Julia en meneer de schrijver).

MISERE

In 1959 promoveerde hij aan de Universiteit van Madrid op een proefschrift over het literaire werk van Gabriel García Márquez. Na zijn verblijf in de Spaanse hoofdstad ging hij naar Parijs, waar hij in grauwe misère leefde: eerst zonder baan, daarna als leraar aan een Berlitz-school. Later kwam hij op de Spaanse afdeling van Agence France Presse en daarna bij de RTV, de Franse radio en televisie.

Toen hij in Parijs aankwam had hij inmiddels de Spaanse Leopoldo Alas literatuurprijs voor zijn verhalenbundel *Los jefes* (1959) gekregen. De eerste versie van *La Ciudad y Los Perros* had hij toen al geschreven. Deze roman kwam in 1963 uit in Spanje. In datzelfde jaar kreeg hij daarvoor de belangrijke literaire prijs van Spanje, de onafhankelijke Premio de la Crítica. Met deze publikatie begon Vargas Llosa op zijn zesentwintigste jaar aan een grote literaire carrière.

In 1964 was hij opnieuw in zijn vaderland en maakte hij een reis naar de wouden van het Amazonegebied. Hij werd lid van de jury van de Premio Casa de las Américas, die jaarlijks in het Cuba van Fidel Castro wordt uitgereikt. In 1965 bezocht hij het eiland voor het eerst. In 1966 verscheen zijn tweede roman, *La casa verde* (Het Groene Huis) en op 4 augustus 1967 ontving hij in Caracas de grote Spaans-Amerikaanse romanprijs, vernoemd naar de Venezolaanse schrijver Rómulo Gallegos, voor deze roman. In 1967 kreeg hij opnieuw de Spaanse Premio de la Crítica. In 1969 verscheen zijn derde grote roman, *Conversación en la Catedral* (Gesprek in De Kathedraal), die hij in Londen schreef, waar hij Spaans-Amerikaanse literatuur doceerde, eerst aan het Queen Mary College van de University of London, daarna in Cambridge. Mario Vargas Llosa ging, met deze drie romans, definitief tot de grote schrijvers van Spaans-Amerika uit de tweede helft van de twintigste eeuw behoren.

POLITIEK

Zijn politieke loopbaan begon in 1979 toen hij definitief naar zijn land terugkeerde en zich beschikbaar stelde voor de gemeenteraadsverkiezingen in Lima. In 1984 aanvaardde hij bijna een opdracht om een kabinet van nationale eenheid te vormen, om zo te trachten de sombere situatie waarin zijn land zich bevond te verbeteren, maar op het laatste moment trok hij zich terug.

Mario Vargas Llosa is van jongs af aan zeer betrokken geweest bij twee dingen: de levensomstandigheden in zijn land en bij de literatuur, die hij tijdens zijn verblijf in het Colegio Leoncio Prado ontdekte. Zijn betrokkenheid bij de levensomstandigheden in zijn land (en Zuid-Amerika) is terug te vinden in al zijn teksten.

Uitgezonderd *La guerra del fin del mundo* (1981) zijn al zijn romans in Perú gesitueerd. Verder getuigen de vele artikelen over literatuur en politiek, gepubliceerd in diverse tijdschriften en dagbladen in Spanje, Frankrijk en Latijns-Amerika van zijn politieke betrokkenheid. Tweeënzestig van deze stukken zijn gebundeld in het boek *Contra viento y marea (1962-1982)*.

De maatschappij waarin Vargas Llosa is opgegroeid, kenmerkt zich door moreel, en dus ook politiek, verval en door geweld. Geweld, ingegeven door politieke motieven, bij het intimideren of uitschakelen van tegenstanders, maar ook in het dagelijkse leven van de minst bedeelden: geweld geboren uit ellende, of uit de agressieviteit die nodig is om te kunnen overleven; geweld, ook van mannen tegenover vrouwen. Gezegd kan worden dat het morele en politiek-sociale verval in alle boeken van Llosa tot uiting komt.

FIDEL CASTRO

Zijn betrokkenheid bij Latijns-Amerika blijkt ook uit zijn houding ten aanzien van het Cuba van Fidel Castro. In het begin heeft hij de Cubaanse revolutie toegejuicht en ondersteund, maar ook heeft hij in een vroeg stadium op de gevaren gewezen van het één-partij-systeem en het daarmee gepaard gaande dogmatisme. Toen in 1971 de Cubaanse dichter Herberto Padilla in zijn eigen land werd gearresteerd onder verdenking van het schrijven van contrarevolutionaire gedichten en hem een proces werd aangedaan, waarbij hij zichzelf in het openbaar beschuldigde op een manier dat deed denken aan de Russische processen van 1937, distantieerde Vargas Llosa zich van Cuba en de Cubaanse revolutie.

Sindsdien is hij een groot tegenstander van dictaturen van zowel rechtse als linkse snit. Hij pleit voor democratie in heel Latijns-Amerika: geen imitatie van de West-europese democratieën, maar een eigen vorm daarvan. Vrijheid is volgens hem een eerste vereiste voor een rechtvaardige samenleving. Latijns-Amerika kan alleen gebaat zijn bij een democratie die het continent zelf tot stand brengt.

VERTELLER

De hierboven geformuleerde politieke ideeën van Vargas Llosa zijn nergens in zijn literaire werken te vinden. Hij heeft zelf herhaaldelijk gezegd dat hij geen boodschap te brengen heeft, maar in essentie een verteller is van geschiedenissen, van verhalen (historias). Maar dat hij geen boodschap te brengen heeft, hoeft niet te betekenen dat hij een romanwereld heeft trachten te scheppen die gebouwd is op het fundament van pure fantasie, die buiten de werkelijkheid staat (voor zover dat mogelijk is). In al zijn romans inspireert hij zich op de Peruaanse en Latijns-Amerikaanse werkelijkheid. Zijn kritische visie is altijd aanwezig.

Een prominente Amerikaanse filosoof heeft ooit gezegd dat de politieke rol van een romanschrijver in de democratieën van de Westerse wereld, beperkt blijft tot het verschaffen van nieuwe, frisse interpretaties van de werkelijkheid. George Orwell werd als voorbeeld van deze visie genomen. Hij heeft n.l. in zijn roman *'1984'* het leven onder het communisme herbeschreven voor de Westerse lezers. Deze herbeschrijving verschafte de lezers een voortreffelijke manier van zien van het leven in de communistische werkelijkheid, die tot de dag van vandaag nog opgeld doet in Europa. Moet de politieke campagne van de schrijver Vargas Llosa soms ook in dit licht worden beschouwd? Is hij soms bezig Perú te herbeschrijven; dit keer echter niet in fictie (literatuur) maar nu in de naakte werkelijkheid? De tijd zal moeten uitwijzen of de politicus in Mario Vargas Llosa de grenzen van de fictie kan overschrijden.

Werken van Mario Vargas Llosa:

Los jefes, Rocas, Barcelona, 1959
La ciudad y los perros, Seix Barral, Barcelona, 1963
La casa verde, Seix Barral, Barcelona, 1966
Los cachorros, Pichula Cuéllar, Lumen, Barcelona, 1967
Conversación en La Catedral, Seix Barral, Barcelona, 1969
García Márquez o la historia de un deicidio, Seix Barral, Barcelona, 1971
Pantaleón y las visitadoras, Seix Barral, Barcelona, 1973
La orgía perpetua (Flaubert y Madame Bovary), Taurus, Madrid, 1975
La tía Julia y el escr… Seix Barral, Barcelona, …
La guerra del fin del m… Seix Barral, Barcelona …
La señorita de Tacna, … Barral, Barcelona, 1981
Kathie y el hipopótamo, … Barral, Barcelona, 1983
Contra viento y marea (1… 1982), Seix Barral, Ba… lona, 1983
Historia de Mayta, Seix … ral, Barcelona, 1984
La chunga, Seix Barral, … celona, 1986

¿Quién mató a Palo… Molero?, Seix Barral, Ba… lona, 1986
El Hablador, Seix Ba… Barcelona, 1987

Algerijn brengt politiek cabaret

De one-man-show van Mohamed Fellag

ALGIERS.- Eerst was er de Rai - de arabische rock. Toen was er de oktoberrevolutie waarin Algerijnse jongeren een voorbeeld namen aan hun Palestijnse leeftijdgenoten. En nu is er Mohamed Fellag, de Algerijnse Freek de Jonge voor wie niets heilig is, nou ja, bijna niets dan. Het wachten is nog op een act waarin hij de president persoonlijk in de maling neemt.
In het theater bij het monument voor de martelaren van de Algerijnse bevrijdingsstrijd in het centrum van Algiers ging onlangs Fellags nieuwe show in premiere: "S.o.s. - alles in orde". De kaarten zijn weken van tevoren uitverkocht.

Elk taboe in de Algerijnse maatschappij moet het ontgelden, zoals al eerder gebeurde in de romans van de schrijver Rachid Boudjedra, van wiens boeken honderdduizenden exemplaren in Algerije verkocht worden en die voor Fellag het terrein ongetwijfeld geeffend hebben. Deze Gabriel Marquez van de Arabische literatuur schrijft over dronkenschap, incest, hoerenbezoek, de Algerijnse behoefte aan regenten die het volk met krankzinnige projecten de slappe lach bezorgen, communisten die het Stalin kwalijk nemen dat hij doodging en het verlangen naar tien keer sex per dag dat alleen in arabische sprookjes werkelijkheid wordt.

Vorig jaar kreeg Fellag het Islamitisch reddingsfront over zich heen, toen zijn show "Cocktail Chorotov" op televisie werd uitgezonden en grappen over condooms miljoenen Algerijnse huiskamers bereikten. Fellag speelde de minister van Huisvesting die verbijsterd moet toezien hoe een douaneambtenaar de fik in twee miljoen condooms steekt. "Elk verbrand condoom betekent weer een huis te bouwen erbij," kreunt hij, denkend aan de woningnood (onder meer veroorzaakt doordat de partij recht heeft op een vast percentage van nieuwe woningen).

ASTRONAUT

In zijn nieuwe show speelt Fellag ook een Algerijnse astronaut die het maar niet lukt van de grond los te komen (symbool van de ingebouwde mislukking van enkele regeringsmaatregelen?) en die er toch van overtuigd is dat een buitenaards wezen zijn burnous gestolen heeft (symbool van de ander die het altijd gedaan heeft).

In een andere act noteert Fellag de laatste koersschommelingen op "Wall Street" -een trottoir in Algiers waar de zwarte markt floreert en de dinar een vijfde van zijn officiële koers waard is. Dan vraagt hij zich af: "wordt Algerije een bananenrepubliek? Zonder de bananen?" -een hint naar het gebrek aan verse groente en fruit in de Algerijnse winkels.

Een Algerijn die het geestelijk te kwaad heeft met het uitbreken van de democratie in zijn land, gaat naa… dokter voor hulp. Hij be… gt zich eerst uitvoerig … dag zijn er stakingen, demonstraties, en … nieuwe politieke partij… een schreeuwt de hele … Heeft u geen pillen wa… heb alsmaar last van … lingen." "De enige rem… dat u uw eigen p… opricht", zegt de dokter.

ERNSTIG MOMENT

Fellag heeft in zijn show … ernstig moment. Men… het publiek fluisteren … buren "kop dicht" als … scene eraan komt. F… vraagt: "hebben … gehoord dat ze de Ber… muur op een veiling ge… hebben? En 'm in Al… weer neergezet hebben … aan een kant de mann… aan de andere kant de v… wen?"

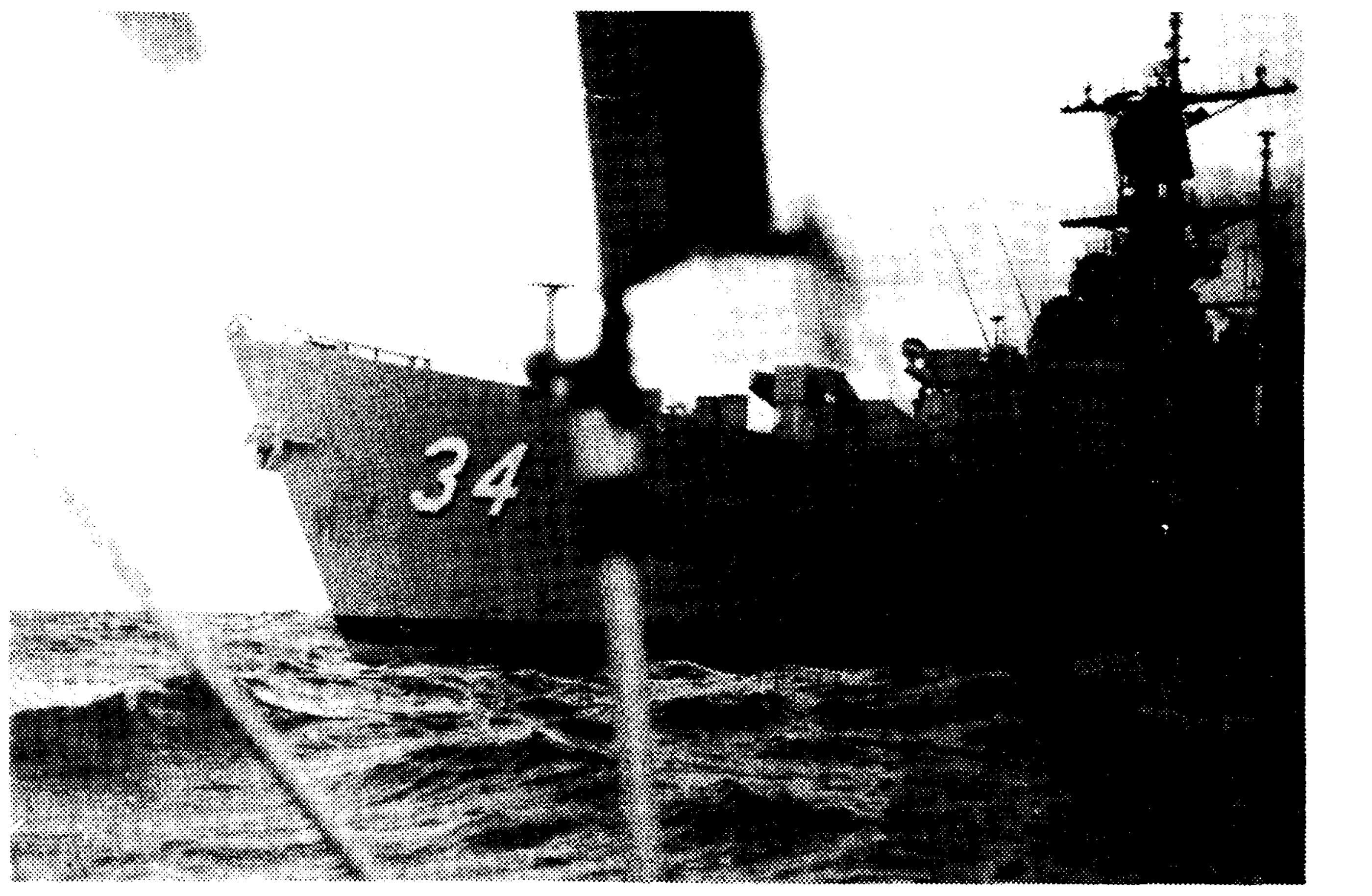
De mannen blijken ni… staat voor zichzelf te zo… Aan hun kant wordt het … smeerboel, stapelt zich … afval op, slaan ziektes … De vrouwen bouwen een … varende maatschappij op … zoet-geurende tuinen. Als het doek valt ligt F… op de vloer en schreeuwt … "Kom terug, vergeef ons … lie mogen alles doen … jullie willen."

Uiteraard is Fellag al … maakt voor de Alger… Rushdie. Maar hij wordt … koud of warm van de d… menten die hij ontvangt … grappen over seks en de … suele hypocrisie van veel … misten kan je niet … vindt hij. "Je bereikt de … rijnse ziel niet als je … niet aan komt" zegt hij. … nen de fundamentalis… buren immers ook n… uitzendtijden van "De… hun hoofd - het Frans… noprogramma van An… 2 dat ook in Algerije te… vangen is en waarsch… garant heeft gestaan … het collectief aansc… door hele flats van een … lietschotel?

Fellag leeft in een land … de president ervan wor… dacht allerlei opposi… tijen tegen zijn bloe… FLN zelf opgericht t… ben. Hoe lang Fellag … hinderd tegen heilige … kan blijven aanschop… niet duidelijk. Het is … Algerijnse democratie … de vroegere Algerijns… jarenplannen: "de eer… jaar zijn het moeilijks…

Angstige ervaring voor Eduard en Claudia

Wat doet een kleine zeilboot tegen geweld van oorlogsschip?

Deze foto werd gemaakt vlak na de aanvaring: op de achtergrond het oorlogsschip US Biddle voorzien van radar en moderne wapens.

EEN KLEIN drama heeft zich begin maart, vrijwel ongemerkt door de pers, afgespeeld tussen Bonaire en de Colombiaanse kust, toen het zeiljacht 'Charrua' op weg naar het Panamakanaal om vandaar naar de Stille Zuidzee te reizen, bijna werd overvaren door het Amerikaanse oorlogsschip 'Biddle'-34 op patrouillevaart in de Caribische wateren.

De twee opvarenden van het jachtje, Edward Rejduch van Canadese nationaliteit maar woonachtig in Uruguay en de Argentijnse Claudia Paviolo, zijn nu, bijna een maand later tijdens hun gedwongen verblijf op Curacao, nog steeds onder de indruk van het voorval. 'Ik heb mijn dromen, mijn verlangens, de constante wind, de havens om binnen te varen of in mijn verbeelding op te roepen, vrienden die je tegenkomt, mijn klein zeilbootje met splinternieuwe zeilen, mijn gelukkig bestaan en hoopvolle toekomst. Maar dit poëtisch bestaan heeft ook zijn trieste momenten', zegt Edward Rejduch.

Vroeg in de ochtend van 1 maart, verlieten Edward en Claudia met de *Charrua* het eiland Bonaire. De boot lag diep in het water geladen met een voorraad voor zes maanden en uitgebreide kaarten voor de 750 mijl lange reis naar Panama op weg naar Polynesië.

De volgende dag stond er een harde wind, het water stroomde krachtig onder de kielen en vliegende vissen sprongen hoog boven de golven, naast de voortspoedende *Charrua*.

RELAAS

Edward Rejduch in zijn geschreven relaas: 'Wij genieten van het zicht met de middagzon als enige getuige, als plotseling de grijze contouren van een oorlogsschip opdoemen aan de horizon. Ik kan niet ophouden ernaar te kijken, het lijkt alsof hij achterlangs zal varen. Het is een enorm vaartuig vol met antennes, radars, kanonnen en ik kan slechts het grote nummer op het voorschip: 'C34' onderscheiden, geen vlag en geen naam. Plotseling stopt het, verandert van koers en komt duidelijk onze richting uit: een dreigende metalen massa die ons bespiedt. Ik voel gewoon dat wij bestudeerd worden, geanalyseerd door mensen met ingewikkelde machines.

Twee officieren van de Amerikaanse navy kwamen Edward Rejduch gezelschap houden op zijn kapotte boot.

Ik ga naar de boordradio en roep hun op. Ze indentificeren zich als de *US Biddle* CG34, oorlogsschip van de United States Navy. Ze vragen ons details van onze boot, onze vlag, koers, nationaliteit... en terwijl ik antwoord geef stel ik mij voor dat al deze gegevens door recorders en electronische circuits gaan, op zoek naar onze achtergrond.Ik vraag mij af of onze namen in hun files voorkomen. Of hun computers ook alle details uit mijn jeugd bevatten, zoals de passage toen mijn grootmoeder mij meenam 20voor een wandeling langs de haven. Maar nee, ik geloof niet dat 20geluk in een file wordt opgeborgen. Het heeft geen waarde als data...

Kort daarna vragen ze of ze aan boord mogen komen om onze documenten te onderzoeken. Ik antwoord bevestigend en krijg ten antwoord dat ze een opblaasbare rubberboot zullen neerlaten en dat ik door kan zeilen, ze halen me later wel in.

LOOPGRAAF

Claudia en ik wachten af. Wij kijken naar de manoeuvres van de marinemannen terwijl ik zit te vissen. De dinghy met zes man komt langszij en drie mannen met kogelvrije vesten, wapens en laarzen alsof zij een loopgraaf inplaats van een zeilboot 20in moeten, komen aan boord.

Uiterst vriendelijk vragen ze of wij vuurwapens hebben. Ik antwoord ontkennend en ze vragen of één van hen naar onder mag om de zaak te inspecteren. Dat gebeurt, terwijl Claudia en ik in gezelschap blijven van twee officieren.

Terwijl wij ons concentreren op de vragen die zij stellen hoor ik Claudia plotseling gillen dat het oorlogsschip gevaarlijk dichtbij komt. Ik ren naar de boeg en weet net op tijd de spinnaker-stok te verwijderen op het moment dat de *Biddle* er tegen aan zou varen, hetgeen waarschijnlijk een gebroken mast zou hebben opgeleverd.

Compleet in verwarring gebracht en denkend aan hun eigen hachje, haasten de twee officieren zich naar de andere kant van de boot , terwijl Claudia en ik wanhopig trachten onze boot weg te duwen. Ik roep naar een officier om de mannen op de dinghy te vragen ons een touw toe te werpen zodat wij uit onze benarde positie gesleept kunnen worden.

Onze mast slaat vervaarlijk tegen de metalen wand van het oorlogsschip en de *Charrua* siddert onder dit geweld. De golven gooien ons omhoog en omlaag tegen de grauwe, stalen muur. Op het achterschip vliegen delen van de windgenerator rond, terwijl de stuurboord-wand vastraakt aan de *Biddle* die ons meesleurt.

Een speedboot van de Biddle sleepte de onfortuinelijke Charrua naar Curacao.

INZINKING

Claudia krijgt een zenuwinzinking en huilt luid en intensief. Ik zeg haar naar beneden te gaan, want onze boot is oncontroleerbaar geworden. De mast kan op elk moment afbreken en het is gevaarlijk om 20aan dek te blijven. Als zij overboord valt, zou zij tussen de twee schepen verpletterd kunnen worden. Wij staan helemaal alleen in de strijd. De drie Amerikaanse officieren aan boord steken geen hand uit en de talloze anderen op de *Biddle* evenmin. Het schip sleurt de *Charrua* nog steeds mee en bij elke dalende golf blijft de boot hangen aan het topzeil totdat dit op een gegeven moment afbreekt. De *Charrua* komt los ik neem het roer en wij nemen eindelijk afstand van de *Biddle*. Ik voel als het ware de hartslag van de *Charrua*, ze is vermoeid en verward. Een zeemeeuw die probeert door te vliegen met een gebroken vleugel.

Ik hoor de verontschuldigingen van de officieren, excuses en nog meer excuses waarbij ons verzekerd wordt dat de US Navy de volle verantwoordelijkheid op zich neemt voor alle schade. In wat voor oorlog zijn wij verzeild geraakt? De hoofdofficier stelt voor dat Claudia en ik aan boord van de *Biddle* gaan en dat zij de zorg voor de *Charrua* over zullen nemen. Ik geef er echter de voorkeur aan te blijven, maar het is voor Claudia veiliger aan boord van het grote schip.

EDWARD en CLAUDIA kunnen weer lachen na hun hachelijk avontuur.

Hoe is het in Godsnaam mogelijk dat een oorlogsschip van 'swerelds grootste 20 macht van 500 voet lang, met 550 bemanningsleden en met al die radarapparatuur en raketten aan boord, door zo'n onverantwoordelijke manoeuvre in aanvaring kan komen met een zeilboot van 27 voet met notabene hun eigen officieren aan boord? Ik kan het maar niet begrijpen.

SLEPEN

Ze vragen me of ik verder kan zeilen maar na het opnemen van de schade constateer ik dat ik de zeilen niet kan hijsen en geef ik te kennen dat het absoluut niet meer gaat.

Het lijkt erop alsof geen van hen enig benul van zeilen heeft en ze komen met de meest absurde voorstellen, zoals de *Charrua* aan boord van het schip hijsen, daarbij verzekerend dat als er meer kapot zou gaan de Navy alle schade zou betalen. Een andere suggestie is de *Charrua* te laten slepen door het oorlogsschip....

Ondertussen is het pikdonker geworden en Claudia is op weg naar de *Biddle*. Het is noodzakelijk de *Charrua* naar de dichtsbijzijnde haven te brengen voor reparaties. We bevinden ons op 13.05' N en 71.12' op 40 mijl afstand van de Colombiaanse kust en 80 km van Aruba. Colombia wordt door de Amerikanen uitgesloten, Panama ligt op 600 mijl afstand, dus te ver, zodat besloten wordt te proberen met de motor Aruba te bereiken.

Navy-jongens wisten niets af van zeilen

MOTOR KAPOT

De arme *Charrua* beschikt over een 10 p.k. motor en met een tegenstroom van 1 tot 2 knopen, tegenwind en de drie zware Navy-jongens aan boord maken wij amper 2 knopen per uur, totdat de motor het begeeft. Hij loopt warm en er stroomt water binnen door de as, zodat de cabine binnen een mum van tijd onderloopt.

Dat is het dan. Ik ben doodmoe en besluit maar te gaan hozen en de morgen af te wachten.

De volgende ochtend laat ik de boot in handen van de officieren en ga naar de *Biddle* om de kapitein te spreken. Hij stelt zichzelf voor als captain Grant D. Fulkerson en slooft zich uit in het maken van verontschuldigingen voor het incident, toegevend dat het zijn fout geweest is en mij nogmaals verzekerend dat alle schade wordt vergoed door de regering van de Verenigde Staten.

Terwijl hij aan het woord is, zie ik in mijn verbeelding de *Charrua* in een parade op de Avenue of the Americas in New York, omringd door muziekkorpsen en vlaggen, terwijl de tickertape en confetti uit de ramen van de wolkenkrabbers omlaag dwarrelt. Ja, dat is Amerika, er wordt overal voor gezorgd.

Ik neem de woorden van de kapitein aan als een garantie. Wat geruster gesteld ga ik terug naar de *Charrua* na afgesproken te hebben dat een speedboot met een 220 p.k. motor die ze aan boord van de *Biddle* hebben ons naar Curacao zal slepen, waar via de radio al contact is opgenomen met de consul.

Terug bij de *Charrua* zie ik dat een aantal officieren nauwkeurig de schade aan het opnemen zijn en voorbereidingen treffen voor de sleep.

Op 3 maart, 's morgens om elf uur zetten wij koers naar Curacao, op 145 mijl Oost. Gedurende de dag houden twee officieren mij gezelschap en 's nachts blijft er een aan boord, terwijl de andere op de *Biddle* gaat slapen.

Het slepen verloopt moeizaam. Wij hebben noch de wind noch de zee mee en ik moet een koers volgen die ik niet zelf heb uitgekozen, met soldaten aan boord, achter een speedboot die niet mijn vlag voert en een oorlogschip als bewaker aan mijn zij.

Op 5 maart om 10 uur in de ochtend lopen wij de haven van Willemstad binnen. Op een afstand lijkt het een dromerig tropisch paradijs met lieflijke huisjes, pas later ontdekt ik tot mijn verbazing hoeveel bedrijvigheid er is en dat je er van alles kan krijgen.

Er wordt afgesproken dat twee officieren voorlopig op het eiland blijven, luitenant 20Dean Faina en onderluitenant David Philbrick. Zij zullen de reparatie moeten regelen. Ze beginnen met het zoeken naar een assurantiemakelaar met een vergunning om in de V.S. te opereren en laten een schatting maken van de reparatiekosten door een lokale aannemer. De totale kosten blijken meer dan 5000 dollar te bedragen.

TE DUUR...

Twee dagen later laat luit.Faina mij weten dat hij de aannemer om een korting zou vragen, want 5000 dollar is meer dan het budget van de *Biddle* toelaat....

Achteraf ontdek ik dat het geld nauwelijks genoeg is om ons gedwongen verblijf van bijna een maand op Curacao te bekostigen. De officier houdt voet bij stuk: de Navy zou alleen de materiële schade vergoeden en niet ons verblijf, dat is onze zaak. Als wij het er niet mee eens zijn kunnen wij naar een bepaald adres in Washington schrijven, maar wij moeten er wel op rekenen dat het zeker vier maanden kan duren voor er antwoord komt. Procederen tegen de Navy kan ook, maar dat kan al bij al een jaar gaan duren en dan moeten wij bovendien de advokaatkosten betalen.

Een lokale advocaat adviseert ons dat wij weliswaar goede kans maken de zaak te winnen, maar dat de compensatie niet zou opwegen tegen de lange wachttijd en allerlei reisjes die er gemaakt moeten worden om voor de Amerikaanse rechter te verschijnen.

Wij hebben voor het leven op zee gekozen om van alles vrij te zijn en niets te maken te hebben met bureaucratie, cijfers en stress. En daar staan we dan, alleen achtergelaten in de kleine haven van het Spaanse Water op Curacao, terwijl er kostbare tijd verstrijkt die wij hard nodig hebben om de oversteek van de Stille Zuidzee te maken voor het orkaanseizoen begint.

De Navy belooft ons een cheque te sturen voor 4800 dollar. Wij krijgen een paar petten en twee T-shirts van de *Biddle* met een reusachtige adelaar erop.

Ik voel me bedrogen, opstandig. De wereld heeft niet slechts één eigenaar en ook een kleine zeilboot heeft het recht om te varen, zee te kiezen en vrij te zijn op de golven.

Ik wil blijven geloven in een oneindige ruimte waar ik met volle zeilen kan varen terwijl het water onder de kiel stroomt. Ik wil de grijze kleuren vergeten, ik wil zeilen en leven. En ik hoop dat mijn verhaal ergens toe zal bijdragen....'

VRIENDEN

Edward Rejduch is inmiddels over de ergste frustraties heen. Hij heeft op Curacao vrienden gemaakt en is volop bezig met het zelf repareren van zijn boot. Binnenkort vaart hij weer uit op weg naar de onmetelijke Pacific en al die paradijselijke eilandjes. Hij is gek op de zee en gevraagd naar zijn beroep noemt hij zich 'Skipper'. In 1982 stak hij in zijn eentje de Atlantische Oceaan over met de *Charrua* van Toronto naar Gibraltar. Twee jaar later ging de reis van Gibraltar via de Canarische eilanden naar Brazilië. In de periode 1985-1986 zeilde hij van Montevideo in Uruguay naar Kaapstad in Zuid Afrika waar hij zijn vriendin Claudia ontmoette. Samen zeilden ze twee jaar in het Caribisch gebied en op de Venezolaanse rivieren. In mei vorig jaar kreeg het paar een leuke klus: de boot Dinamique '50 van Martinique naar Toronto varen.

Claudia fungeert als hulpmatroos, houdt de correspondentie bij en kookt. 'Dat laatste is niet haar sterkste kant', plaagt Edward. Zij beheerst in ieder geval vijf talen en dat kan goed van pas komen op de wereldreizen van het zeilend paar.

Of door het incident met de *Biddle* de lust om te zeilen niet een beetje is vergaan? 'Neen', zeggen ze volmondig. 'Het was even schrikken, maar het kan ons zeker er niet van weerhouden weer de zee op te zoeken'.

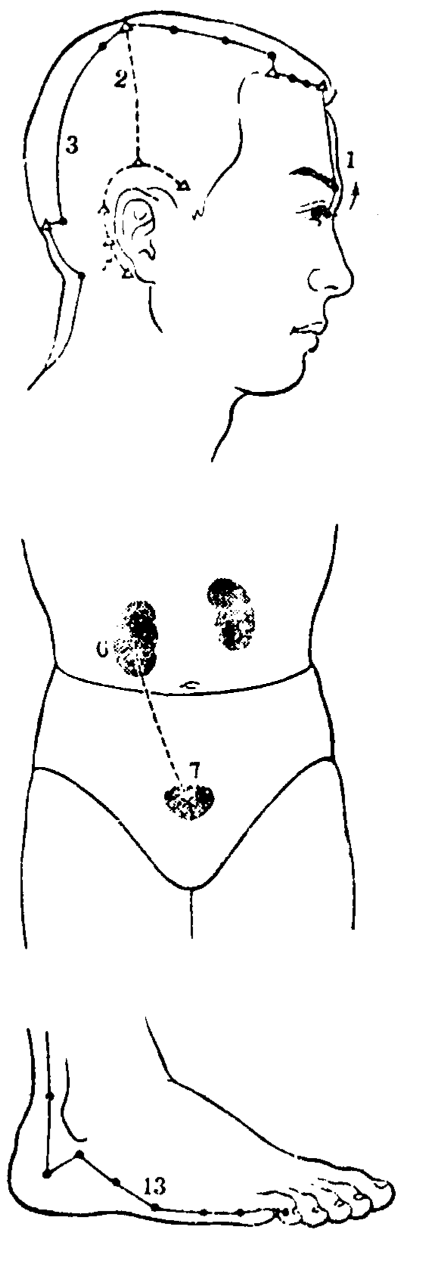
door Rudolf de Wit

Acupunctuur en homeopathie voor genezing

"Kou-vatten" gebeurt via blaas-meridiaan

NET ALS DE andere organen vormt de blaas een totaal ander begrip voor de acupunctuur dan het begrip 'de blaas' in de westerse geneeswijze (de allopathie). De blaas energie heeft daarom ook een uitgebreider functie voor de acupuncturist. Zoals bekend (uit voorgaande artikelen) is het in de acupunctuur erg belangrijk om elke klacht te relateren aan een orgaan-energie met haar energie-baan, de 'meridiaan'.

De Blaas-meridiaan (de 'zu Tae Yang' voor de liefhebbers die een woordje over de grens mee willen spreken) loopt beiderzijds over het lichaam en verbindt verschillende lichaamsdelen met elkaar. De blaas-meridiaan begint in de ooghoeken naast de neus, loopt dan omhoog naar het voorhoofd, over de schedel naar het achterhoofd, dan omlaag langs de dwarsuitsteeksels naar het achterhoofd, dan omlaag langs de dwarsuitsteeksels van de ruggewervels (processus transversi), langs het heiligbeen (sacrum), het stuitje, dan weer keurig netjes omhoog en beschrijft weer een baan vanaf de nek tot de stuit net naast de eerder beschreven gedeelte, dan verder omlaag over de bil, achterbeen, knieholte, kuit, de enkel, aan de buitenzijde van de voet en stopt aan de nagel van de vijfde teen.

KLACHTEN

Als u het verloop van de blaas-meridiaan nogmaals volgt dan worden de volgende klachten die bij de blaas-energie horen duidelijk. Neusverkoudheid, tranende ogen, hoofdpijnklachten op het voorhoofd, pijn op de schedel, hoofdpijnklachten op het achterhoofd, doorbloedingsstoornissen van de hersenen zoals vergeetachtigheid, epilepsie, evenwichtsstoornissen, gehoor-stoornissen (ziekte van Menière), stijve nek, pijnklachten van de wervelkolom zoals nek-, schouder- en lage rugklachten (ook postoperatieve hernia-klachten), blaasklachten zoals het niet kunnen ophouden van de urine, blaasontsteking. Uitstralende pijn in het been, pijn in de knieholte, krampen in de kuiten, enkelklachten en pijn in de voet.

De blaas-meridiaan is met haar 67 punten de langste meridiaan en tevens de meest oppervlakkig gelegen meridiaan. Het is een belangrijke meridiaan want via de rug maakt zij verbinding met alle organen. Met andere woorden: het is mogelijk om elk orgaan te behandelen via de blaasmeridiaan.

Vaak komen er pijnlijke punten voor op de rug die dan zomaar gemasseerd worden zonder dat men de onderliggende oorzaak bekijkt. Door deze blunder te begaan ontstaat er een reflex vanuit de huid naar het orgaan (cuto-visceraal-reflex, reeds beschreven sinds 1898 door 'Head' en 'Mackenzie'), die soms voor de leek een onverklaarbare orgaanklacht kan oproepen.

Gelukkig houden bijna alle fysiotherapeuten hiermee rekening bij het behandelen van punten op de rug.

PSYCHISCH

De blaas heeft ook haar psychische aspecten: Indien de blaas-energie zwak is dan ontstaan er klachten van wilszwakte, angsten, fobieën, gebrek aan mentale weerstand (het populair woord dat te pas en te onpas wordt gebruikt... STRESS!); een te hoge blaas-energie kan agitatie en mentale verbittering veroorzaken.

De blaas-energie kan op verschillende manieren aangetast worden; Het eten van te veel zout en varkensvlees zijn twee dingen die zeker afgeschaft moeten worden bij klachten van de blaas-energie.

De blaas-energie is erg gevoelig voor kou! Nu snapt u direct waarom die blaasontsteking weer opkomt na het op blote voeten lopen op een koude of natte vloer. Het 'Kou-vatten' gebeurt ook altijd via de blaasmeridiaan. De blaas-energie is goed te behandelen met acupunctuur. Vanwege de eerder beschreven connectie met andere organen biedt de blaas-energie een uitgebreide mogelijkheid om klachten van andere organen en orgaan-energieën te behandelen. Vaak worden de punten op de rug gebruikt om door middel van moxa (een bepaalde kruid dat in een bolletje gerold op de naald verhit wordt) de energie te stimuleren van de te behandelen organen.

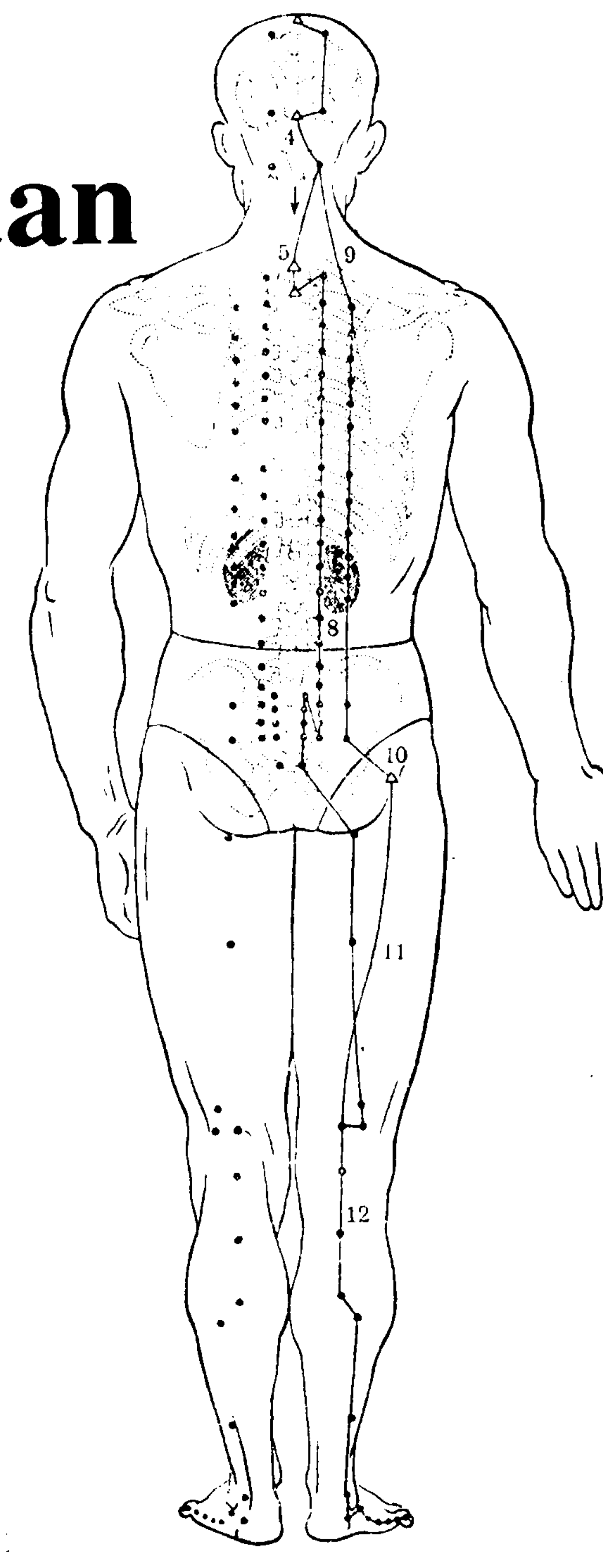
De naalden zijn vervaardigd van roestvrij staal; tegenwoordig worden er alleen wegwerpnaalden gebruikt. Bij kleine kinderen wordt heel vaak drukpuntmassage toegepast. Acupunctuur is een veilige en natuurlijke weg om ziektes te behandelen. Ik zeg niet dat het de manier is om te genezen maar zeker wel een manier, die samen moet gaan met de conventionele geneeswijze. Gelukkig zijn er genoeg artsen die wat van de natuurgeneeswijze afweten en ook goede adviezen kunnen geven hieromtrent.

Jammer dat er nog steeds enkelen zijn die durven te pretenderen dat de acupunctuur kwakzalverij is of alle soorten smoesjes verzinnen om maar geen patiënt door te verwijzen. Het laatste woord is echter bij de patiënt zelf!

HOMEOPATHIE

In de homeopathie bestaan er ook verschillende kruiden voor de blaas-energie, waarvan als voorbeeld enkele hier genoemd worden.
Solidago: is vochtafdrijvend en werkt ontgiftend.
Uva Ursi: stimuleert de blaas
Cantharis: ter behandeling en voorkoming van blaasontsteking.
Sabal: goed middel bij moeilijk urineren t.g.v. prostaatvergroting.
Echinacea: ter voorkoming van ontstekingen.
Causticum: goed middel bij het niet kunnen ophouden van de urine.

Op Curaçao zijn er ook verschillende kruiden te vinden in uw achtertuin of in die van uw buurman; U kunt hierover voldoende informatie krijgen in het prachtig boek van Ludwina Veeris: 'Remedi i kustumber die nos bieunan'. Maar 'natuurlijk' doet u er verstandig aan om deze kruiden zorgvuldig uit te zoeken samen met uw arts of homeopaath.

Dikke darm

IN DE KOP boven het artikel van onze medewerker Rudolf de Wit in de NAPA van zaterdag 24 maart is een hinderlijke fout geslopen. Er stond namelijk dat een vastenkuur goed zou zijn voor dunne darm. Uiteraa moet dit, zoals uit rest van het artik blijkt, zijn de DIKK DARM. Redact NAPA.

KLEIN CURAÇAO

Vervolg van pag. 1

der. Die ene boomstam, die recht overeind staat, doet denken aan de hand van een lifter. Is dit soms een variant op de Sirenen uit de Odyssee of op de Lorelei? Wie zal het zeggen?

Of moeten we eerder denken aan de nuchtere opmerkingen van Farret die in zijn gedicht **Texels Uijttocht naer t'Eijlandt Curaçao** uit 1635, bij aankomst op Bonaire, bijna hoorbaar opgelucht dat zijn schip dit lot niet trof, schrijft:

Hijer waren t' overschot en kielen nog te vinden/
Van Schepen, tegens strant geparst door harde winden...
De winden van het Oost, van t'Noorden, West en Suijden,/
Die dwarlen onder een met schrickelijke buijen,/
Heft Schepen uyt de zee, en setse op het lant,/
Off smijtse met gedruijs aen splinters tegens strant.

Dat zal het dan wel zijn, al blijkt op een dag als vandaag niets van die **schrickelijke buijen** en ander natuurgeweld. De lucht is helder, de zee is kalm. De kustvaarder ligt roerloos weg te roesten; een aantal van mijn medereizigers klimt dapper aan boord om er rond te kijken.

ROBBEN

Behalve de al genoemde geiten, bestaat de fauna van het eiland uit een zwerm strandvogeltjes en talrijke hagedissen. De vogels hebben geleerd dat dagjesmensen het nodige aan eetbaars achterlaten en komen dan ook heel dichtbij. Bij de hagedissen ligt dat anders, die zijn heel schuw en schieten weg tussen de stenen zodra je aankomt. Ze lijken grauwer dan hun Curaçaose neven, maar dat is misschien slechts verbeelding.

Ooit moet het anders zijn geweest. Om te beginnen kunnen die paar miezerige vogeltjes niet verantwoordelijk zijn voor die negentig duizend ton guano. Er moeten dus meer vogels zijn geweest...

Een bijzonder intrigerende tekst is te vinden in het journaal van Peter Stuyvesant. Op 13 februari 1643 staat er: **Wijders alsoo 't eilant ende de jachten onversien sijn van traen, sonder welcke quaelick in see te gaen is, hebben goetgevonden 't jacht De Paroquiet eens opwaerts aen te senden naer Clein Curaçao om eenige robben van daer te halen.** Zeehonden! Ze zijn er helaas niet meer: als ze er al waren, zijn ze omgekookt tot traan om scheepshuiden waterdicht te maken...

Begin deze eeuw laatste rest verscheept

Wat een historie heeft zo'n klein eilandje toch! Al vanaf de vroegste tijden zijn hier mensen aan land gekomen. Ik vind een concentratie karko's met een behoorlijk dikke schelpwand, zoals je ze nu niet vaak meer ziet. Het is niet onmogelijk dat ze hier al sinds pre-columbiaanse tijden liggen. Op het eiland, dat de Indianen **Nicola** noemden.

VUURTOREN

Het vuurtorenhuis ziet er van een afstand werkelijk schitterend uit. Pas als ik dichterbij kom, is te zien hoe ver het verval al voort is geschreden. De binnenmuren zitten weliswaar nog redelijk in de verf, de buitenmuren zien er niet al te best meer uit. Vorige bezoekers hebben zich blijkbaar ingespannen om de ramen eruit te slopen: rondom het gebouw liggen er jalouzieën. Bij binnenkomst, blijkt dat het vuurtorenhuis dienst doet als geitestal: een dikke laag mest in alle vertrekken verspreidt een penetrante **holó di chubatu.**

Langs een wenteltrap, die je alsnog zeeziek maakt, kan je naar boven klimmen om van het uitzicht te genieten voor zover daar tenminste sprake van is.

De vuurtoren werkt automatisch en is er zodoende geen vuurtorenwachter meer nodig om erop toe te zien dat 's avonds het licht ook aan gaat en aan blijft.

Eigenlijk verdient het vuurtorenhuis het om aangemerkt te worden als monument. Het is een mooi (en misschien zelfs uniek) voorbeeld van utiliteitsbouw in typisch Curaçaose stijl. Het geheel bestaat uit drie delen: de eigenlijke vuurtoren met een cirkelvormige rondgang in het noorden en twee noord-zuid gerichte vleugels, die vanuit de ombouw te bereiken zijn. Gedrieën omsluiten ze een terras, waarvandaan een trap met ster-allures naar beneden leidt.

Het is een heerlijk fris en in zekere zin statig gebouw. Restauratie en konservering lijkt de moeite waard en misschien zou er een guesthouse of iets dergelijks van gemaakt kunnen worden ten dienste van het toerisme.

Langs een paadje loop ik naar de vissershuisjes bij de steiger. Onderweg kom ik langs de resten van een koelcel, die hier een paar jaar geleden met veel fanfare door een van onze gedeputeerden in gebruik werd gesteld. Veel is er nu niet van over. De twee generatoren zijn niet meer dan een bonk oud roest. Een jong geitje ligt in hun schaduw te slapen. Iets verderop ligt het uitgedroogde karkas van een minder fortuinlijk geitje. Ook in de koelcel weer die typische laag droge mest.

TERUG

Inmiddels is het tijd om weer scheep te gaan voor de terugreis. Vanwege de lage waterstand heeft de *Mermaid* moeite om aan te leggen. Na enig gemanoeuvreer lukt het toch en kan iedereen aan boord. Twee jongens maken geen aanstalten om mee te komen. Pas wanneer de *Mermaid* al begint weg te varen besluiten ze toch maar mee terug te gaan. Maar dan is het schip een eind van de wal en moeten ze naar ons toe zwemmen. Het lijkt wel of ze deze stunt vaker hebben uitgehaald...

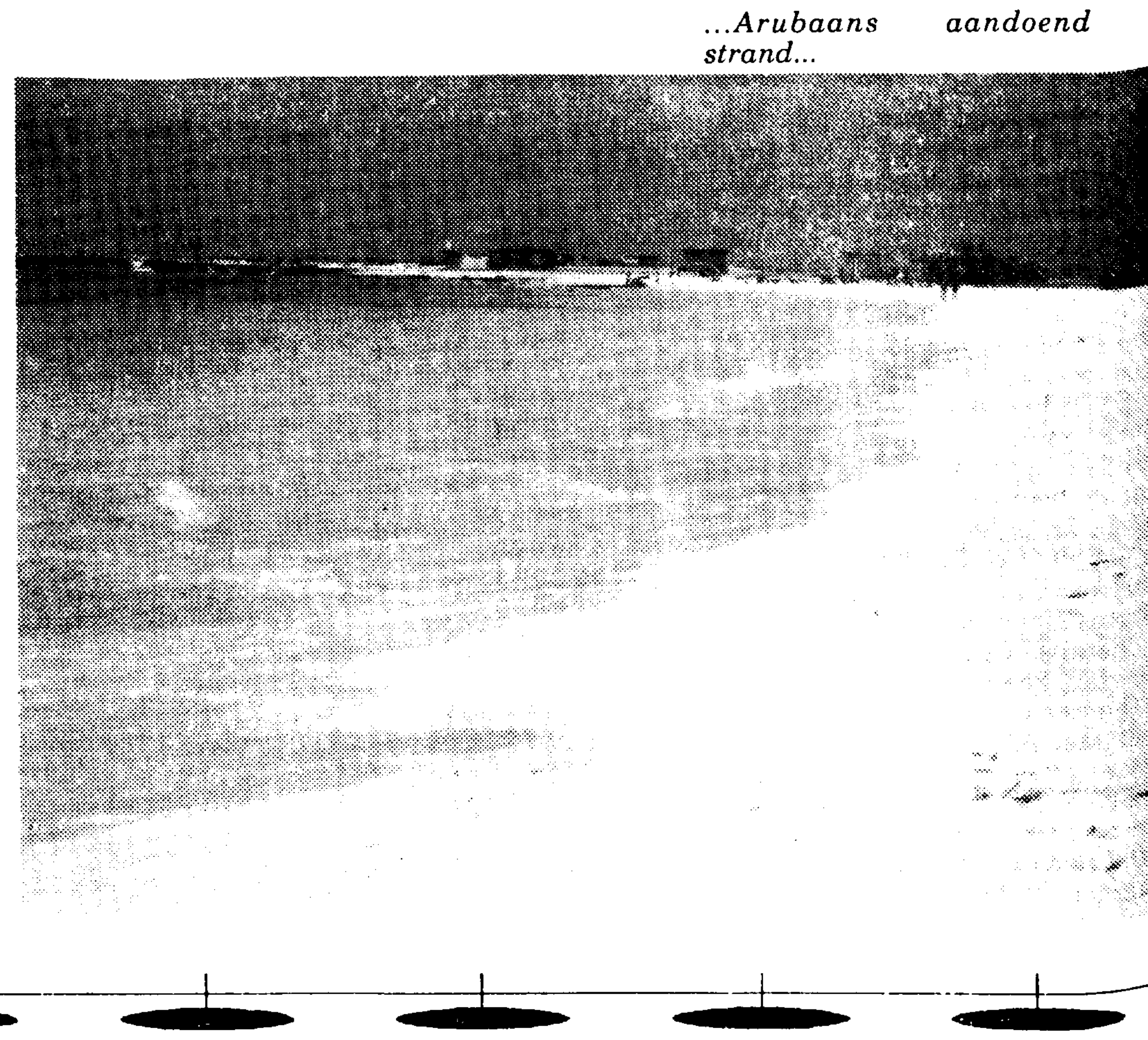
Met de wind in de rug en de stroming mee verloopt de terugreis een stuk sneller dan de heenreis. Het schip schommelt veel minder en er zijn dan ook geen zeezieken meer.

Zo te zien zijn de mensen aan boord voldaan van hun uitstapje naar dit kleine stukje paradijs. Nou ja, paradijs? Als ik zo om mij heen kijk, ben ik blij dat ik zonnebrandolie met een beschermingsfaktor dertig heb meegenomen!

...Trap met ster-allures...

...Arubaans aandoend strand...

WILLEM KROON

Omtrent de misvattingen van een literator

"Laat ons strijden om positie en eer...."

= door Aart G. Broek =

IN DE ÑAPA van zaterdag 31 maart j.l. werd een bijdrage van Henry Habibe opgenomen onder de titel: 'Geen sprake van sociaal engagement bij W. Kroon'. Hierin werden een aantal op- en aanmerkingen gemaakt over een opstel van ondergetekende, getiteld 'Al dan niet ter gelegenheid van... (Papiamentstalige poëzie, 1900 - 1940)'. In mijn ogen wekt Habibe de indruk dat deze bijdrage aan de Beurs- en Nieuwsberichten (24 februari, 3 en 10 maart) in zijn ogen een wetenschappelijke verhandeling is, wanneer hij stelt 'Het is gevaarlijk om een term als 'lirika sosial' in wetenschappelijke verhandelingen te hanteren'. Niets is minder waar — zo min als de zijne aan de Beurs- en Nieuwsberichten van vorige week dit is, zo min is mijn bijdrage een wetenschappelijk betoog. Mijn artikelen voor een dagblad zijn niet bedoeld als (literatuur) wetenschappelijke teksten, maar behoren het rijk der literatuurkritiek. Deze literatuurkritische stukken zijn overigens op hun beurt wel meer dan eens (sterk) gevoed door literatuurwetenschappelijke inzichten.

CURAÇAO

Den di Lamá Caribe ta sosega tranquilo
Un isla muy chiquito, di grandi importancia
'Corsow' nan ta yam'éle i a sirbi cu constancia
Pa mucho desterado, un cariñoso asilo.

Strañeronan sin nada a confia nan pobreza
Den mano piadoso di un pueblo compasivo;
Cu envez di agradecido, a bolbe abusivo
E trato generoso, c'a quita nan tristeza.

Un pueblo destinado p'un fin mas elevado
A pidi cu paciencia su parti den cultura;
Ma otro ta tratando en contra 'i su futuro
Na detene su avance, p'e queda atrazado.

'Su suela ta baranca i solo ta quiméle'
Pesai nos ta dispuesto, aun di su 'pobreza'
Na atacá abierta, e causa 'i su maleza
I pidi su progreso, Holanda ta debéle.

'Su suela ta baranca i solo ta quiméle,
Su bida ta un peso, su suerte ta pobreza.'
Ta com por ta posible, e colmo di torpeza
Pa *canta* su desgracia, envez di *desafiele?*

Ni un ley di tirania ta oprimi nos pueblo
Ma si tin smal pa uno, i ancho p'é contrario.
Cu blanco indulgente, cu negro ordinario
Pa casa arbitrario, cu sa pasa den nos pueblo.

Nos lazo cu Holanda lo sera mas cu otro
Si e aprecia nos lenga, nos moda i talento;
Un tera 'i democrácia por quita malcontento
Ningando preferencia na un raza riba otro.

(Willem E. Kroons 'Curaçao' dat verscheen in La Union op 28 oktober 1937 en de eerste bijdrage zou blijken te zijn in een discussie omtrent de tekst van het toenmalige volkslied 'Den tur nashon'. Het wordt hier opgenomen als voorbeeld van de besproken 'lirika sosial'.)

Mijn opstel beoogt een indruk te geven van Papiamentstalige poëzie die in de vier decennia vóór de Tweede Wereldoorlog werd gepubliceerd. Het woord 'poëzie' verwijst naar 'teksten die uit versregels zijn opgebouwd' en bedoelt als zodanig een bevestiging, noch een ontkenning te zijn van een eventuele 'literaire status'. Het is zeer twijfelachtig of bepaalde vooroorlogse Papiamentstalige poëzie-teksten bedoeld waren als 'literatuur' en even twijfelachtig of ze toen en daarna als 'literatuur' werden ontvangen. Het is echter tot op zekere hoogte aannemelijk dat het kleine groepje teksten waarnaar wordt verwezen met de term 'lirika sosial', inderdaad bedoeld was als 'literaire teksten' en zo ook werd ontvangen in de jaren twintig (1).
Voor Habibe lijken de betreffende versen van Kroon (en anderen) niet voor 'literatuur' door te gaan. Dit is (vanzelfsprekend) zijn goed recht en het geeft ons enig inzicht in de literatuuropvatting van de dichter/criticus Habibe — een literatuuropvatting die stellig diepgaand verschilt van die van een vooroorlogse auteur als Willem Kroon. Bij het schrijven over de vooroorlogse Papiamentstalige 'literatuur' en aanverwante teksten ben ik echter geneigd mij vooral te laten leiden door de literatuuropvatting die voor de oorlog door de Papiamentstalige auteurs werd gekoesterd. Inderdaad betreft het hier een inzicht uit de hedendaagse literatuurwetenschap.

LIRIKA SOSIAL

De betreffende Papiamentstalige poëzie wordt door mij verdeeld in een aantal grotere en kleinere groepen. Mijn benaming voor een van de kleinere groepen wordt door Habibe ter discussie gesteld. Lauffer is de enige Antilliaanse literator geweest die deze specifieke groep Papiamentstalige gedichten onder de aandacht heeft gebracht. Hij bezigde daarvoor de term 'lirika sosial' en gaf de volgende, korte toelichting.
'(D)en lirika sosial nos ta topa ku ekspreshon di kompashon, di amor pa próhimo i tambe gritu di alarma kontra opreshon. Pa e poeta su ekspreshon den lirika sosial ta bira su lucha pa hustisia sosial, loke p'e ta kasi un ideal divino'. (Lauffer, *Arte di palabra*. blz.7)
De term 'lirika sosial' vertaalde ik vrijelijk met 'geëngageerde poëzie' en gaf vervolgens aan wat hieronder verstaan diende te worden binnen de kontekst van mijn opstel. Evenals Lauffer ben ik van mening dat er in een aantal vooroorlogse Papiamentstalige versen sprake is van een meer of minder 'grote betrokkenheid van de auteur bij de maatschappelijke problemen waarmee de sociaal-economisch zwakkeren, i.c. de Afro-Curaçaoënaars in de samenleving worden geconfronteerd'.
Dat Habibe iets anders onder 'geëngageerde poëzie' wil verstaan is zijn goed recht. Ongeveer de helft van de literair-kritische bijdrage van Habibe bedoelt duidelijk te maken dat voor hem 'engagement' een 'politieke' dimensie dient te hebben.

STELLINGNAME

Hiermee wordt ongetwijfeld een interessante stellingname naar voren geschoven, die mogelijk eveneens enig licht werpt op de literatuuropvatting van de dichter die Habibe ook is. Voor mijn uiteenzetting is deze stellingname echter minder relevant: naast de zijne bestaat er nog een half dozijn aan meer of minder afwijkende opvattingen over de invulling van 'engagement'.
Ik wens 'engagement' in het betreffende opstel niet te beperken tot betrokkenheid vanuit een politieke (bedoeld wordt waarschijnlijk 'links politieke') visie. Voor mij is een betrokkenheid vanuit een specifieke 'ideologie' van belang, dan wel voldoende. Deze ideologie kan politiek, maar ook religieus worden ingevuld: het zou de 'communistische' of 'fascistische' of 'liberale' ideologie kunnen betreffen, het mag het roomskatholicisme of het boeddhisme zijn, of wat voor 'isme' dan ook.

Hier scheiden onze wegen dus. Habibe gaat echter nog een stapje verder in zijn eisen. Tevens meen ik te kunnen opmaken uit zijn woorden dat er, wil een tekst het label 'geëngageerd' meekrijgen, sprake moet zijn van 'een roep om sociale hervormingen', van 'duidelijk waarneembare tegenstanders' en van een 'konkrete, invoelbare invulling van tegenstellingen'. Ik citeer:
'Het betreft hier (i.c. Himno di Bond) dus een berijmde oproep om zich te verenigen in de Bond van de Rooms Katholieken (sic) en NIET een strijdlied voor SOCIALE HERVORMINGEN'.
'(...) de dichter (roept) op om te strijden tegen 'esnan di p'afor'. Maar WIE zijn die dan? In 'geëngageerde' poëzie is het steeds duidelijk tegen wie men strijdt'.
'(...) maar de beschrijving van de tegenstelling rijk/arm (in Kroons 'Riqueza di nos pobre', *La Union*, 25 april 1924) geschiedt a.h.w. op een afstand. We zien de armen helemaal niet in hun werkelijke situatie'.
Voorop gesteld dient te worden dat dit uitgesproken variabele 'criteria' zijn. We bevinden ons midden in het met zeep besmeurde hellende vlak van de interpretatie. Waar voor de een Afro-Antilliaanse poëzie het summum van 'engagement' is, is dit voor een ander 'false black poetry'. Waar de een door de knieën gaat voor de meeslepende ritmes van Yerba Seku's literaire poëzie, gunt de ander zijn werk de kwalifikatie 'literatuur' nog niet.
Of wel, voor Habibe mag niet duidelijk zijn wie de 'tegenstanders' van Kroon *cum suis* waren, mag niet duidelijk zijn welke 'sociale hervormingen' er worden bepleit (of dat er sowieso iets wordt bepleit), noch welke 'tegenstellingen' er spelen.

EMILIO DAVELAAR

Dit wil echter niet zeggen dat deze zaken evenzo duister waren voor de lezers uit het vooroorlogse Otrobanda en uit enkele andere arbeiderswijken waartoe Kroon en anderen zich in de eerste plaats richtten. Het ontbreekt ons feitelijk aan voldoende lezersreakties uit de vooroorlogse jaren van de 'lirika sosial', maar we tasten ook weer niet helemaal in het duister.
Uit een reaktie op Kroons 'Himno di Curaçao' van R.F. Römer *(La Union,* 23 december 1937, opgenomen in de *Beurs- en Nieuwsberichten* van 10 maart 1990) blijken de zijdelingse verwijzingen naar het 'algemeen kiesrecht' en naar 'asunto di coló' tegen de borst te stuiten. Het een en ander zou voor de oorlog wel eens wat harder hebben kunnen aankomen dan nu het geval is. Een (met erotische opzet) ontblote dij in een nonnenklooster is, anno 1990, waarschijnlijk een schokkender ervaring dan een ontblote boezem aan het strand van Scheveningen (waar die ontblote dij dat enkele decennia terug overigens ook nog was).
Op deze 'kontekst-gevoeligheid' wees ik ook in mijn opstel naar aanleiding van het gedicht 'Artezanos Curazoleño' van Emilio Davelaar, waarin eveneens de kwestie van huidskleur der sprake wordt gebracht. (Terzijde: beide onderwerpen lijken mij naast sociale problemen, zeker ook politieke aangelegenheden. Dat ze niet vanuit een politieke ideologie werden benaderd is ten dele toe te schrijven aan de ontwikkelingen van onze eilandelijke politieke geschiedenis, waar eerst in 1937 voorzichtig beperkte rechtstreekse verkiezingen werden gehouden).
Het was tot op dat moment geheel gebruikelijk om in gepubliceerde Papiamentstalige gedichten dergelijke maatschappelijke problemen überhaupt ter sprake brengen. De 'lirika sosial' doorbrak als het ware voorzichtig de Papiamentstalige poëzie traditie van dat ogenblik.

Strijd tegen de "civilizacion moderna"

Dit doorbreken kan in de ogen van een hedendaagse criticus als Habibe weinig indrukwekkend zijn, ik wilde dit als gegeven accepteren en niet op voorhand afkeuren of goedkeuren, gunstig of ongunstig beoordelen. Maar niet alleen de 'literaire kontekst' van dat moment is in deze van belang, juist ook de maatschappelijke kontekst van waaruit de betreffende auteurs schreven. Mogelijk bevinden Habibe en ondergetekende zich in deze toch nog bij elkaar in de buurt. In ieder geval deel ik zijn mening dat het verhelderend kan zijn om rekening te houden met de socio-politieke en socio-economische kontekst waarbinnen de betreffende versen ontstonden en werden gelezen.

Betrokkenheid vanuit ideogie

Hier dient, zo zal duidelijk zijn, ook nog aan te worden toegevoegd de 'literaire' en de 'socio-religieuze' kontekst. Ik vrees echter dat de literator Pierre Lauffer meer kennis van en inzicht in de betreffende vooroorlogse kontekst had dan de literator Habibe in zijn bijdrage aan de *Amigoe* van afgelopen week toont te bezitten. De misvattingen die Lauffer worden toegedacht zouden wel eens die van Habibe kunnen zijn.

MACHTSSTRIJD

Ook Habibe wist op te merken dat de versen van Kroon (en die van anderen) 'het Katholicisme hoog in het vaandel dragen'. Habibe lijkt niet bijzonder onder de indruk van het Katholicisme (dat hoeft natuurlijk ook niet), maar daarmee moet niet uit het oog verloren worden dat vóór de Tweede Wereldoorlog het eilandelijke katholieke regime, gesteund dor onder meer Willem Kroon, wel degelijk in een felle strijd verwikkeld was — een sociale machtsstrijd waarin met name in de jaren twintig literaire teksten een belangrijk 'wapen' bedoelde te zijn. De meer of minder lange proza-teksten in het Papiamentu stonden in deze strijd voorop. Maar ook het 'Himno di Bond', het 'Himno di Motoristanan' (dat wel wat meer is dan een handleiding voor het onderhoud van en het rijden in een auto) en andere 'lirika sosial' laten zich beter begrijpen wanneer geplaatst binnen deze strijd om de greep op en de ontwikkeling van het Afro-Curaçaose volk. De bedoelde sociale (en andersoortige) strijd werd feitelijk niet in het leven geroepen, maar wel vergroot en geïntensiveerd door de vestiging van een internationale olieraffinaderij (tussen 1915 - 1918) op de vroegere plantages aan het Schottegat. In de twee decennia voor de Tweede Wereldoorlog veranderde de Curaçaose samenleving van een 19e eeuwse agrarisch-commerciële in een modern kapitalistisch, geïndustrialiseerde samenleving. Ingrijpende veranderingen in de sociale verhoudingen konden dan ook niet uitblijven.

Voor het Rooms-Katholieke regime betekende dit onder meer een dreigend verlies van macht en invloed. In het bijzonder in de jaren twintig werden de Papiamentstalige tendensromans verondersteld de Afro-Curaçaose bevolkingsgroep te kunnen afhouden van, dan wel te kunnen sterken in het afhouden van de vermeend verderfelijke invloeden van — wat onder meer werd genoemd —de 'civilizacion moderna' (de voortdurend in macht toenemende *tegenstander*). De lirika sosial' kan in deze een ondersteunende funktie worden toebedacht, voortdurend appelerend op de bestaande (waaronder ideologische) *tegenstellingen*, voortdurend prikkend in de tegenstander (de 'esnan di p'afor', de mensen die zich niet in de gelederen van het Rooms-Katholieke regime ophielden).

De strijd wordt overigens ook anderszins gestreden. De oprichting van de Curaçaosche Roomsch Katholieke Volksbond in 1919 is een konkrete zet in het consolideren en uitbreiden van de macht van de missie over de Afro-Curaçaose bevolking. Vanuit de Volksbond worden vervolgens in de jaren dertig tal van verenigingen opgericht met het oog op het bundelen van krachten (zoals de Sceom en Don Bosco), maar ook anderszins tracht de missie haar macht en invloed te bestendigen: sportclubs, padvinderij, theater Brion, een technische school, volkshuisvesting worden op initiatief van de missie in het leven geroepen.
Het heeft uiteindelijk allemaal niet mogen baten, maar dat neemt niet weg dat onder meer een aantal Afro-Antilliaanse auteurs met hart en ziel verbonden waren aan die strijd tegen de 'civilizacion moderna', tegen het verlies van invloed over de Afro-Curaçaose bevolking aan wereldlijke machten. Kroon en de zijnen waren overtuigd van de uitgesproken gevaren die er schuilden in deze 'civilizacion moderna' voor de verdere ontwikkeling van de Afro-Curaçaose bevolking. Evenzo waren zij overtuigd van de noodzaak vast te houden aan de Rooms-Katholieke ideologie en aan de wijze waarop deze ideologie *sociale hervormingen* (zoals die waaraan de Volksbond werkte) bepleitte en trachtte te bewerkstelligen: door bundeling en organisatie van menselijke krachten; zonder geweld; in overleg en onder leiding van integere, intelligente mensen; door het overnemen en evenaren van de beste kwaliteiten uit de westerse beschaving; in de overtuiging van gelijkheid van rassen.
Een belangrijk deel van de 'lirika sosial' steunt op dit gedachtengoed, zoals de roep om zich te verenigen ('Himno di Bond') en het pleidooi voor 'beschaafd' gedrag om 'respekt' en 'sociaal-economische positie verbetering' af te dwingen ('Himno di Motoristanan'). Wie kennis heeft genomen van het denken van de Noordamerikaanse negeraktivist Booker T. Washington zal duidelijk overeenkomsten weten op te merken tussen zijn idealen en die van Kroon en anderen uit zijn tijd.
De door Habibe vereiste 'roep om sociale hervormingen', 'geprofileerde tegenstanders' en 'invoelbare tegenstellingen' zijn mijns inziens wel aanwijsbaar in de 'lirika sosial', al worden deze dan mogelijk niet gerealiseerd op de wijze die wenselijk wordt

Vervolg op pag. 8

CONCILIAIR PROCES GAAT VERDER

Secretaris-generaal Wereldraad Emilio Castro:

Wereldconferentie moet aan doel beantwoorden

ST GEORGE'S - Mgr Sydney Charles herdacht dezer dagen het feit dat hij vijftien jaar geleden tot bisschop van Grenada werd benoemd. Mede-celebrant bij de officiele viering was aartsbisschop Kelvin Felix van Castries, onder welk aartsbisdom Grenada valt. Beide bisschoppen zijn al meer dan veertig jaar met elkaar bevriend, namelijk sinds de tijd dat zij naar hetzelfde seminarie gingen op Trinidad. De viering werd door vele gelovigen bijgewoond.

SEOUL - De wereldconferentie van het Conciliair proces in Seoul heeft volgens secretaris-generaal Castro van de Wereldraad van Kerken aan haar doel beantwoord. De deelnemers hebben verklaard dat ze een van geloof zijn en dat ze er bij de kerken en de christenen op aan zullen dringen zich voor de problemen van gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping in te spannen. "We hebben bereikt, wat we wilden bereiken. De kerken hebben nu de taak op het appel van de deelnemers te antwoorden" aldus Castro tegenover de pers.

Castro zei verrast te zijn door de intensiteit van de discussie over fundamentele geloofszaken in Seoul. Ook werd volgens hem duidelijk dat de kerken steeds meer in de richting van geweldloosheid gaan. De oorlog als middel om bepaalde zaken te bereiken wordt steeds meer afgezworen en van de militaire afschrikking wordt geen enkel heil meer verwacht. De zogeheten vredeskerken, die het pacifisme propageren, krijgen steeds meer gehoor, meent Castro.

De meeste deelnemers aan de wereldconferentie in Seoul waren het erover eens, dat gerechtigheid het kernwoord is van het conciliair proces voor gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping. Zij stemmen daarmee in met wat de secretaris-generaal van de Zuidafrikaanse raad van kerken, dr. Frank Chikane, had betoogd. De discussie hierover brandde goed los bij bespreking van een rapport met de reacties uit de twintig werkgroepen. Daarin werd een beeld gegeven van de situatie in de wereld op het gebied van vrede, gerechtigheid en het milieu. Voorts werd daarin ingegaan op de betekenis van het verbond van God met de mensen.

Velen klaagden dat onvoldoende aandacht was besteed aan een situatie van ongerechtigheid in de wereld, zoals het lot van de indianen in de Verenigde Staten of dat van de Palestijnen. Een Afrikaanse afgevaardigde zei, dat zijn werelddeel geheel was genegeerd. Aan de ontwikkelingen in Oost-Europa, Latijns-Amerika en Zuidafrika wordt geen aandacht besteed. Zo luidde een andere klacht. Maar men erkende dat het nog te vroeg is voor een gefundeerd oordeel over deze ontwikkelingen.

ONMOGELIJK

De meeste werkgroepen waren het ermee eens, dat vrede en milieubehoud onmogelijk zijn zonder een rechtvaardiger situatie in de wereld. Het onrecht wordt niet alleen met politieke en economische, maar ook met militaire, sociale en psychologische middelen in stand gehouden.

Diverse werkgroepen vonden het eerste deel van het werkdocument te negatief over de situatie in de wereld. Hoewel vele afgevaardigden erkennen, dat de mensheid op weg lijkt naar zelfvernietiging, spreken zij tegen dat de situatie hopeloos of rampzalig is. Zij ontlenen hun hoop vooral aan de strijd van volksbewegingen voor meer gerechtigheid en vrede en een schoner milieu.

DISCRIMINATIE

Volgens sommige werkgroepen had er in het werkdocument meer nadruk op moeten worden gelegd, dat mensenrechten niet alleen individuele rechten zijn. Ook de sociale, culturele en economische rechten van groepen van mensen moeten worden gerespecteerd.

Andere werkgroepen klaagden, dat onvoldoende aandacht was besteed aan de discriminatie van jongeren, vrouwen en bejaarden. Ook het racisme in de wereld had volgens sommigen meer aandacht mogen krijgen.

Bijzondere aandacht is in veel werkgroepen besteed aan het probleem van de overbevolking. Vrede, gerechtigheid en een schoon milieu kan alleen tot stand komen, als er een oplossing voor dit vraagstuk wordt gevonden, zo menen zij. Er werd verwezen naar onderzoekingen, waaruit blijkt, dat opheffing van de armoede de beste remedie tegen overbevolking is.

TEVREDEN

De voorzitster van het organisatiecomite, dr. Marga Buhrig uit Zwitserland, is tevreden over de levendige discussie. Ook de samenhang tussen de drie thema's van het conciliair proces is goed aan de orde gekomen. Maar het is Buhrig ook duidelijk geworden dat het in dit stadium van de oecumene heel moeilijk is verklaringen over de situatie in de wereld uit te geven die voor iedereen aanvaardbaar zijn.

Het organisatiecomite heeft geprobeerd ook vertegenwoordigers van de democratische beweging uit Oost-Europa naar Seoul te halen, maar dat is niet gelukt. Dat is mede het gevolg van het feit dat de Wereldraad afhankelijk is van de kerken in die landen, aldus Buhrig. Zij reageerde daarmee op de kritiek van de hervormde afgevaardigde drs. L.J. Hogebrink, volgens wie mensen uit Oost-Europa veel te laat zijn uitgenodigd. Daardoor is in Seoul de discussie tussen Tweede en Derde wereld niet op gang gekomen.

Het conciliair proces gaat echter door, zo zei Buhrig. Binnen de Wereldraad wordt erover gedacht in 1995 opnieuw een bijeenkomst te houden om dan de stand van het conciliair proces op te nemen.

Getuigenissen over lijden

SEOUL - De afgevaardigden in Seoul luisterden naar "getuigenissen over het lijden". Onder de sprekers was de religieuze Naoko Iyori uit de Filipijnen, die werkt onder de prostituees in dat land.

De meeste vrouwen worden in hun dorp geronseld om in clubs te dansen, maar worden zodra ze in Manila zijn aangekomen, overgebracht naar Japan om daar als prostituee te werken. Bij terugkeer op de Filipijnen rest hun weinig meer dan te gaan werken in de clubs en bars in de buurt van Amerikaanse militaire bases. De armoede is de oorzaak van dit treurige lot van v Filipijnse vrouwen, a zuster Iyori.

De Indische theol Felix Sugirtharaj ging op de positie van paria's, de onaanraak ren, in India. Hoewel kastesysteem al meer veertig jaar is afgesch bestaat het nog steeds een meedogenloze vo aldus Sugirtharaj. vond het hoopvol dat armen in India zich hun rechteloosh bewust worden en in v zet komen. Zo houden demonstraties, honger kingen en protestmars Sommigen zijn actief bewegingen die het lijd van de armen aan de ka stellen.

Aandacht nodig voor racisme en sexisme

SEOUL - Racisme en seksisme zijn zonden waarvan alle problemen op het gebied van vrede, gerechtigheid en behoud van de schepping doortrokken zijn. Daarom mag de conferentie in Seoul niet om racisme en seksisme heengaan en moet zij onderzoeken, hoe zij het leven van de mens en de schepping beinvloeden.

Dat hield Preman Niles, coordinator van het conciliair proces bij de Wereldraad van Kerken in Geneve, de deelnemers aan de wereldconferentie in Seoul voor. Het Centraal comite van de Wereldraad heeft vorig jaar bepaald, dat de conferentie in Seoul het accent zou leggen op drie vraagstukken: de internationale economische orde en de schuldenlast van de Derde wereld, de demilitarisering van de wereld en het broeikaseffect, maar volgens Niles zijn racisme en seksisme zo met alle problemen van de wereld verweven, dat de afgevaardigden in Seoul er wel aandacht aan moesten besteden.

Niles bepleitte, dat de afgevaardigden concrete alternatieven aanreiken, zoals "een cultuur van geweldloosheid". Verder ried hij de afgevaardigden aan zich beperkingen op te leggen. In plaats van een uitputtende opsomming van alle mogelijke acties kunnen zij volgens Niles beter een paar "overtuigende en informatieve" voorbeelden geven van wat christenen op het gebied van gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping kunnen ondernemen.

Niles wees er tenslotte op, dat de drie in Moskou gekozen onderwerpen maar een deel van de activiteiten van de kerken op het gebied van gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping bestrijken.

ROBERT RIVAS: "Ik droom van één Cariben"

KINGSTOWN - Robert Rivas is onlangs tot bisschop gewijd van het nieuw gevormde bisdom St Vincent and the Grenadines, dat tot voor kort behoorde tot hetbisdom Kingstown. De van Trinidad afkomstige nieuwe bisschop is op Trinidad vele jaren werkzaam geweest in de pastorale zorg als lid van de Orde van de Dominicanen. Hij is jarenlang belast geweest met de begeleiding van jongelui uit het Caribisch gebied die tot deze orde toetraden. Ook was hij actief op het gebied van de communicatiemedia. Hij ziet namelijk prediken, ook in zijn moderne vorm, als zijn belangrijkste opdracht als lid van de orde van de predikbroeders. Eind vorige jaar getuigde hij van zijn 'Caribische droom'.

Dit gebeurde tijdens een preekbeurt in het Mariaheiligdom Laventille op Trinidad. Daarbij ging hij uit van het gegeven dat de Caribische bevolking een grote variteit kent en zeker niet homogeen is. We zijn als een 'pelau', een grote mixture, aldus mgr Rivas. En in het Carbische gebied houden we van pelau.. Als we onze verscheidenheid erkennen dan kunnen we ook deze verscheidenheid aan ingredienten waarover we beschikken aanwenden om dichter bij elkaar te komen.

PELAU

Pelau is een hutspot en het is heerlijk en mooi, aldus de predikant. Daarin ligt mijn droom: dat alle volkeren in deze regio steeds dichter naar elkaar toe groeien, dat we ons verplicht voelen voor elkaar, dat we een gezamenlijk doel erkennen en dat we samenwerken tot de volledige ontwikkeling van onze volkeren. Dit lijkt een hele opdracht. Maar luister nog even naar zo vroeg hij de luisteraa

Zou je niet graag zien Grenadianen en Jam nen, dat mensen va Lucia en Aruba, dat bewoners van de Do caanse republiek en daad en Tobago, dat tianen en Guayanezen elkaar samenwerken, der de grenzen van arro tie en scheiding. Als een gave van de jeugd dromen, laten we dan zijn en dromen.

INTEGRATIE

Wanneer het zo is d Caribische federatie lukte omdat hij op werd van bovenaf, lat dan nu vanaf de basis werken naar iets ni voor ons in deze regio dat we eigenlijk alle willen, iets dat nam gebaseerd is op resp trouw en waarbij de b king betrokken wordt zal uiteindelijk mogelijk den via integratie, ald inmiddels tot biss gewijde mgr Rivas. De ste taak bij integratie bevolkingen dichter bij aar te brengen. Via in tie zullen we de mijl passeren op weg naa meer verenigd Carib gebied. Maar dan mo we wel leren samen te ken als een team.

Hij herinnerde eraan er zich al ogenblikken eenheid hebben voorge Namelijk verleden toen Hugo over de Ca raasde. Een oude ma me toen, aldus mgr R Father, God zij gedank de Cariben nog vere zijn. We helpen nam elkaar wanneer er zich ramp voordoet.

PROBLEMEN

Ik geloof in de Car aldus mgr Rivas. Ik g in een Caribisch gebied verenigd is, een ge waar er politieke, econ sche, sociale, culturele religieuze integr bestaat. Waart wordt sa gewerkt en waar de dommen gedeeld wor Meer dan ooit moeten samenwerken, ook bij sociale problemen waar onze bevolkingen wor geconfronteerd. Zoals on ontwikkeling, misdaad, a fabetsme, politiek ge werkloosheid en onrecht waarmee onze m sen worden geconfront Paus Paulus VI citerend zijn encycliek Populor Progressio stelde Rivas vast dat de weg na vrede gaat via de rechtva digheid.

Tot bisschop gewijde Dominicaan:

Ik stel mij ten dienste van kerk

ROBERT RIVAS, de onlangs tot bisschop van St Vicent gewijde pater Dominicaan, is geboren in wat hij zelf noemt 'het lieflijke Lopino', Trinidad, en wel in 1946. Over zijn jeugd vertelde hij tegenover Catholic News dat hij een heerlijke maar eenvoudige jeugd heeft gehad.

Electriciteit kende men in zijn dorpje niet, stromend water evemmin maar wel was er alle gelegenheid voor sport-beoefening: vissen, zwemmen en cricket. Hij leerde daar ook koken, iets wat hij nu nog wel eens graag doet. In een woord gezegd: zijn jeugdjaren waren zorgeloos. Zijn ouders zijn van Trinidad en Venezuela afkomstig. Het gezin telde zeven kinderen.

Zijn moeder is nog in leven. Zij is sedert 23 jaar blind. Hij heeft zijn opleiding niet alleen op Trinidad genoten maar onder meer in Ierland (als Dominicaan in opleiding en op communicatie-gebied) en in Rome bij de Dominicaanse universiteit, onder meer theologie. In 1971 werd hij tot priester gewijd door aartsbisschop mgr Anthony Pantin, de eerste Caribier die deze taak op zich nam.

TEN DIENSTE

Voor zijn benoeming tot bisschop van St Vincent was hij nog niet op St Vincent geweest, hoewel hij als verantwoordelijk man voor de vorming van de Dominicaanse fraters heel wat reizen heeft gemaakt in het Caribische gebied. Hij zei erg verrast te zijn geweest toen hem werd meegedeeld dat paus Johannes Paulus II hem wilde benoemen tot bisschop van het nieuwe bisdom. Op de vraag of hij de benoeming aanvaardde heeft hij naar eigen zeggen zonder aarzelen Ja gezegd. Dit omdat hij zich steeds volkomen ten dienste had gesteld als Dominicaan van de kerk en vanuit deze kerk dit beroep op hem werd gedaan.

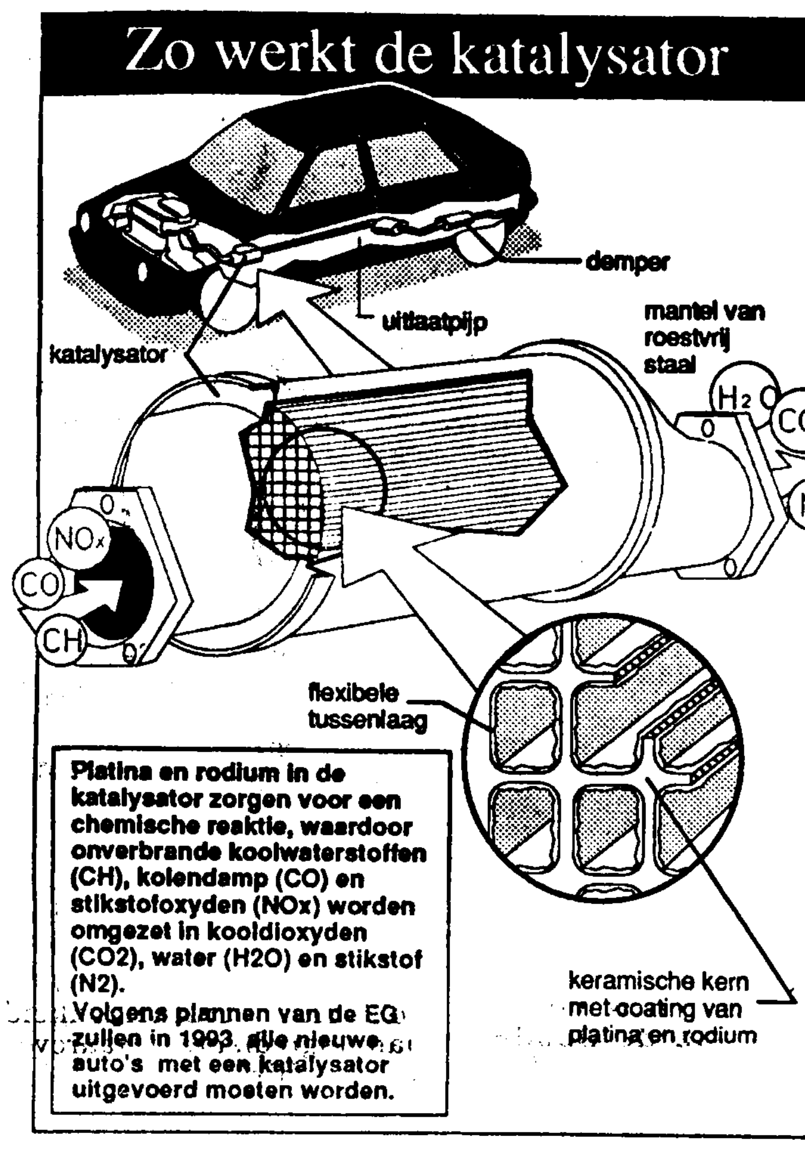
Bisschop Robert Rivas samen met paus Johannes Paulus

Afvalstoffen blijken niet ongevaarlijk

Is auto-katalysator wel milieuvriendelijk?

IN SOMMIGE Westeuropese landen is men er de laatste jaren toe overgegaan een uitlaat-katalysator te gebruiken bij auto's, bedoeld om de schadelijke werking van uitlaatgassen tegen te gaan. Maar is deze katalysator wel zo veilig, gezond en goed voor het milieu als het publiek wordt voorgehouden? Of is het middel erger dan de kwaal? En is men kritiekloos een bron van gevaarlijke vervuiling op grote schaal aan het invoeren?
Ongeruste medici in Nederland en Duitsland trekken aan de noodrem. Bij de Duitsers is de onrust over de auto-katalysator opgeschroefd door uitlatingen in de geest van 'ons nadert een ramp voor de gezondheid die groter is dan Tjernobyl'. Dat zou komen doordat katalysatoren langzaam maar zeker een deel van de edelmetalen die erin zitten- zoals platina- verliezen. Dat zou o.m. tot longkanker kunnen leiden.

Volgens instanties als de RAI (automobielsport), ANWB (belangenorganisatie van weggebruikers) en BOVAG (garagehouders) en een recyclingsbedrijf van opgebruikte katalysatoren, gaat het om suggestieve en onwetenschappelijke geruchten. Ook Natuur en Milieu noemt de moderne geregelde drieweg-katalysator, een goede manier om de uitlaatgassen minder schadelijk te krijgen.
Toch mag volgens de deskundigen de overheid wel eens met regels voor inname en hergebruik van katalysatoren komen. Installatie van de 'naverbranders' in de uitlaat, is deels al verplicht in Nederland of wordt dat in de komende jaren. Maar wat, nu de eerste opgebruikte katalysatoren in het sloopcircuit opduiken? Ook het Nationaal Milieubeleidsplan zegt daar niets over.
Nu de uitlaat-katalysator bijna vier jaar onder auto's in Nederland zit, blijven oude geruchten hardnekkig en duiken regelmatig nieuwe op. Een van de eerste was, dat 'kat's', zoals ze kortweg worden genoemd, aan het eind van hun levensweg via de sloop en garages voor gevaarlijke vervuiling zullen zorgen. Een soort tikkende tijdbom van smerigheid di in het omhulsel zou achterblijven: teerverbindingen, creosoten en zelfs dioxine. Waar of niet waar?
Niet waar, aldus een TNO-onderzoek. Niet waar, zegt technisch deskundige Peereboom van de RAI: 'Er gaan alleen gassen doorheen die worden omgezet. In principe blijft niets achter, of het moest om heel kleine hoeveelheden koolwaterstof gaan uit onverbrande benzine, als de afstelling van de motor niet ideaal is. Misschien wat kooldeeltjes. Maar geen teer of zo. Dat is tevoren uiteraard onderzocht.'
Niet waar, zegt J.Patelski van het Maastrichtse bedrijf Reckat. Dat bedrijfje is tot nog toe het enige in Nederland dat gebruikte katalysatoren inzamelt om er de kostbare stoffen uit terug te winnen. 'Ook in oude kat's ben ik niets onbekends of smerigs tegengekomen.'

Platina en rodium in de katalysator zorgen voor een chemische reaktie, waardoor onverbrande koolwaterstoffen (CH), kolendamp (CO) en stikstofoxyden (NOx) worden omgezet in kooldioxyden (CO2), water (H2O) en stikstof (N2).
Volgens plannen van de EG zullen in 1993 alle nieuwe auto's met een katalysator uitgevoerd moeten worden.

PLATINA

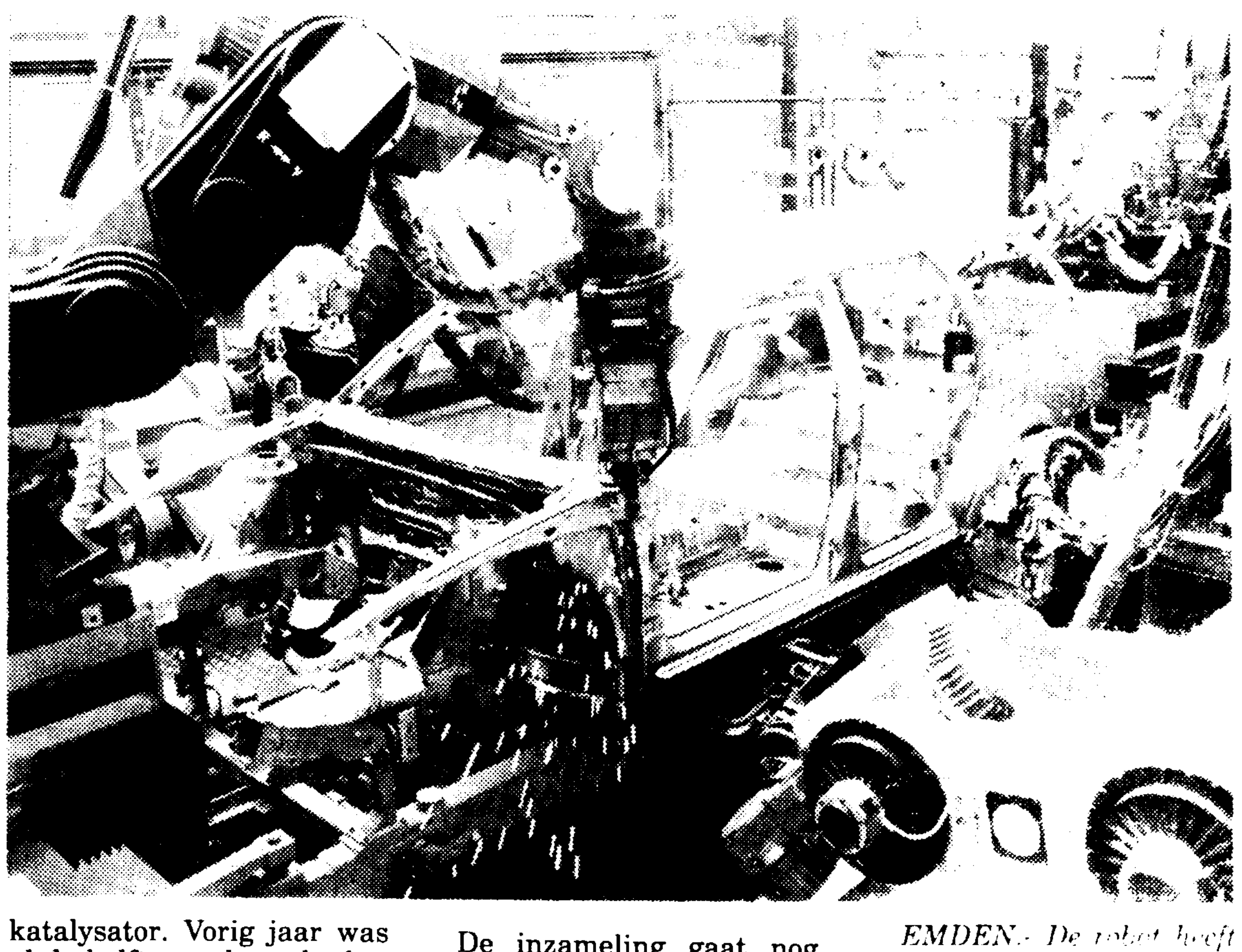
Maar nu de onrust over de platina-emissies. Uit Taiwan, Japan, de V.S. en West-Duitsland kwamen geluiden, dat verlies van sporen platina uit autokatalysatoren het aantal gevallen van longkanker sterk zou doen toenemen. Enkele Nederlandse artsen sloegen alarm, in het voetspoor van die vooral Westduitse publicaties. Zij gaven het advies parkeergarages met slechte ventilatie te mijden. Daar zouden zich gevaarlijke concentraties van platina kunnen ophopen. Om dezelfde reden moet je, in de file, de toevoer van ventilatielucht van buiten in je auto ook dichtdraaien.
Niks aan de hand, zeggen de deskundigen. Zij wijzen erop dat een TNO-onderzoek in 1985 het platina-rampverhaal al ontkrachtte.
Toch is het wel waar, dat katalysatoren tijdens hun levensduur iets van hun edelmetalen verliezen. Zo'n tien procent zegt recycling-deskundige Patelski. Van de één tot drie gram die in een katalysator zit; ruim één gram per liter motorinhoud. Ir.R.Rijkeboer van het TNO-instituut voor Wegtransportmiddelen noemt getallen van 0,8-1,6 microgram per kilometer weg. Per 150.000 km betekent dat in totaal 0,1 gram verlies in het milieu.

ONGEVAARLIJK

Gevaarlijk voor de volksgezondheid die minieme, bijna niet meetbare, emissies? Geen deskundige kan het zich voorstellen. Zij wijzen erop dat de edelmetalen platina, palladium en rhodium zich in chemische processen al niet, of moeizaam, binden aan andere elementen.
Een woordvoerder van het Vergiftigings-informatiecentrum in Bilthoven zegt geen onrustbarende verhalen te kennen over blootstelling aan lage doses platina over langere tijd. In Amerikaanse onderzoeken naar katalysatoren en wegverkeer is ook geen gevaarlijke opname van platina in het lichaam aangetoond, zeker niet in het longweefsel. Platina kan wel allergische reacties geven, zoals astma en huiduitslag.
Wel wordt bij kankerbehandelingen platina gebruikt. Daar wordt, in chemotherapie, de giftige werking van platina in grotere hoeveelheden gericht aangewend om tumorcellen te doden. Het gaat er dan om speciale samengestelde platinaverbindingen.
In april 1986 kwam in Nederland de regeling rond voor subsidie aan auto's met een katalysator. Vorig jaar was al de helft van de verkochte nieuwe auto's uitgerust met een katalysator. In september vorig jaar (de meest recente cijfers van de RAI) was 78 procent van de nieuwe auto's schoon volgens Euro-norm - dat kan ook zonder katalysator.Driekwart had een katalysator, 56 procent een 'kat' van het type geregelde drieweg, gecombineerd met benzine-inspuiting, het meest effectieve en schone type. Eind 1992 moeten alle nieuwe auto's daarvan voorzien zijn. Bij elkaar rijden er in Nederland nu ruim 560.000 auto's met katalysator.
Een katalysator moet in Nederland een wettelijk voorgeschreven levensduur hebben van tien jaar of 130.000 tot 150.000 km. Wat gebeurt er daarna mee? Geen wet of regel, die daar nog iets over zegt.
Enkele merken hebben een eigen regeling voor inname. Zoals BMW. Dat merk betaalt bij inlevering van de oude katalysator f.295 terug bij schade aan of vervanging van de uitlaat. De bedoeling daarvan is om een uitlaat met 'kat' aantrekkelijker in prijs te maken. BMW hoopt zo ook de potten terug te krijgen om er de zeldzame en kostbare edelmetalen uit terug te winnen.
Patelski van recyclingbedrijf Reckat noemt het eerder een verkapte kortingsregeling van BMW op de aankoop van hun complete-dure-uitlaten. Zijn opkopers bieden op sloperijen f.25 voor oude katalysatoren. Patelski denkt er voor f.35 aan edelmetalen uit te kunnen halen.
De inzameling gaat nog mondjesmaat. Grote hoeveelheden komen nog niet vrij. Reckat is dan ook nog niet begonnen met de terugwinning. 'Wij hebben een natchemische methode ontwikkeld om de mix van edelmetalen terug te krijgen van de drager, een soort honingraat van keramisch materiaal. In een laboratoriumopstelling lukt dat aardig.'
Van het overgebleven edelmetaal zegt Patelski 90% te kunnen terugwinnen. Platina kost per gram f.35. Per katalysator zit er gemiddeld 1,5 tot 2 gram in: uiterst fijn verdeeld in microscopisch kleine bolletjes of in kanaaltjes, op een totaal oppervlakte van de honingraat van 20 tot 30.000 m2, groter dan een voetbalveld.
In de chemie wordt platina al heel lang gebruikt voor katalysatoren. Van het edelmetaal wordt wereldwijd driekwart hergebruikt. Als alle auto's in Nederland met een katalysator zijn uitgerust, gaat het om jaarlijks een half miljoen te vervangen auto's en dus katalysatoren. Dat zou goed zijn voor zeker vijfhonderd kilo terug te winnen platina per jaar voor Nederland.

VERVANGERS

Het katalysemiddel geldt als onontbeerlijk, omdat het een grote weerstand heeft tegen aantasting door chemicaliën. Maar omdat platina, net als palladium en rhodium, heel zeldzaam is, en dus kostbaar, wordt ijverig gespeurd naar vervangers.
Autokatalysatoren namen vorig jaar al een derde van de wereldproduktie van platina af. In 1988 was er meer vraag naar platina, palladium en rhodium dan [illegible] nen kon worden. [illegible] reservevoorraden [illegible] aangesproken [illegible] Zuid-Afrika (dat tachtig [illegible] van de wereldproductie levert) en de Sovjetunie zijn de belangrijkste producenten.
Als de terugwinning van de katalyse-edelmetalen [illegible] grote schaal lukt, zal een schaarste ontstaan die de productie van voldoende katalysatoren in gevaar brengt. Ook daarom is het zoeken naar vervang[illegible] belang.
Koper, nikkel [illegible] worden genoemd [illegible] metalen zijn [illegible] Zo tasten sommige [illegible] verbindingen de slijmvliezen aan, richten genetische schade aan en verhogen het risico van longkanker.
Bovendien werkt platina als katalysatormetaal sneller, ook bij koude motoren, vanaf 300 graden Celsius.
De ontwikkeling van andere motoren bieden wel perspectief. In een keramische motor krijgen de gassen zulke hoge temperaturen, dat ook koper en nikkel dienst kunnen doen bij de katalyse van uitlaatgassen. Andere motoren, zoals de Merritt Catalyc Combustion-motor, zullen met een tweede verbrandingskamer een betere verbranding van de brandstofmengsels haalbaar maken. Die ruimten worden ook gevoerd met een laagje platina.

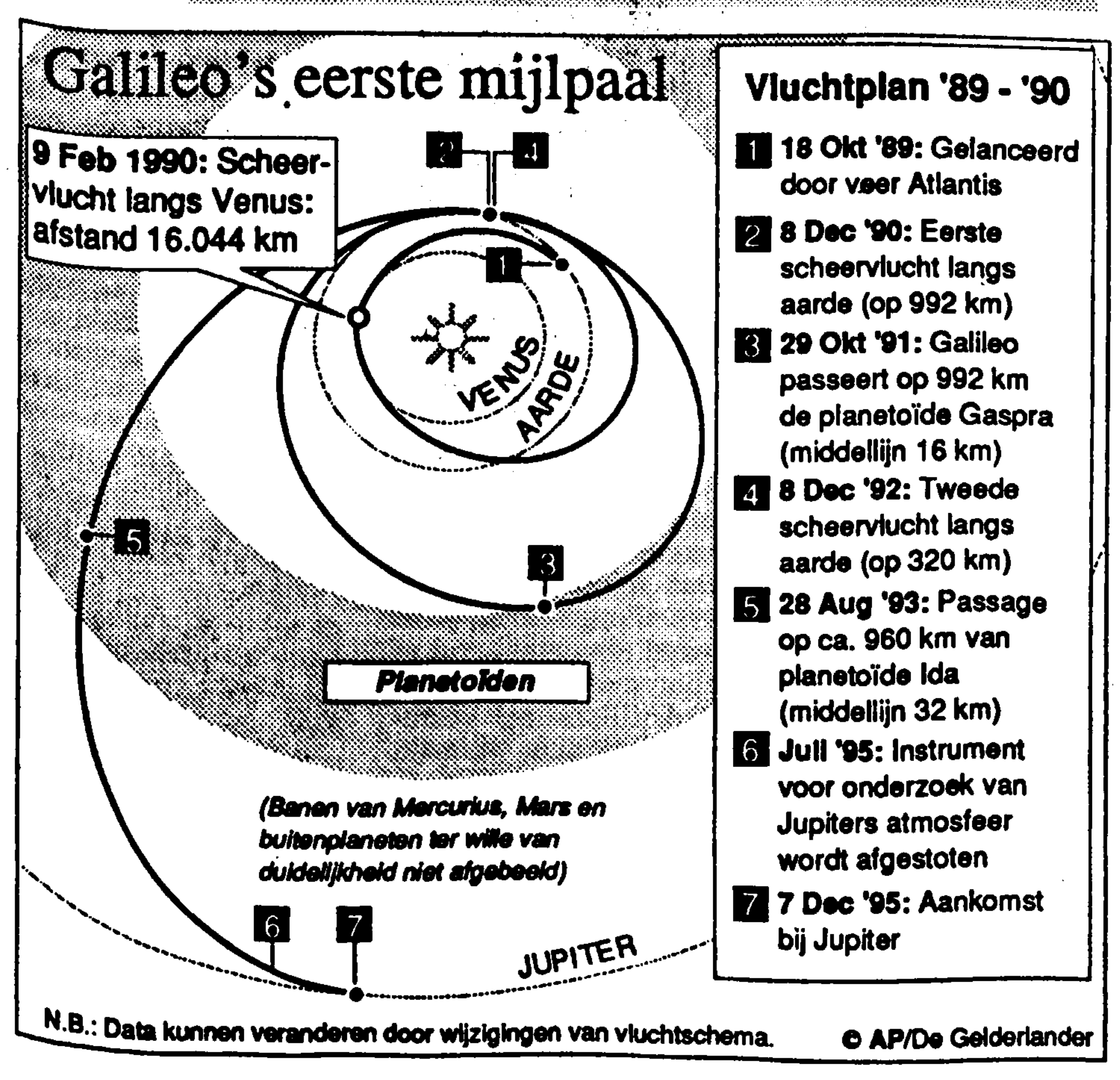

EMDEN.- De robot heeft ook in West Duitsland zijn intrede gedaan in de auto industrie. Op de foto een kijkje in de Volkswagenfabriek in het stadje Emden waar o.m. de Passat-[illegible] wagon wordt gefabriceerd. De Duitse auto industrie verwacht een topjaar in 1990 mede door de voortgaande automatisering die leidt tot produktieverhoging en aan de andere kant de groeiende vraag naar auto's in [illegible]

KATALYSE is een term uit de scheikunde. Het gaat om stoffen, die een chemische reactie op gang brengen, zonder daar zelf in opgenomen te worden. Bij de auto betreft het een nabehandeling van de verbrandingsresten.
Giftige koolmonoxyde (CO) en onverbrande benzine (koolwaterstoffen,CH) oxyderen er tot kooldioxyde (CO2) en water;stikstofoxyde NOx, goed voor zure regen, wordt gereduceerd tot stikstofgas N2.
Bepalend voor de werking is de lambdasonde. Die peperdure (want uiterst gevoelige) snuffelaar, is de neus van de regelapparatuur die bij de geregelde driewegkat hoort. De sonde meet het zuurstofgehalte van de uitlaatgassen en stuurt elektronisch de verhoudig lucht en benzine bij. Bij de op dat moment gemeten conditie krijgt het systeem voor brandstofinjectie de opdracht, de optimale verhouding lucht/benzine te kiezen. Zo gebruikt de motor niet meer benzine dan nodig en kan de katalysator de uitlaatgassen zo schoon mogelijk verbranden.

Speculaties over plutonium in dampkring

Ruimte-sonde Galileo maakt eerste stuiter

DE AMERIKAANSE ruimtesonde Galileo, die op 18 oktober vorig jaar werd gelanceerd, is voor de eerste keer de planeet Venus gepasseerd. De planeet geeft Galileo een zwieper, waardoor hij weer in de richting van de aarde vliegt.
Het uiteindelijke reisdoel van de verkenner is Jupiter. In december 1995 moet hij daar arriveren en dan twintig maanden om deze planeet cirkelen. Vijf maanden vóór aankomst lanceert hij een sonde die in de atmosfeer van de reuzenplaneet moet afdalen.

Om bij Jupiter te komen raasde Galileo eerst af op Venus. Daarna vliegt hij ook tweemaal om de aarde zelf. De aantrekkingskracht van beide planeten slingert Galileo aan tot een snelheid van 140.000 km per uur. Die is nodig om uiteindelijk van de aarde af richting Jupiter te schieten.
In december van dit jaar scheert Galileo bij terugkeer van Venus op duizend kilometer hoogte over de aarde. Na de ontmoeting met een asteroïde valt de verkenner terug naar het uitwendige van het zonnestelsel, om vervolgens voor de tweede keer de aarde te passeren. Dat gebeurt op 8 december 1992 op slechts 320 kilometer hoogte.

DOORSCHIETEN

Aan het laten 'stuiteren' van een satelliet tussen aarde en Venus zit een gevaar. Door zijn opgezwiepte snelheid kan hij door de dampkring schieten en te pletter slaan. Galileo heeft een kernreactor aan boord, die werkt op het gevaarlijke plutonium 230. De kans dat de verkenner doorschiet, schat de Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA op één op de miljoen.
Een kleine kans, maar wel een spectaculaire. Het zou gebeuren met een ongekend hoge snelheid van bijna vijftigduizend kilometer per uur. Volgens berekeningen van NASA kunnen de isotopenreactors aan boord de geweldige wrijvingshitte doorstaan.
In de generatoren wordt de hitte die vrijkomt door het radioactieve verval van plutonium-230 omgezet in stroom. Zij werden al gebruikt in de Voyager-,Pioneer- en Vikingmissies. Sinds het begin van de jaren zestig hebben de VS en de Sovjetunie zestig ruimtevaartuigen met kerngeneratoren gelanceerd. Daarvan zijn zeker acht teruggevallen naar de aarde. In drie geval len, één VS-satelliet en twee Sovjetrussische, kwam radioactiviteit vrij.

ULYSSES

In tegenstelling tot Galileo kan een andere missie van een sonde, die van de zonneverkenner Ulysses in oktober van dit jaar, door het aanzienlijk lager gewicht van vierhonderd kilo door het ruimteveer direct op het doel wordt afgeschoten. Ulysses, een gezamenlijk project van het Europese ruimtevaarbureau en NASA, moet ook eerst naar Jupiter. Hij gebruikt de aantrekkingskracht van de planeet om uit het vlak van de planeten te zeilen.

Onderzoek Leontien Merkies en Luc Alofs

"Ken ta Arubano": wie is er nu eigenlijk Arubaan?

= door Wim Rutgers =

'VANAF HET BEGIN van onze studie culturele antropologie al, waren we van plan een afstudeeronderzoek in deze regio te doen', antwoordt Luc Alofs op de vraag vanwaar het onderzoek op Aruba. Leontine kende Curaçao natuurlijk goed omdat ze daar opgroeide. Aanvankelijk overwogen we een of ander Zuidamerikaans land, maar toen we uiteindelijk een keuze moesten maken werd het Aruba. In 1984 speelde de aanstaande Status-Aparte-kwestie nogal in de Nederlandse pers; het onderwerp was actueel en daarop wilden we inspelen. Er werd zoveel geschreven over politiek-economische kwesties, dat we dat wel wat wilden relativeren en aanvullen door werkelijke of vermeende culturele verschillen tussen Aruba en Curaçao te onderzoeken.
Eerst wilden we dus vooral onderzoek doen naar de eigen culturele identiteit van Aruba ten opzichte van de andere eilanden, waaruit dan weer de wens tot de Status Aparte begrepen kon worden, maar die vraagstelling bleek te vaag en te ingewikkeld en leverde te weinig op. We lazen R.A. Römer's 'Het 'wij' van de Curaçaoënaar' en spraken met hem. We kregen in Nederland informatie via het Arubahuis en de heer Booi en van professor Hoetink. We zagen dat er hier op Aruba veel belangstelling was voor de vraag hoe de eventuele verschillen op Aruba zelf lagen. Daarom hebben we ons toen tot Aruba beperkt: wie mag zich nu zonder problemen en protesten Arubaan noemen?

VAN JANUARI tot juni 1985 deden Luc Alofs en Leontine Merkies een cultureel-antropologisch onderzoek op Aruba, wat in november 1987 een doctoraalscriptie met de gebruikelijke, lange titel opleverde:
'Ken ta Arubano?
Wie is er nu eigenlijk Arubaan?
Een historisch-antropologisch onderzoek naar vormen van sociale organisatie en processen van sociale integratie en nation building op Aruba, in het kader van de invoering van de Status Aparte per 1 januari 1986'.
Leontine Merkies, die tot haar achttiende jaar op Curaçao woonde, en Luc Alofs kregen daarna in januari 1988 de gelegenheid op Aruba een vervolgonderzoek te doen en hun scriptie te bewerken. Het resultaat is onder een licht gewijzigde titel: *Ken ta Arubiano? Sociale integratie en natievorming op Aruba'*, onlangs verschenen bij de Caraïbische Afdeling van het Koninklijk Instituut voor Taal- Land- en Volkenkunde te Leiden, als Antillen Working Paper #15.
Een gesprek met de twee auteurs over hun scriptie en hun boek - en Aruba natuurlijk.

Leontine Merkies en Luc Alofs bieden een exemplaar van hu boek aan de Biblioteca Nacional Aruba aan.
Op de foto de medewerkster van de B.N.A., afdeling Antilliana, Susan de Lange en de auteurs.

Van de externe verhouding verschoof ons onderzoek zich dus naar de interne verhoudingen.
We merkten al gauw de verschillen die tussen diverse mensen en groepen leefden, door een Latijnsamerikaanse of Afro-Caraïbische identiteit te benadrukken. Verschillende groepen gaven verschillende antwoorden op hun Arubaan-zijn, die afhankelijk waren van hun positie en etnische achtergrond. Daarom wilden we de ontwikkelende verhoudingen bestuderen vanaf de komst van de Lago in 1924, de etnische integratiegeschiedenis en een proces van nationbuilding. Dat laatste begrip was in die tijd nogal in en het leek ons belangrijk voor een land dat in een dekolonisatiefase verkeert'.

MOMENT

'Voor ons eerste onderzoek hebben we de bestaande literatuur doorgenomen. Er waren een drietal voor ons belangrijke onderzoeken van Florence Kalm over vooral de Westindische Britse herkomst en de Chinese groep op Aruba en de invloed van de grote multinational Lago op de Arubaanse samenleving; van J.H. Phalen die in het bijzonder de autochtone groep Arubanen onderzocht; en het meest-bekende van Vera Green uit 1969 en 1974, *Migrants in Aruba.*
Vera Green deed haar onderzoek in 1967, het jaar waarin de P.P.A. na een decennium van grote politieke macht en een meerderheidspositie de eerste verkiezingsnederlaag leed, en nét voor de opkomst van de Status Aparte beweging die gestalte zou krijgen in de M.E.P.

Ons onderzoek komt juist op het moment van de afsluiting van de volgende fase: de opkomst en bloei van de M.E.P. en het streven naar de Status Aparte, de historisch staatkundige veranderingen per 1 januari 1986, de verkiezingsnederlaag van de M.E.P. in november 1985, de economische veranderingen door de sluiting van de Lago en de wijzigende arbeidsmarkt die zich helemaal op het toerisme richt'.

GROEPEN

'We hebben met ons onderzoek de nadruk gelegd op een drietal hoofdgroepen. Allereerst de autochtone Arubaan, zowel in de stad als in het district. Autochtone Arubanen noemen we die mensen die hier al voor de komst van de Lago gevestigd waren.
En een tweede groep is die van Afro-Caraïbische herkomst, voornamelijk van de Engelse West-Indies, de Antilliaanse Bovenwinden en Suriname. De derde groep is die van de handel: Chinezen, Portugezen, Joden en Libanezen'.

Wie is er Arubaan?
De titel van ons onderzoek is vooral prikkelend bedoeld: wij als buitenstaanders en buitenlanders kunnen op een dergelijke vraag natuurlijk geen antwoord geven, dat moeten de Arubanen zelf doen. Wél kwamen we wat sociale integratie en natievorming betreft tot drie duidelijk onderscheiden bevindingen.
Op individueel niveau zijn de contacten vaak goed te noemen en is er sprake van integratie. Op groepsniveau zien we wel duidelijke interne integratie maar alleen maar een heel zwakke externe integratie. Betico Croes en de M.E.P. heeft de historische gescheiden samenlevingen volgens districten op het platteland tot een eenheid weten te smeden. Van de Afro-Arubaanse groep die oorspronkelijk geheel georganiseerd was volgens land van herkomst in eigen nationale eilandelijke clubs en verenigingen, is de tweede generatie onderling helemaal geïntegreerd. De relatief kleine handelsgroepen en de stadselite integreerden relatief minder. Ze zijn erg op zichzelf gericht en houden zich politiek en cultureel afzijdig. We zouden dus wat de groepsintegratie betreft kunnen spreken van een halve nationbuilding: meer integratie IN groepen, maar minder TUSSEN groepen'.

Nadruk gelegd op autochtone Arubaan

ETNICITEIT

'Het derde niveau noemen we 'situationele etniciteit' omdat het al of niet geïntegreerd zijn, het erbij horen, afhankelijk is van per situatie verschillende factoren en argumenten. We noemen dat in ons boek het spelletje met de 'plussen en minnen'. Gegevens uit iemands leven, hetzij familie en afkomst, worden willekeurig gebruikt om iemand wel of niet buiten of binnen de eigen groep te plaatsen. Men gebruikt dit soort argumenten ook om de eigen groep af te schermen.
Een doctorandus van Bovenwindse afkomst vertelde ons dat wanneer men een lijst van Arubaanse academici aanlegt, zijn naam daar beslist op voorkomt; maar toen hij een tijd geleden in een staking tegen het toenmalige regeringsbeleid protesteerde, werd hij voor 'stranhero' uitgemaakt.
Omdat we er zoveel gepraat wordt over het Indiaanse verleden, zijn we ver teruggegaan in de geschiedenis. Het bleek dat de Indiaanse invloed niet zo erg oud kan zijn en dateert van wat Johan Hartog in zijn geschiedenis van Aruba de 'derde golf' noemt van de Indianen dus die hier pas na 1636, de verovering van Aruba door de Nederlanders, kwamen.
Het traditionele bestaan in de oude Arubaanse samenleving is sterk verwantschaps- en districtsgebonden geweest. Dat was het gevolg van het economische systeem, waarbij men via de landbouw aan geërfde cultuurgrond gebonden was. Men huwde dus veelal binnen de districten om de grond in de familie te houden'.

KEN TA ARUBIANO?

SOCIALE INTEGRATIE EN NATIEVORMING
OP ARUBA

ODUBER-DUBERO

'Wanneer in zo'n familie conflicten ontstonden, ging men soms wel eens over tot losmaking van de familiebanden en afscheiding van de rest, hoogstwaarschijnlijk door een andere achternaam aan te nemen. Misschien dat daaruit naamsvarianten als Oduber/Dubero verklaard moeten en kunnen worden. Men gaf met zo'n naamsverandering tegelijk familieovereenkomst én de wens tot afstand nemen te kennen. Ook hebben Nederlandse ambtenaren en buitenlandse priesters ongetwijfeld fouten gemaakt met het registreren van namen.
Het tweede deel van ons boek begint met de komst van de Lago, als Aruba van een traditioneel landbouweiland tot modern multi-cultureel industrie-eiland wordt. Rond 1950 zien we door de automatisering een omslag in de olie-industrie, via de lay-off en uittocht van buitenlandse werkkrachten; politiek gezien ebt de invloed van de eerste afscheidingsbewegingsidee weg, de Separación-gedachte van Eman; we zien de eerste verkiezingen en een nieuwe verhouding binnen het Koninkrijk door middel van het Statuut'.

P.P.A./M.E.P.

'Rond 1970 is de grote bloeitijd van de P.P.A. definitief voorbij en komt de M.E.P. op, met de tweede afscheidingsgolf. Deze fase wordt politiek afgesloten met het verkiezingsverlies van de M.E.P. in 1985, economisch gezien het vertrek van de Lago na zestig jaar aanwezig te zijn geweest, en omschakeling naar een toeristenindustrie, op staatkundig vlak het bereiken van de Status Aparte.
Elk van de vier chronologische delen van ons boek begint met een algemeen historisch hoofdstuk over de economisch-politieke-demografische ontwikkelingen in het betreffende tijdvak; in een tweede hoofdstuk bekijken we daarna wat de antropologische gevolgen hiervan waren, in het bijzonder vanuit het standpunt van integratie en natievorming.
Aan het einde van ieder deel geven we de tussenstand even kort weer.
In 1924 zien we dan hoe het patroon van de oude Arubaanse samenleving het eiland onderverdeelde in districtsgroepen met een sterke scheiding tussen stad en platteland. In 1950 is er een sterke scheiding tussen nationale groepen van allochtonen onderling. Deze blijkt bij de tweede generatie in 1970 geïntegreerd te zijn tot één Afro-Arubaanse groep. Betico Croes slaagde er na 1970 in om de autochtone bevolking van de diverse districten te integreren en de emanicipatie van de plattelandsbevolking te bewerkstelligen. Juist deze was achtergebleven tijdens de 'olieboom' en had ook in de ambtenarij weinig bereikt. Zo bewerkte Betico Croes een eerherstel voor de autochtone bevolking, waarop men altijd met een serie stereotiepen had neergekeken'.

Jullie hebben de scriptie samen geschreven?
'Ja, we hebben alle interviews en veldonderzoek samen gedaan, de opzet en indeling samen gemaakt.

Indiaanse invloed niet zo erg oud

Soms schreven we wel apart, maar dan las, corrigeerde en herschreef de ander als hij/zij dat nodig vond'.

Hoe verhoudt zich het boek tot de scriptie?
'In januari 1988 hebben we nog een aanvullend onderzoek kunnen doen en recente literatuur doorgenomen. Daardoor is het historische deel met name wat korter en duidelijker geworden en de voorgeschiedenis en de beschrijving van de handelsgroepen. Maar onze einddatum voor het onderzoek bleef 1985.
Omdat een afstudeerscriptie wel wat anders is dan een een algemeen publiek gericht boek, hebben we alles, pagina voor pagina herschreven. De overeenkomsten én de continuïteit hebben we aangegeven door een miniem verschil in de hoofdtitel aan te brengen. We denken dat KEN TA ARUBIANO? onze vraag wie er nu eigenlijk Arubaan is, beter weergeeft'.

Luc Alofs en Leontine Merkies: Ken ta Arubiano?; Sociale integratie en natievorming op Aruba.
Caraïbische Afdeling Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde Leiden Nederland, 1990, 232 blzn.
I.S.B.N. 90.6718.018.1
Antillen Working Papers 15

Laat ons strijden

Vervolg van pag. 5

geacht door Habibe. Binnen de — door Habibe eveneens gewenste — kontekst van de betreffende jaren was dit alles waarschijnlijk een stuk duidelijker en was dit waarschijnlijk als enige haalbaar voor Kroon en zijn medeauteurs.

ARROGANTIE

Het is vanuit een hedendaagse standpunt vrij gemakkelijk, zo niet arrogant, om onze hedendaagse wijze van het uiten van sociale betrokkenheid als maatstaf te nemen voor de wijzen waarop in vroeger jaren betrokkenheid bij en onvrede met maatschappelijke problemen werd geuit — zeker wanneer het versen van een verliezende partij als de Rooms-Katholieke missie en haar auteurs betreft.
Wanneer dit gebeurt dan wordt onder meer geheel voorbij gegaan aan de opgave die het geweest moet zijn om —zoals voor Afro-Curaçaose auteurs als Fray, Kroon, Davelaar, Sint-Jago, Suriel —zich in publikaties te uiten zoals zij deden, zonder te kunnen terugvallen op een lange traditie van geschreven teksten in het Papiamentu en op een lange intellectuele en literaire traditie in die taal. Om nog maar te zwijgen van het ontbreken van ruime mogelijkheden aan vervolgonderwijs en politieke vorming. En om nog maar te zwijgen van het zo langzaam groeiende zelfvertrouwen en de niet minder moeizaam ontwikkelende eigenwaarde en trots op eigen kulturele prestaties.

* * *

Het drietal zelfgenoegzame opmerkingen van Habibe omtrent het 'zelfs zo ver gaan' om 'Kroon (...) binnen een grotere Caribische kontekst te plaatsen' moet allereerst gezet worden tegenover datgene wat ik feitelijk slechts opmerkte.
'Ook de 'lirika sosial' heeft geen omvang van betekenis weten te bereiken in de jaren voor de oorlog. Voor romanschrijvers als Willem Kroon en Manuel Antonio Fray waren het verhalende proza en de ingezonden stukken in de eerste plaats de aangewezen weg om hun ongenoegen over bepaalde misstanden en ongunstige ontwikkelingen kenbaar te maken. Dat elders in de regio, met name Cuba, Puerto Rico, Haïti en de Franse Antillen, in de jaren twintig en dertig de poëzie hèt middel bij uitstek kon zijn om bestaande onvrede onder woorden te brengen, lijkt aan de Curaçaose auteurs te zijn voorbijgegaan'. *(Beurs- en Nieuwsberichten,* 3 maart 1990).
Wat voor zonde ik hier bega is mij niet duidelijk, nog minder waarom daar zo laatdunkend op gereageerd moet worden. Evenmin is mij duidelijk waarom ik het werk van Kroon niet tot de Caraïbische literatuur zou mogen rekenen.
In ieder geval beschouwde Kroon zelf, en velen met hem in de jaren twintig en dertig, zijn romans als literaire teksten. Dat is voor mij, zoals hierboven al opgemerkt, doorslaggevend. Over het wel of niet behoren tot de *Caraïbische* (of Antilliaanse) literatuur heeft hij zich, bij mijn weten, niet uitgelaten — geen van de vooroorlogse Papiamentstalige auteurs overigens. Ik wil verder geen specifieke kwaliteiten van literaire aard toeschrijven aan het woord 'Caraïbisch', maar dit woord uitsluitend laten slaan op 'geproduceerd door auteurs uit onze regio'.
Kroon was zijn hele leven een bewoner van dit Caraïbische eiland en het lijkt mij dan geen 'wishful thinking' om hem, dan wel zijn werk tot de Caraïbische literatuur te rekenen. Dat voor Habibe 'literatuur' en 'Caraïbisch' een andere invulling hebben dan het voor Kroon en de zijnen had, daarvoor lees ik graag het invullen van literatuuropvattingen kan niet genoeg plaats vinden — voor literatuurwetenschappers.

Noot:
(1)
Het zou te ver voeren om de literatuuropvattingen van de vooroorlogse auteurs in detail uit de doeken te doen. Dit gebeurt wel in mijn dissertatie die ik in juni a.s. hoop te verdedigen aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Eveneens wordt daar uitgebreider ingegaan op de hierna kort besproken 'tegenstanders', 'tegenstellingen' en 'hervormingen' die ter sprake kwamen in de literaire en andersoortige teksten van vooroorlogse auteurs.

* * *

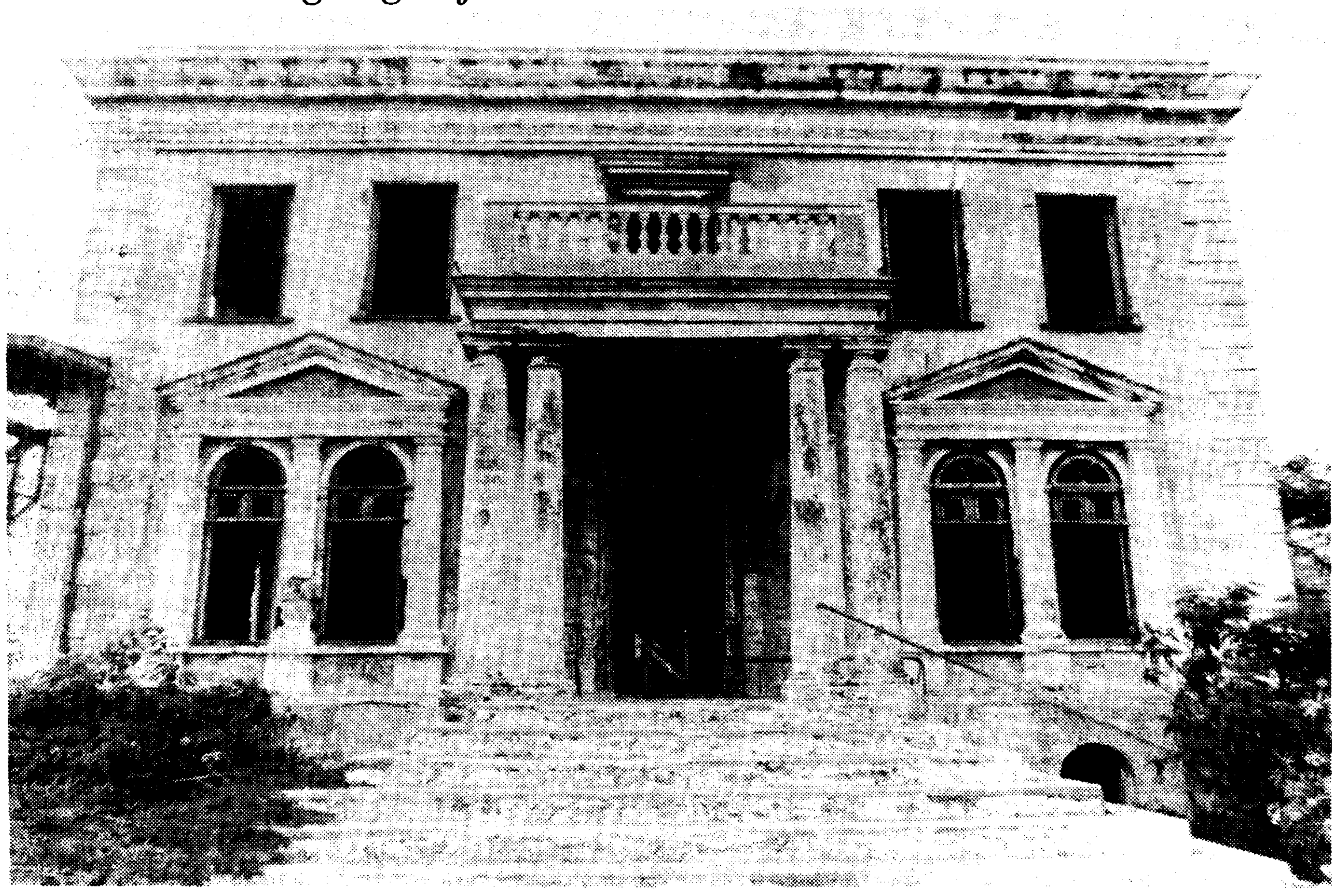
De titel van dit stuk is vrij ontleend aan Kroons 'Himno di Bond'.

Grote vooruitgang bij streven behoud monumenten

Jacques Veeris tevreden over belangstelling voor "Aktie Willemstad"

= door Walter Palm =

HET IS ALWEER een jaar geleden dat de Interregionale Commissie Actie Willemstad, ICAW, de eerste zitting had. Een goede reden dus om een gesprek te hebben met de voorzitter van de ICAW, de Antilliaanse oud-minister van Onderwijs en Cultuur, drs. Jacques Veeris, die momenteel in Nederland woont. Actie Willemstad stelde zich bij de oprichting tot doel het behoud van Willemstad als cultuurhistorisch erfgoed. Daarbij werd geprobeerd de hoofdstad van Curacao in zijn geheel tot monument te laten verklaren, teneinde zo de nodige financiële middelen te vergaren voor de zo kostbare restauratiewerkzaamheden.

Het voormalige gouverneurshuis Belvedère nu in verregaande staat van verval, over enige tijd wellicht het 'centrum voor historisch en cultureel erfgoed' van Curacao.

"Ieder volk moet eigene behouden

De eerste zitting van de ICAW was in maart 1989. Het is nu een jaar later. Hoe zijn de vorderingen geweest?

'Alvorens in te gaan op de vraag naar de voortgang van de ICAW wil ik eerst iets vertellen over het karakter van het project 'Actie Willemstad'. Dit project richt zich op de hele stad. De actie is erop gericht om de gehele stad en datgene wat Willemstad in de zin van cultuurhistorisch erfgoed representeert, te behouden. Daartoe zullen grote delen van de stad gerestaureerd moeten worden, maar ook opengevallen gaten zullen worden opgevuld en verpauperde wijken gesaneerd.

Het is niet de bedoeling dat Willemstad een museumstad wordt, maar juist gerevitaliseerd wordt. We zouden graag willen dat Willemstad in zijn oude glorie wordt hersteld, maar toch alle functies die bij een stad horen zoals wonen, werken en recreatie behoudt. Het gaat niet alleen om het restaureren van monumentale gebouwen maar ook om typen stadsstructuur'.

VOORUITGANG

Op een serie terreinen is het afgelopen jaar grote vooruitgang geboekt. In maart 1989 ontbrak een monumentenplan. Er waren weliswaar allerlei initiatieven maar een samenhangend politiek beleidsplan ten aanzien van monumenten, met uitgangspunten, doelstellingen, instrumentarium, prioriteitsgebieden en organisatie was er niet.

Zo'n monumentenplan moet ontwikkeld worden binnen het kader van een ruimtelijk ontwikkelingsplan voor de stad. Ook dat moest uit het totale eilandelijke ontwikkelingsplan van Curaçao gehaald worden en verfijnd worden zodat het hanteerbaar wordt.

Voorts waren het juridisch en financieel instrumentarium om tot actie over te gaan niet aanwezig. Met het juridisch instrumentarium wordt hier bedoeld de Monumentenwet en de eilandsverordening monumentenzorg. Onder het financieel instrumentarium wordt ondermeer verstaan de belastingwetgeving waardoor het financieel interessant wordt om gebouwen te restaureren.

Ook de organisatiestructuur ontbrak. Concreet wordt hierbij gedacht aan een loket voor burgers en bedrijven die informatie nodig hebben dan wel subsidie willen aanvragen voor restauratiewerkzaamheden, een Monumentenfonds waar niet alleen de overheid maar ook particulieren in participeren, een Monumentenbureau, een Monumentenraad, een NV Stadsherstel, en een stadsvernieuwingsorganisatie.

Nu één jaar later ligt het monumentenplan op tafel, is de Monumentenwet door de Staten vastgesteld, en is de eilandsverordening monumentenzorg door het Bestuurscollege goedgekeurd.

De voorbereidingen voor de invoering van een Monumentenfonds, de oprichting van een Monumentenbureau en het Stadsherstel NV zijn vergevorderd. Alleen de wijziging van de belastingwetgeving vergt meer tijd.

Al met al is dit een reden om, samen met de lokale mensen, tevreden terug te blikken op één jaar ICAW. Mooier hadden wij ons dat niet kunnen voorstellen. Het effect dat wij zochten is bereikt. Belangrijk is dat niet alleen de politiek zich middels beleid gecommiteerd heeft, maar dat ook de private sector belangstelling begint te tonen. De Koninklijke en internationale belangstelling is hartverwarmend'.

STADSVERNIEUWING

'Parallel met de Actie Willemstad en de werkzaamheden van de Commissie liep de oprichting van een Stadsvernieuwingsorganisatie. Deze is zeer tijdig rondgekomen en geharmoniseerd met de initiatieven op monumentengebied. De Stadsvernieuwing heeft natuurlijk een breder werkterrein dan monumentenzorg, maar gegeven het uitgangspunt dat Actie Willemstad gericht is op de gehele stad, is er een nauwe samenwerking tussen de Stadsvernieuwing en degenen die betrokken zijn met de uitvoering van het Monumentenplan'.

Plataforma Otrobanda steeds actiever

Monumenten restaureren is wel leuk, maar wat betekent dit alles voor de man-in-de-straat?

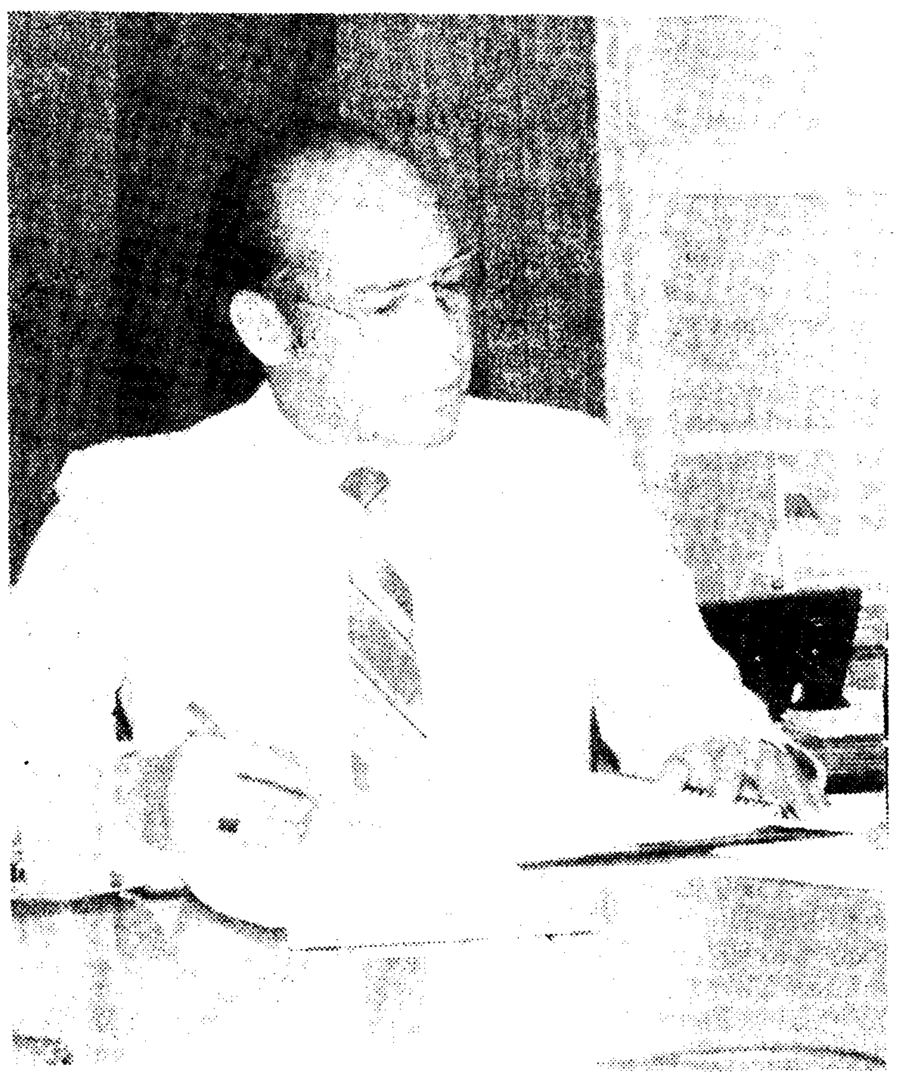
Jacques Veeris formuleert behoedzaam:

'Ieder volk doet er goed aan datgene wat uniek en herkenbaar eigen is te behouden. Willemstad is een uitdrukking van ons verleden en dient geconserveerd te worden. Vergeet niet dat heel wat mensen herinneringen bewaren aan een bepaalde straat of wijk, zij het omdat ze daar zelf of omdat hun familie daar gewoond heeft. Daarmee is Willemstad deel van ons zelf, van onze eigen cultuur en geschiedenis geworden. Het gaat bovendien om ons gezamenlijk Curaçaosch en Nederlands cultureel erfgoed.

Naast deze culturele component heeft de Actie Willemstad ook een sociale betekenis. De woonomgeving wordt gerenoveerd, waardoor ook een neerwaartse spiraal in bepaalde wijken wordt doorbroken. Tekenend is bijvoorbeeld dat de bewonersorganisatie Plataforma di Otrobanda zich steeds actiever opstelt. Ontegenzeggelijk heeft de Actie Willemstad naast een culturele en sociale betekenis ook economisch belang. Een gerenoveerd Willemstad met zijn unieke stadsstructuur en architectuur in het Caribisch gebied is natuurlijk een toeristisch attractie van de eerste orde.

Een gerenoveerd Willemstad is ook een impuls voor de lokale economie. Otrobanda is altijd een stadsdeel geweest dat voor het grootste deel van het eiland het centrum is van veel economische activiteit. Welnu dit stadsdeel komt gesterkt uit dit renovatieproces.

De handelaren van Otrobanda hebben zich nu ook georganiseerd en doen heel hard mee met de plannen om Otrobanda te restaureren. Het gaat overigens ook om stadsdelen aan de Pundazijde met name Pietermaai Oost waar ook een begin is van een bewonersorganisatie'.

JACQUES VEERIS: 'het gaat erom belangstelling te wekken in Nederland en elders'.

De Interregionale Commissie Actie Willemstad, ICAW, gaat uit van het UNESCO. Vanwaar deze internationale belangstelling en hoe werkt de Commissie?

'De jaren negentig zijn door de Verenigde Naties uitgeroepen tot de 'World Decade for Cultural Development'. Het hoofddoel is daarbij om in alle VN-systemen belangstelling op te roepen voor de culturele dimensie van de ontwikkeling van een land.

De gedachte daarbij is dat bij teveel ontwikkelingsbeleid zowel nationaal als internationaal, de culturele dimensie uit het oog is verloren. Het hoofddoel valt qua uitvoering onder de UNESCO in Parijs. Dit hoofddoel heeft ertoe geleid dat de nationale UNESCO-commissie Nedrland een serie projecten heeft geëntameerd waarbij de culturele dimensie op de voorgrond treedt. Voor een van die projecten heeft men aan Willemstad gedacht.

Dit initiatief, waar vooral de heer van de Staay, directeur van het Sociaal Cultureel Planbureau en voorzitter van de culturele commissie van de nationale UNESCO-commissie Nederland, zich sterk voor heeft gemaakt is in overleg met de Antilliaase overheden en met mij uitgegroeid tot het project 'Actie Willemstad'. Voor de uitvoering is de Interregionale Commissie Actie Willemstad, ICAW, in het leven geroepen.

De ICAW functioneert dus onder auspiciën van de nationale UNESCO-commissie Nederland'.

ICAW

'De ICAW, nu adviseert de regeringen van de Nederlandse Antillen en Nederland en het Bestuurscollege van Curaçao. De verantwoordelijkheid voor het project is uitdrukkelijk een verantwoordelijkheid van de overheden in Willemstad, met name het Bestuurscollege van Curaçao. De ICAW zal geen initiatieven ontplooien die niet de goedkeuring van Willemstad hebben.

De ICAW stelt zich ten doel om lokale initiatieven te ondersteunen en internationale aandacht te vragen voor Willemstad'.

WERKWIJZE

'De werkwijze van de Commissie is uitdrukkelijk zo geformuleerd dat aangesloten wordt bij datgene wat lokaal gebeurt. De plannen moeten door Willemstad zelf worden geformuleerd. De Commissie is gemengd van samenstelling en bestaat uit sleutelfiguren die met de Antillen te maken hebben, zoals Frits Palm van het Kabinet voor Nederlands Antilliaanse en Arubaanse zaken, en Antillianen zelf zoals de heren Carlos Dip, Jackie Voges en Rudy Naaldijk.

Op deze manier is er een soort platform ontstaan. De Commissie bemiddelt daar waar dat nodig is. Zo heeft de Commissie contacten gelegd met de gemeente Rotterdam voor expertise op het gebied van de productie van het Monumentenplan en met het Kabinet voor Nederlands Antilliaanse en Arubaanse zaken voor technische bijstand. De reeds bestaande samenwerking tussen de Rijksdienst Monumentenzorg en Curaçao wordt nu door de ICAW gecoördineerd. De directeur van deze dienst is ook lid van de ICAW. De bedoeling is dat Willemstad nadrukkelijk onder de internationale aandcht wordt gebracht. In samenspraak met de ICAW wordt hier verder vorm aangegeven.

ICAW treedt op als administratie

Buiten dat het gaat om de internationale campagne te entameren om Willemstad onder de aandacht te brengen en daarmee veel steun buiten het Koninkrijk te verwerven, willen wij al datgene doen dat bijdraagt dat besluitvorming versneld plaatsvindt'.

Wat zijn de toekomstplannen?

'De bedoeling is dat wij ons nu meer gaan richten op promotie en concrete projecten in prioriteitsgebieden. Zoals in de Amigoe van 9 februari jl. te lezen viel zijn er plannen om in het paleis op de Dam van begin mei tot begin september een grote zomertentoonstelling te organiseren over de architectuur van Willemstad. We zijn ontzettend gelukkig dat het Koninklijk Huis deze expositie mogelijk heeft gemaakt.

Deze expositie zal worden afgesloten met een symposium onder gastvrouwschap van onze koningin. Dit symposium is ook het startsein van een internationale campagne welke bedoeld is om de internationale belangstelling te wekken.

Er zijn plannen om gewapend met filmmateriaal geproduceerd door de United Nations Development Program (UNDP) en documentatie ook een breder publiek binnen en buiten het Koninkrijk te bereiken. De gemeente Rotterdam is bereid te helpen met presentatiemateriaal. Er wordt een katalogus voorbereid voor de expositie. Het expositiemateriaal zal bewerkt worden voor een groter publiek. Ook wordt overwogen de tentoonstelling in Willemstad zelf te herhalen'.

UITVOERING

'De fase die erop gericht was de condities te scheppen om het beleid mogelijk te maken, is achter de rug. Het beleid is er, de instrumenten ook. Het is nu tijd geworden om uit te gaan voeren.

De volgende zitting van het ICAW is deze maand en dan gaan wij praten over vier prioriteitsgebieden, die al eerder in het Monumentenplan waren aangewezen en waarin tegelijkertijd actie ondernomen moet worden. Drie van deze gebieden zullen in Otrobanda zijn en één aan Punda-zijde. De bedoeling is dat de menskracht en middelen nu beschikbaar gemaakt moeten worden om de uitvoering in deze vier gebieden te starten. De projectplannen liggen klaar. Het is nu vooral zaak om meer bronnen aan te boren. Het financieel plaatje is namelijk veel groter dan wat er tot nu toe gereserveerd is door de lokale overheid en de Nederlandse regering. Nu gaat het erom deze gebieden en de plannen in deze gebieden, volop in de belangstelling te brengen. De expositie in Amsterdam is ook om die reden heel belangrijk'.

PIONIERS

'Ik wil dit interview niet besluiten alvorens mijn woorden van grote lof uit te spreken aan allen die het mogelijk hebben gemaakt om in één jaar zoveel vooruitgang te boeken en aan de Stichting Monumentenzorg die zich altijd al zeer heeft ingespannen voor het behoud van Curaçaosche Monumenten. Zij waren de pioniers. Zij hebben toen er niemand was die nog geloofde in de waarde van het behoud van monumenten, het voortouw genomen.

Deze stichting moet alle eer krijgen voor alles wat tot een jaar of acht geleden tot stand is gekomen. Het is van grote waarde geweest wat zij met hun acties bereikt hebben. Eerst voor buiten de stad, maar ook op den duur voor gebieden binnen de stad hebben ze werk verricht dat van onschatbare betekenis is. Op dit moment kan de parel van hun acties het voormalige gouverneurshuis Belvedère aan de Hoogstraat worden'.

BELVEDERE

'Belvedère is ook voor ons van bijzondere betekenis. Wij hebben namelijk aan de Curaçaosche overheid en de Stichting Monumentenzorg gesuggereerd om daar het centrum voor historisch en cultureel erfgoed te vestigen. Dat zal dan een plek worden waar documentatie, literatuur, opleiding en trainingen gericht op monumentenbehoud en restauratie voor zowel werkers als architecten, is gelokaliseerd. Wij beschouwen dit als een plek waar niet alleen Antillianen maar ook in de toekomst mensen uit ander delen van het Caribisch gebied hun kennis kunnen komen bijspijkeren. Het is bedoeld om lokaal een start te maken en later een Caribische uitstraling te hebben'.

Uitstraling in Caribisch gebied

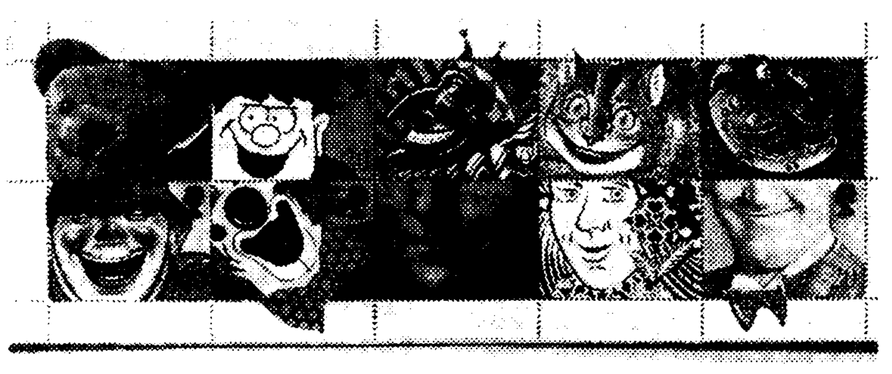
ONDER DE LOUPE

"Lief zijn voor elkaar" nieuwe trend bij post

door Victor Hafkamp

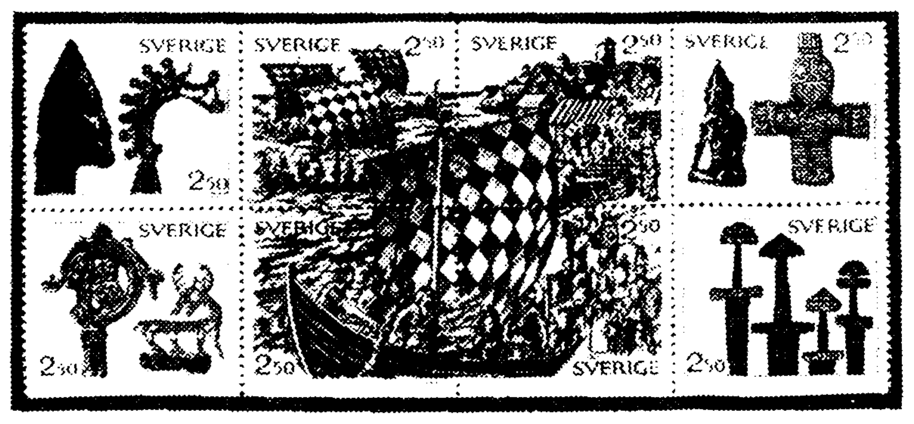
DE POSTERIJEN lijken een nieuw gat in de markt te hebben ontdekt. In verschillende landen komen steeds meer uitgiften die voor feestelijke gelegenheden bestemd zijn. Kerst- en Paaszegels kenden we al, de reductieblokjes en — velletjes tegen het einde van het jaar blijken overal voltreffers, maar er zijn nu ook uitgiften van zegels voor brieven en kaarten ter gelegenheid van verjaardagen, Valentijnsdag en correspondentie, waarin de schrijver gewoon zijn liefde of medeleven met de geadresseerde wil betuigen.

Vorig jaar startten de Britse posterijen met een velletje van tien zegels voor feestcorrespondentie. Dat bleek een voltreffer. Vandaar dat er ook nu weer zo'n uitgifte kwam. In februari gaven de Britse posterijen een boekje uit met zegels onder het motto 'Van glim- tot schaterlach'. Het boekje bevat tien verschillende zegels met een waarde van elk 20 pence. Op de bovenste rij van vijf zegels komen we afbeeldingen tegen van een teddybeer, de stripfiguur Dennis de Menace, Punch (bekend van het humoristische tijdschrift), de kat uit Cheshire (uit Alice in Wonderland) en het mannetje in de maan. Op de onderste rij de lachende politieman, een clown, de Mona Lisa oftewel de Gioconda, de hartenkoningin uit het kaartspel en de komiek Stan Laurel die met Oliver Hardy een wereldbekend filmduo vormde. Bij sommige zegels heeft de ontwerper ook nog de tab, het aanhangsel, benut. Het boekje bevat ook nog een aantal labels met bepaalde wensen. Ze zijn op een apart velletje in het boekje gedrukt. Vorig jaar was dat niet het geval.

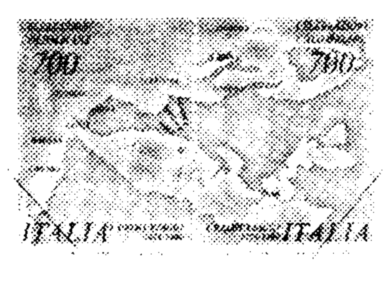
De Verenigde Staten en Ierland brengen elk jaar 'Love stamps' in omloop. Ierland kwam 30 januari met twee zegels (26 en 30 pence). Op de eerste staat een ballon die de vorm van een hart heeft.

Het woordje 'Love' is op beide zegels leesbaar. 22 Maart volgt in Ierland nog een carnet (boekje) met acht zegels (vier van 26 en vier van 30 pence). Op de vier verschillende motieven bloemen, strikken en ballonnen en op de tabs boven en beneden de

zegels wensen als 'Happy anniversary', 'Best wishes', 'With love' en 'Happy birthday', in het Iers en in het Engels.

In de Verenigde Staten kwam in januari ook een 'Love' zegel van 25 cents in de verkoop. De Australische post kwam 7 februari met een zegel van 41 cents, bedrukt met een mooi boeket bloemen. 'thinking of you' is het opschrift van die zegel. Dat betekent dat het exemplaar elke dag van de week dat iemand aan een ander denkt kan worden gebruikt. Vorig jaar gaven Aruba en

Portugal eveneens 'Love'-zegels uit. Ook Israël kwam vorig jaar met wenszegels die overigens in verband met de onzekerheid over de komende tarieven geen waarde-aanduiding hadden. De verkoopwaarde van de zegels was 50 agorot, een halve sjekel. 'Veel liefs, tot ziens en veel geluk oftewel 'Mazzel tov' waren de opschriften van de tabs. Het is duidelijk, de post houdt van haar klanten, vooral als dat veel extra inkomsten in het laadje brengt.

COLUMBUS

In 1992 wordt vooral in de Spaanstalige landen veel aandacht besteed aan de 500ste verjaardag van de ontdekking van Amerika door Columbus, de in Genua geboren zeevaarder Cristóforo Colombo, in de Spaanstalige zegels die betrekking hebben op de tocht van Colon naar het nieuwe land, hoeven echt niet tot 1992 te wachten om hun collectie aan te vullen. Nu al verschijnen in diverse landen zegels en blokjes die dat historische feit memoreren. Zo gaven de Bahamas in januari vier zegels (10, 40, 45 cents en 1 dollar) en een blokje uit. Op dat blokje met een zegel van 1.50 dollar zien we hoe Columbus' schepen, de Niña, de Pinta en de Santa Maria de haven van Cadiz in Zuid-Spanje verlaten.

Columbus maakte in 1492 zijn eerste tussenstop in het Caraibisch gebied op de Bahamas. Vandaar de vermelding 'First landfall 1492' op dat blokje. Italië gaf twee zegels van 700 lire uit met een oude landkaart met de routes die Columbus volgde voordat hij Amerika ontdekte. Alle steden, van waaruit hij vertrok en waar hij vervolgens aan land kwam, staan er op vermeld.

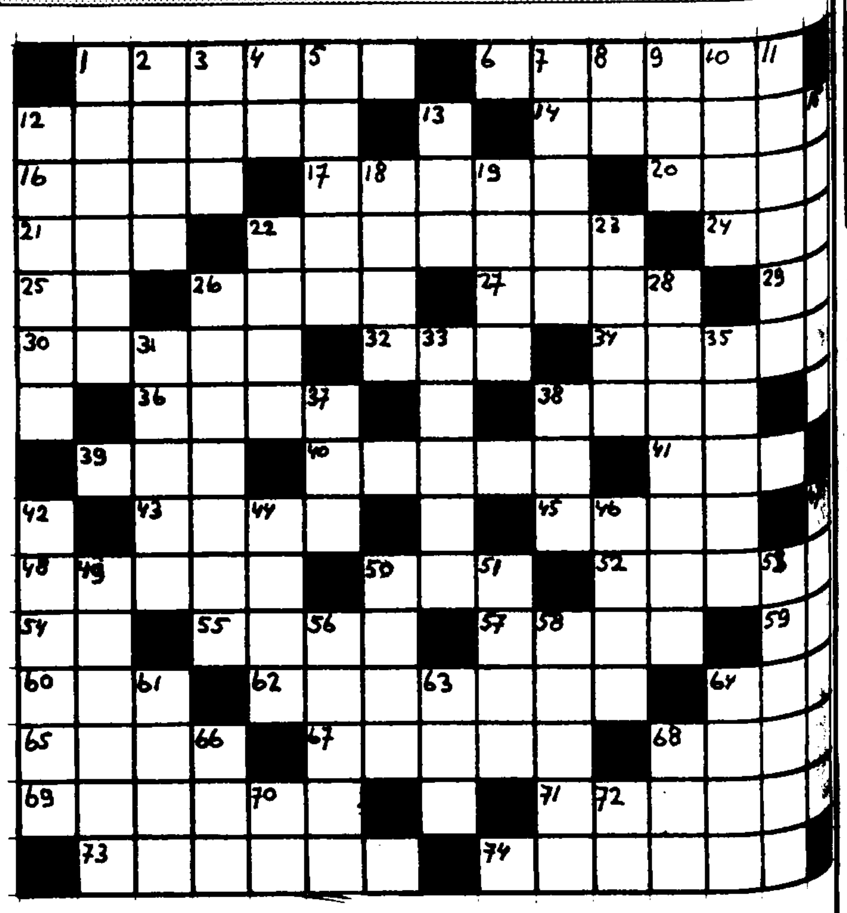
VIKINGEN

Columbus mag dan als ontdekker van Amerika te boek staan, de Vikingen of Noormannen deden onder leiding van Leif Erikson al in 980 de kust van Noord-Amerika aan. De Zweedse post heeft voor 28 maart een boekje met acht postzegels op het programma gezet. In een blokje

van vier in het midden geeft de kunstenaar Sven-Olov Ehrén een beeld van de zeevarende Vikingen en het stadsbeeld uit hun jaren. We zien uit hout opgetrokken huizen van het oude Birka, niet ver van Stockholm. Birka werd aan het einde van de vorige eeuw opgegraven. Andere zegels tonen opgegraven voorwerpen uit de Vikingtijd met zowel christelijke als heidense symbolen.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Keren; 6. Marmer; 12. Gepr... 14. Soort insekt; 16. Voornaam van een beken... Curaçaose kunstenaar; 17. Plaats in Groningen; 2... Soort stof; 21. Duitsland; 22. Plezier beleven (voltooi... tijd); 24. Wig; 25. Ondernemingsraad; 26. Lichaamsde... len; 27. Plant; 29. Onder het genoemde jaar; 30. Pe... 32. Uitroep; 34. Eiland in Z.O. Azië; 36. Beroep; 3... Gerecht; 39. Meisjesnaam; 40. Zo groot; 41. Wa... (Frans); 43. Getal; 45. Zuid Amerikaans land; 4... Griekse godin; 50. Beker; 52. Omdat; 54. Voorzets... 55. Plaats in Estland; 57. Egyptische godin; 5... Zuiderbreedte; 60. Kledingstuk; 62. Grote houten ... voor landbewerking; 64. Soort steen; 65. Zich voede... 67. Kleine groep van bevoorrechte mensen; 68. Riv... in Kameroen; 69. Demonisch wezen; 71. Sneuvel... 73. Onroerend goed (eng).; 74. Filmfiguur.

VERTIKAAL: 1. Spoedig; 2. Arabisch vorst; 3. Uitho... ling in muur; 4. Lidwoord; 5. Bijwoord; 7. Dunne stroo... 8. Uitroep; 9. Van onderen verwarmde droogvloer; 10... Kapot; 11. Plaats in Spanje; 12. Van de peul ontdaa... 13. Nederlandse Radio Omroep; 15. Betrekking; 18... Meisjesnaam; 19. Staat in Amerika; 22. Smalle sloo... 23. Kleine rekening; 26. Onvermogen; 28. Aanklage... 31. Later dan dat; 33. Muziekinstrument; 35. Dierenge... luid; 37. Ter zijner tijd; 38. Vals; 42. Eiland in Z.O. Az... 44. Bravo! (Eng); 46. Azijn; 47. Engeland; 49. Ontroe... ring; 50. Amerikaans winkelgebied; 51. Schots kle... dingstuk; 53. Van een zeker metaal; 56. Dichter; 5... Omhaal; 61. Vrucht; 63. Deel van een paardetuig; 6... Vulkanisch gesteente; 66. Precies; 68. Hoofddeks... 70. Voorzetsel; 72. Nummer.

WINNAAR VORIGE WEE...

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

R. Sanders
Seroe Fortunaweg #44
Sta. Maria
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmi... dag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 ...
Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linke...

OPLOSSING VORIGE WEE...

HORIZONTAAL: 1. Tuil; 4. Islam; 8. Spat; 12. Eis; 13. Nar; 14. Ali; 15. Stil; 17. Koper; 19. Rasp; 20. Sober; 22. Senor; 24. Val; 25. Gom; 27. Telen; 29. Heren; 32. Knar; 34. Namen; 36. Rede; 38. Sen; 39. Dol; 40. Vim; 41. Eega; 43. Villa; 45. Reep; 46. Opera; 48. Essen; 50. Ara; 51. Tin; 53. Krent; 55. Lepel; 58. Halt; 60. Kader; 62. Toer; 64. Ore; 65. Lev; 66. Gek; 67. Ramp... 68. Akker; 69. Lena.

VERTIKAAL: 1. Test; 2. Uit; 3. Isis; 5. Snor; 6. Lap; 7. Ares; 9. Paar; 10. Als; 11. Tips; 16. Lover; 17. Kelen; 18. Regen; 19. Romer; 21. Bal; 23. Nor; 26. Oksel; 27. Tango; 28. Nadia; 29. Helle; 30. Neven; 31. Tempo; 33. Nee; 35. Mol; 37. Die; 42. Apart; 43. Vrank; 44. Aster; 45. Renet; 47. Ere; 49. Sip; 52. Thor; 53. Klem; 54. Talk; 55. Leve; 56. Loge; 57. Orka; 59. Ara; 61. Dek; 63. Een.

KIESKEURIG

Informatietechniek

=door Pedro Casimiri=

INFORMATIETECHNIEK is een afstudeervariant van de studierichting electrotechniek. Bij informatietechniek, niet te verwarren met informatica, gaat het vooral om het gebruik van electriciteit voor het overbrengen en verwerken van informatie zoals beelden (T.V., video en telefax), geluid (radio, telefoon, enz), meetwaarden (meet- en regelapparatuur in de procesindustrie, medische onderzoeksapparaten, computers), straling (radar) en dergelijke. Dit vakgebied is zo uitgebreid dat er allerlei specialisaties zijn, zoals telecommunicatie (alles wat zend-, ontvang- versterkingstechnieken omvat), telematica (een samenvoeging van telecommunicatie en informatica, dus automatisering van informatietransport) regeltechniek (bij fabrieksprocessen), elektronica, computertechniek enz.

Kortom, er zijn talloze mogelijkheden voor een beroep in deze richting, zowel in dienst van een bedrijf of als zelfstandig ondernemer. Zoals gesteld vormt deze studierichting een onderdeel van de studie elektrotechniek. Je begint dus altijd eerst met een propadeuse voor elktrotechniek. Tijdens de propadeuse maak je kennis met informatietechniek, energietechniek en technische computerkunde. De totale opleiding duurt vier jaar, waarvan de propadeuse één jaar duurt. De propadeuse dient o.a. om je te oriënteren. Voor de Hogeschool geldt de propadeuse als een selectie om na te gaan of de student wel geschikt is voor de gekozen opleiding. Als je slaagt voor het propadeutisch examen wordt je geschikt geacht voor de hoofdfase die dan nog drie jaar duurt.

Slaag je niet in één keer voor de propadeuse, mag je er nog een jaar over doen. Daarna is er geen pardon meer en moet je de opleiding verlaten. Na de propadeuse begint de hoofdfase met een voorbereiding op de stage. In deze fase van de opleiding overheerst de vakgerichte leerstof. De stageperiode duurt een jaar, en wordt bij minstens twee verschillende bedrijven doorgebracht.

De studie wordt afgesloten met een afstudeerproject. Dat kan bijvoorbeeld bestaan uit het ontwerpen van een constructie. Vaak gaat hieraan literatuuronderzoek vooraf en eventueel het uitvoeren van laboratoriumproeven.

Wie het diploma behaalt mag zich ingenieur noemen en op grond van de Wet op het HBO de titel 'ing' voor de naam voeren of 'B.Sc.' erachter. Na het behalen van het diploma bestaan er tal van verdere studiemopgelijkheden o.a. op wetenschappelijk gebied. Er bestaat ook een mogelijkheid een onderwijsbevoegdheid te halen waarmee men een tweedegraads onderwijsbevoegheid behaalt.

Toegelaten kun je worden met een diploma MTS, HAVO of VWO. In alle gevallen moet je dan wis- en natuurkunde in je pakket gehad hebben. Voor MTS-ers geldt dat toelating zonder dat men het praktijkjaar doorlopen heeft ook mogelijk is. Of dat verstandig is, is een andere zaak. Wil je meer over deze studierichting weten, schrijf dan naar Hogeschool Rotterdam & Omstreken (HR&O), Polytechnische faculteit, G.J.de Jonghweg 4-6, 3015 GG Rotterdam.

Wat schreef de Amigoe?

Bibliotheek

DE PATERS hebben altijd geprobeerd het Curaçaose volk te verheffen, zowel op moreel als op materieel vlak. Dit streven werd gekenmerkt door een scala van activiteiten die hiervoor ondernomen werden. Sommige met succes, andere met minder resultaat. Iets dat al in een zeer vroeg stadium tot hen doordrong was de noodzaak van boekjes in de volkstaal: 'het papiamento'. Op 10 februari 1941 vinden we het bericht in de Amigoe dat er nieuw leven werd geblazen in het uitgeven van werkjes in de volkstaal.

Men had zich verzekerd van de steun van de kerk zodat er nu een gezonde financiële basis was om daadwerkelijk te werken aan een echte bibliotheek; 'mi biblioteca papiamento'. Een en ander met het doel 'meer beschaving aan het volk bij te brengen'. Het eerste boekje was al uitgebracht en was zo'n groot succes geworden dat er binnenkort een tweede druk zou moeten verschijnen. Dit boekje droeg de titel: 'Un pilato chikitu' en was geschreven door de Spaanse Jezuïet Louis Coloma.

'Men kon het bekomen voor een prijs van slechts 30 cent'. Men was ervan overtuigd dat 'dit beschavingswerk zijn goede vruchten zou moeten afwerpen'. De Amigoe wenste de uitgevers heel veel succes en besloot het artikeltje met: 'Mi biblioteca papiamento is weder een der vele middelen, welke aangewend worden om op Curaçao de katholieke beschaving, aan geheel het volk te brengen'.

BEGROTING

Zowel op 10 als op 14 februari was er in de krant zeer uitgebreide aandacht voor 'de suppletoire begroting 1940'. Het eerste waar je natuurlijk naar moest kijken was het eindsaldo. Dit bleek Fl.289.522,= te zijn en wel batig.

Toch waren er ook voor de toenmalige overheid een aantal tegenvallers. Zo zouden de inkomsten van de hondenbelasting met 2000,-- gulden dalen. De geschiedenis leert ons dat deze vorm van belasting steeds verder gedaald is totdat men maar besloten heeft de hele zaak af te schaffen. (Het zou geen gek idee zijn om ook andere vormen van belasting aan dit verdwijn-systeem te onderwerpen).

Men droeg ook de kosten voor de instandhouding van de luchtvaartverbinding tussen Suriname en Curaçao. Er kwam van Suriname ook een bijdrage maar de luchtverbinding was voor Curaçao kennelijk van een veel groter belang. Het totale bedrag dan hiervoor werd uitgetrokken was 30.000,-- gulden.

SCHUTTERIJ

De oprichting en instandhouding van de schutterij slokte maar liefst 600.000,-- gulden op. Hierop kwamen nogal wat reacties maar daarover in een ander artikel meer. Er kwamen ook een aantal vreemde uitgaven op. Zo kreeg Statius Muller's melkcentrale 11.000,-- gulden zonder dat er ook maar een woord over de motieven die achter dit besluit stonden duidelijk werden gemaakt.

In een later verschenen ingezonden brief worden er grote vraagtekens bij dit 'cadeautje' gezet. De Amigoe spreekt het vermoeden uit dat we hier te maken hebben met 'politieke krachten die verschillende besluiten van de overheid naar een bepaalde richting doen overslaan'. Er moet opgemerkt worden dat de krant vaak tegenover de politiek stond. Dit kwam voort uit het feit dat de regeerders van een ander dan het katholieke geloof waren en daardoor door het katholieke bevolkingsdeel dat in de Amigoe haar spreekbuis vond, al bij voorbaat als tegenstanders zagen.